

Tilmann atya

Tilmann atya
P. Tilmann BELLER
(1938 – 2012)

Tilman atya

P. Tilman BELLER
(1938 – 2012)

Családkadémia-Óbudavár Egyesület
Óbudavár, 2018

Szerkesztette a TECSENGŐ házaspárok:
Gódány Róbert és Rita, Csermák Kálmán és Alice,
Endrédy István és Cecília, Ther Antal és Ágnes

Lektorálta
Schumickyné Könyves-Tóth Ildikó

Borítófotó
Rábai Szilárd

ISBN 978-615-5149-89-4

Kiadja a Családkadémia-Óbudavár Egyesület
8272 Óbudavár, Kistelek u. 2.
www.csaladakademia.hu
kiado@csaladakademia.hu
Felelős kiadó: az Egyesület elnöke
Nyomdai előkészítés:
Palásthy Imre • www.PalasthyBt.hu
Nyomás: Vareg Kft., Budapest • www.vareg.hu
Felelős vezető: Bernwallner Viktor

Tilman BELLER

életrajza

1938. július 7-én született Svábföldön, a Duna menti Ehingenben. Itt élt 1954-ig, itt járt általános iskolába, majd pedig gimnáziumba. Átlagon felüli értelmi képessége a nyelvek tanulása során már korán megmutatkozott. A gimnáziumban latinul, görögül, héberül és franciául tanult. Az iskolai évek után megtanult még angolul, olaszul, spanyolul, oroszul, majd később magyarul. Nyelvtudásának tökéletesítését egész életén át folytatta. Minden tehetségét és tudását azonban egyetlen nagy életfeladatának szentelte, mégpedig hogy Schönstatt alapítójának, Josef Kentenich atyának a követőit szolgálja. Már egészen fiatalon azért ajánlotta fel életét, hogy e karizmatikus alapító személyiséget rehabilitálják és gyümölcsözősége az egyházban kibontakozhasson.

Tilman atya édesapja, Dr. Franz Beller (*1901) a II. világháborúban orosz hadifogságba esett és csak 1953-ban térhetett haza. A 16 éves Tilman ekkor kezdte megismerni édesapját. Igazi atya-fiú viszonyt azonban főleg lelkiatyjával, Kentenich atyával élhetett meg, akivel a kapcsolatuk elmélyülését jelentette az a néhány hét, amit később 1964-ben kétéves papként együtt tölthettek Milwaukee-ban (USA). Tilman atya ugyanis ide menekült, miután a teljes bedobással végzett lelkipásztori munkában totálisan kimerült.

Édesapjával csak sokkal később tudott gyümölcsöző kapcsolatot kialakítani (amikor már családokkal dolgozott). Apja a fogságból való hazatérése után nyugdíjazásáig

ugyanis valóperes bíróként dolgozott Ravensburgban. Átadhatta fiának a megromlott házasságokkal és elvált szülőkkel kapcsolatban szerzett tapasztalatait.

Tilmann atya édesanyja (Mathilde Hermanutz *1906) „erős asszony” volt. A nagymama házában, Ehingenben egyedül kellett nevelnie három gyermekét: Beatét (*1937), Tilmannt (*1938) és Albrechtet (*1940), miközben eltűnt férjéről semmi hír nem érkezett. Családi tragédia is érte: az ötéves Albrecht egy balesetben meghalt, és az anyának kellett eltemetnie kisfiát.

Miután az apa hazatért a hadifogságból, a Beller család munkahelyi okból átköltözött Ravensburgba. Itt fejezte be Tilmann a gimnáziumot és tett érettségi vizsgát. Ezután filozófiát és teológiát tanult Tübingenben. Közben 1959-ben a nyári szemesztert Innsbruckban járta. A hegyek iránti szeretete hozta őt ide. Gyakran túrázott a hegyekben nővérével, Beatéval és édesapjával. Kötelekkel biztosították egymást és így másztak meg együtt magas hegycsúcsokat. Ez mintegy jelképezi is életcélját, életeszmenyét. Nővérével egész életében mély testvéri kapcsolatot ápol.

1962. június 29-én szentelte pappá Leiprecht püspök. Káplánságának állomásai: Friedrichshafen, Aalen, Spaichingen és Stuttgart.

1968-ban kérésére a püspöke hozzájárult, hogy az egyházmegyéből március 9-én átlépjen az újonnan megalakult Schönstatt-atyák Intézetébe. Itt azonnal rábízták a schönstatti férfi ifjúság vezetését. Most végre ott volt, abban a mozgalomban, amelyben sajátos küldetését és életének értelmét látta.

Tilmann már tízévesen rátalált egy schönstatti ifjúsági csoportra. Ezzel párhuzamosan még tagja volt több plébániai ifjúsági körnek, de ezek a csoportok lassanként megszűntek. 1955-től kezdve barátjával, Peter Locherrel együtt már csak a Schönstatt-mozgalomé volt az élete.

Több fiatalkori barátsága azért szakadt meg, mert barátai nem akartak együtt járni vele Schönstatt útján. Minden, ami nem Schönstatt volt, egyre jobban elhalványult, kifakult későbbi, a halálig tartó teljes élete alatt. Tilmann atya egyetlen gondolat és egyetlen szerelem embere volt. Egész életét egyetlen kártyára tette fel radikálisan és következetesen.

1955 után Tilmann Beller és schönstatti barátai is megtudták, hogy Kentenich atyát végzetes csapással elválasztották alapításától és Milwaukee-ba egyházi száműzetésbe küldték. Mint ún. harmadik alapító nemzedék, hivatva érezték magukat, hogy elkísérjék keresztútján atyjukat és alapítójukat. Ez volt az a nemzedék, mely a vállára vett egy óriási keresztet, melyet aztán Josef Engling¹ halálának helyén, a franciaországi Cambrai közelében felállított. Josef Engling teljes odaadása volt számukra a példa és a mérték. Schönstatt ezen új sorsdöntő órájában őt akarták utánózni, sőt felülmúlni. Ezt mondták: Együtt hordozzuk alapítónkkal a keresztet és felajánljuk fiatal életünket atyánk egyházi rehabilitálásáért és elismeréséért. Tilmann atya egész életén át hű maradt felajánlásához. Halála óráját mint ígérete beváltását fogadta.

Nem csak a bátor bevetéssel tüntette ki magát, mellyel Kentenich atya rehabilitálásáért fáradozott. Mindenekelőtt a megalkuvás nélküli csatlakozás jellemezte lelki atyja és alapítója karizmájához. Gyakran tett tanúságot tapasztalatáról: „Mindig, amikor a lelkipásztorkodásban megoldhatatlan és lehetőségeimet felülmúló feladat előtt álltam, vakon alapítónk útmutatásaira hagytakoztam és aszerint jártam el. Akkor is és éppen akkor, ha annak érvényességét saját korábbi tapasztalat és belátás nem igazolta. És bevalom: Ahol meghajoltam karizmája előtt, ott sikerem volt.”

1 Schönstatt alapító közösségének tagja, elesett 1918. okt.óber 4-én

A Schönstatt-mozgalomban való működésének állomásai egy rendkívül aktív és mozgalmas papi életre utalnak:

1968-1975 között a schönstatti fiúmozgalomban dolgozott. Utána teljes erejét a Schönstatt-mozgalom felépítésének szentelte Ausztriában. Eleinte Münchenből járt át, majd átköltözött Bécsbe. Munkája elsősorban a családmozgalom számára hozott gazdag termést. Egy virágzó mozgalom jött létre, melynek a „Szent Város” bibliai képe lett az eszménye. Működési területét nagyon hamar kiterjesztette Magyarországra is, ahol szintén a családokkal való munkára helyezte a hangsúlyt és ahol áldásos tevékenységet folytatott. Egyidejűleg (főleg 1982-1988-ig) a Schönstatt-atyák utánpótlásának képzésében is részt vett Münsterben a Josef-Kentenich-Kolleg keretében. Az ifjúság-pasztorációról és az általános lelkipásztorkodásról tartott szemináriumokat. 1992-ben visszahívták Schönstattba, ahol tíz éven át vezette és inspirálta a német Schönstatt-mozgalmat és emellett elkötelezte magát a családmozgalom és a lányok mozgalma mellett is. E rendkívül intenzív munkát egészségügyi okból 2002-ben meg kellett szakítania. Hosszabb rekreáció után visszatért szeretett választott hazájába, Bécsbe és Magyarországra. 2007-ben teljes kimerültség miatt le kellett adnia minden felelős tisztségét, és visszavonult a Schönstatt-atyák filiájába, Münchenbe.

Amerre csak működött, Tilmann atya mindenütt mély nyomokat hagyott maga után. Az egyértelmű súlypontokkal, melyek működését jellemezték és az ezzel összefüggő bizonyos egyoldalúsággal természetesen nem csak barátokat szerzett magának. Sok embernek azonban határozottan segített megtalálni személyes életútját és eredeti kapcsolódását Schönstatthoz az „én Schönstattom” értelmében. Tilmann atya képes volt Kentenich atya lelki-szel-

lemi világát mások számára étellel megtöltve továbbadni. Egyébként Tilmann atya haláláig hálát érzett nemcsak az alapító iránt, hanem tanítómesterei: Menningen atya, Klein atya és Tick atya iránt is.

Tilmann atya életének utolsó hónapjaiban tudatos és szívből jövő igent mondott halálos betegségére. Földi életének utolsó napjait az Úr eljövetelére való adventi várakozásában örömmel és oldottan élte meg. Két nappal halála előtt ezt mondta Heinrich Walternek, a Schönstatt-atyák általános előljárójának: *„Tudod, a külső ember haldoklik, minden meghal bennem. De a belső ember: itt fény van, sok fény és ez szép!”* És újra meg újra a Szűzanyáról beszélt.

Schönstatt, Berg Sion, 2012. december 20.

P. Theo Breiting
a Schönstatt atyák
tartományfőnöke

KENTENICH ATYA TANÍTVÁNYA

A magyar Schönstatt kezdete még a pártállami ateista diktatúrába nyúlik vissza. Olyan nagy volt a családok lelki-szellemi éhsége, hogy már önmagában az is elég lett volna, hogy összejöhetünk és szabadon beszélhetünk az életünk-ről. Tilmann atyával kapcsolatban sokunk első és alapvető élménye volt, hogy azt mondta ki, ami bennünket éppen foglalkoztatott. Az volt az érzésünk, hogy ez az ember meg-ért bennünket. Másrészt úgy beszélt, hogy abból kiérezttük a Szentlélek szavát. Nem csoda tehát, ha csak ültünk lenyű-gözve és hallgattuk és a bennünket körülölelő légkört teljes tudóval szívtuk magunkba. Igen, valóban beszélt ő a szemé-lyes és házasság eszményről, hogy minden házaspárnak magá-nak kell megtalálnia a saját eredeti útját... És nekünk elég volt, hogy Tilmann atya tudja az utat és mi örömmel követ-jük. Ő pedig mindig Kentenich atyáról beszélt.

2009 márciusában kértük Tilmann atyát, hogy beszél-jen nekünk Kentenich atyáról. Milyen volt a kapcsolatuk, hogyan élte meg őt?

„Fiatalemberként voltam Kentenich atyánál Milwaukee-ban, majd miután visszajött Németországba, néhányszor beszélgettem vele. De nem ezek a be-szélgetések voltak rám döntő hatással. Ami igazán a szí-vem mélyéig átjárt, az nem a személyes beszélgetésből származott, hanem olyan módon, ami Önöknek is lehetsé-ges. Ez fontos, ezért szívesen is beszélek róla.

Néha elmesélek a példa kedvéért egy-két élményt Ken-tenich atyával, de az életemre nem ezek voltak mély és meghatározó hatással. A kapcsolatom Kentenich atyával nem ezeken alapult. Szívesen beszélek erről, mert ugyanez

Önöknek is lehetséges. Amit én megtapasztaltam, Önök előtt is nyitva áll. Meg tudom mutatni az utat, amelyen jártam. Ez nekem nagyon érdekes, nagyon fontos. Szívesen csinálom.

A saját történetemről beszélek, és hozzáfűzök magyarázatokat.

A II. világháború után a hitéletben nagy fellendülés következett be. Hitler elnyomta az egyházat, de az a háború után újra felszabadult. Ez sajátos klímát hozott létre. Pl.: A püspökségünkben zárandoklatot szerveztek férfiak számára, és 10 ezer férfi vett részt rajta. És akkor jött a gazdasági fellendülés (Marshall-terv), mely együtt járt a hitélet lassú hanyatlásával. Német gazdasági csodáról beszéltek, mely minél nagyobb lett, annál jobban visszaszorult a hit. Nem akarja ezt senki elismerni, de ez történt! A háború után az egyházmegyémbe, a katolikus ifjúsági mozgalomban 4-500 fiú vett részt. És a számuk egyre csökkent a zsugorodási folyamat miatt. Amikor 16-17 éves fiú voltam, még voltunk 150-en. A vezető körben erről beszéltünk, hogy most mit csináljunk. A zsugorodási folyamat volt a téma.

Az élet felajánlása

És akkor néhányan egymásra találtunk, és azt mondtuk, hogy ebben a helyzetben el kell mélyíteni a Szeretetszövetséget. Vagyis nemcsak a kegyelmi tőkét gyarapítjuk, hanem biankó felhatalmazást adunk a Szűzanyának. Tudtuk, mi ez. Schönstattiak voltunk, olvastunk róla Schönstatt történelmében: Amikor nehéz volt a helyzet a hitleri időkben, a schönstattiak gondoskodtak róla, hogy növekedjen a Szeretetszövetség. Mi is elhatároztuk, hogy biankó felhatalmazást adunk Máriának. Jól emlékszem erre a körre (15-16-an voltunk), jó dolog volt. Beszéltünk erről, hogy mit jelenthet a biankó felhatalmazás; hogy Mária csi-

nálhat velünk, amit akar; talán meghal valamelyikünk stb. De voltak páran, akik még ennél is többet akartak. Érezhető jó légkör volt közöttünk a körben. A vezető körből egyedül csak én laktam akkoriban Ravensburgban. Jól emlékszem, amikor a csoporthoz mentem, éreztem, hogy hárman még többet akarnak. Erős fiatal emberek voltunk! Kapcsolatot kerestem ahhoz a háromhoz. Kicsit bizalmatlanok voltak velem. De amikor megtudták, hogy nekem már van tapasztalatom az „inszkripcióval”, akkor befogadtak. Azt mondták, miért ne vehetnénk be Tille-t is. Azt mondtuk, mi négyen fel akarjuk ajánlani a Szűzanyának az életünket úgy, ahogy Josef Engling tette; felajánlani a fiatalokért, hogy gátat vessünk a zsugorodási folyamatnak. Mind a négyünknek megvolt a ligatagság-szentelése; mindannyiunknak volt lelkivezetője, akinek havonta beszámoltunk írásban a lelki napirendről és a különleges jófektételről, mind vezetők voltunk a schönstatti fiúmozgalomban, egyikünk sikeresebb volt, a másik kevésbé. Aztán volt egy találkozó, ahol egész Németországból együtt voltak a fiúmozgalom vezetői, kb. 30-40 személy. Mi négyen akkor fel akartuk ajánlani az életünket a Szűzanyának (természetesen titokban). És kerestük a kapcsolatot egy atyával, P. Josef Klein atyával. Ő volt a német schönstatti fiúmozgalom vezetője. Találkoztunk vele, és ő beszélt négyünknek Schönstatt akkori helyzetéről. Világossá vált előttünk, hogy Schönstatt milyen nehéz helyzetben van: hogy az alapító száműzetésben van, aminek a hátterében az egyházban dúló hatalmi harcok vannak. Megértettük, hogy ha Kentenich atya nem jön vissza, akkor vége van Schönstattnak, mert az alapítás még nincs lezárva. Kentenich atya mondja, ha az ember bizalmat ajándékozik, azt tegye egészen, vagy inkább sehogy. Ezzel a (tervbe vett) szentelésünk egy sokkal nagyobb célt nyert. Tehát fel akartuk ajánlani a Szűzanyának az életünket – a „Josef

Engling szentelés” értelmében – Kentenich atyáért. Értik a folyamatot? Ott volt a zsugorodási folyamat az ifjúsági mozgalomban, ebből fakadt az ösztönzés a Szeretetszövetség elmélyítésére a „Josef Engling szenteléssel”, majd jött Klein atya beszámolója és megértettük, hogy van most egy sokkal fontosabb cél: Schönstatt léte. A háttérben volt egy információ. Klein atya és mások írásaiból megtudtuk, hogy Schönstatt történelmében volt már hasonló helyzet a nemzetiszocializmus alatt. Akkor is voltak fiatalok, akik felajánlották magukat a Szűzanyának. De erről most nem beszélek többet, mert nem akarok túl terjedelmes lenni. Tehát nem volt teljesen új, amit akartunk; meríthettünk a múltból is.

Az első lépés, hogy felajánlottuk az életünket Máriának; mégpedig atyánkért és alapítónkért. Azt mondtuk: Elveheted az életemet. Ennek volt két változata: az élet feláldozása vagy az áldozat élete; az élet odaadása vagy az odaadás élete. Menningen atyánál olvastuk, hogy az áldozat, az odaadás élete azt jelenti, hogy a Szűzanyától anynyi keresztet és szenvedést kérünk, amennyit a Jóisten megenged. Ez azt jelenti, hogy – ha Istennek ez az akarat – akkor most kezdődik egy nagyon nehéz, nagyon kemény, nagyon fájdalmas élet. Ez nehezebb, mint egy perc alatt az életet odaadni. Mert mindig újra és újra és tovább kell szenvedni. Ezt ajánlottuk fel a Szűzanyának atyánkért és alapítónkért. Tudatában voltunk annak, hogy ez jelenti Schönstatt fő irányvonalát, lényegi áramlatát. Josef Engling kezdte meg elsőként, hogy a Szeretetszövetséget ilyen tökéletes módon élje az első alapító nemzedékben. Aztán a nemzetiszocializmus korszakában jött a második alapító nemzedék; és az volt a mi eszményünk, hogy mi leszünk a harmadik alapító nemzedék magja. Azt mondtuk, hogy az első alapító nemzedék bevetette magát a Szeretetszövetségért; a második alapító nemzedék (biankó felhatalmazás-

sal) bevetette magát a szentélyért (Schönstattot megszállták a nácik és a hadsereg, és veszélyben volt a szentély) és mi, a harmadik alapító nemzedék pedig bevetjük magunkat az alapítónkért. Mert akkor az alapító száműzetése jelentette a legnagyobb veszélyt Schönstatra. Ha ugyanis ő nem jön vissza, akkor nem tudja a küldetését teljesíteni.

Ezt jelentette számomra Kentenich atya: ő volt az az ember, akiért felajánlottam az életemet Máriának. Ahogy Josef Engling szent volt, aki a Szeretetszövetségért följánlotta az életét Máriának, úgy ajánlottuk mi is fel az életünket Kentenich atyáért, hogy küldetését az egyházért be tudja teljesíteni.

Kentenich atya tanulmányozása

Egy-két évvel később teológus kispap voltam Tübingenben. Beindult akkoriban a közösségemben, a fiatal emberek közösségében egy érdekes fejlődés. Mi négyen voltunk ennek az életnek a központja (a felajánlásunkról nem tudott senki), és amibe belekezdünk, az tovaterjedt. Felfedeztük, hogy mély, személyes kapcsolatunk van Kentenich atyával, amikor olvassuk írásait. Amikor olvasom valakinek az írását, akkor személyesen találkozom vele. Többen is teológus hallgatók voltunk Tübingenben, és világossá vált előttünk, hogy ez a teológia éretlen és kiegészítésre van szüksége. Nagyon modern teológia volt, hála Istennek, és nem olyan konzervatív, mint Rómában. Tübingenben eleven szellemi élet volt. De sem a hagyományos teológia, sem a tübingeni nem volt olyan jó, mint Kentenich atyáé. Naponta fél órán át vagy még tovább Kentenich atyát olvastuk. A tanmenetünk hasonlított a régi akadémiai beosztáshoz: egyetemre jártunk és a végén, két év után vizsgát tettünk. Közben mindenki azt csinált, amit akart. Jó élet volt ez az egyetemistáknak. Szabadok voltunk, általában csak a végén tanult mindenki. Nekünk,

teológus hallgatóknak, minden szemeszterben két tárgyból vizsgáznunk kellett a szemináriumban. De ez se jelentett egy hétnél több munkát. Mindenki azzal foglalkozott, ami érdekelte. Sokan látogatták az előadásokat, és azokkal foglalkoztak. Természetesen az is jó volt. Általában minden normális kispap tanult. Én pedig öt hónapon át napi öt órában Kentenich atyát tanulmányoztam. Szeretttük Kentenich atyát. Természetesen fiatal, kalandvágyó emberek voltunk. Kapcsolatokat kerestünk, és olyan írásaink voltak Kentenich atyától, mint senkinek. Akkor még nem volt se számítógép, se másológép. De egy jó írógépen hártya-papírra 12 másolati példányt is lehetett készíteni. Pl.: egyikünk valahogy megszerezte – ha jól emlékszem – a „Hirtenspiegel” (Pásztortükrök) egy másolati példányát, amit Kentenich atya a Mária-nővéreknek írt Dachauban ötezer versszakban, odaadta nekem, hogy elolvassam. Írógéppel „olvastam”, vagyis közben 12 másolatot készítettem belőle. Öt hónapon át tanulmányoztam a „Pásztortükröt” és más írásait. Ez volt ott akkor a fiatalok mentalitása. Komoly emberek még ma is a fejüket csóválják: „Hát, jó! De nem érthető!” Nekünk kaland volt. De Kentenich atya tanulmányozása jó dolog volt. Elsajátítottuk a gondolkodásmódját. És elkezdtük a teológia témáit Kentenich atyával szembesíteni. Addig kutattunk, amíg megtaláltuk, hogy mit mond Kentenich atya a témához. Ez nem volt mindig egyszerű, néha kemény szellemi munkát jelentett. Ő volt a mi nagy tanítómesterünk. Ez később is megmaradt. Ha valamilyen élet-kérdésről olvastam a lélektan, pedagógia, szociológia vagy teológia területén, addig dolgoztam, amíg világosan állt előttem, hogy így látja ezt Kentenich atya. Ez igazi szenvedélyemmé vált, ami a tanulmányaim befejezése után is folytatódott.

Fiatal papként egy schönstatti közösségnek (a Schönstatti Nők Kötelékéből) három előadást kellett tar-

tanom egy hétvégén. Kentenich atyáról beszéltem. Később elküldték ezeket az előadásaimat (a hangfelvételt) Kentenich atyának Milwaukee-ba. Egy ottani szemtanú mesélte: Amikor megkapta az előadásaimat, odaadta egy kis társaságnak, hogy hallgassák meg. (Kentenich atya szívesen foglalkoztatta a sok látogatóját. Sok munkája közepette nem tudott mindig mindenkivel beszélgetni.) Megvárta Kentenich atya, amíg elkezdik. Az ajtóban állt már, hogy elmenjen, csak még meg akart bizonyosodni róla, hogy minden jól működik. Én meg beszéltem a magnóból, és Kentenich atya csak állt és hallgatta; majd leült és végighallgatta az egészet 3 órán át. Néha megsimogatta a szakállát – ez volt a szokása –, és megjegyezte: „*Ugye, szépen beszél?!*” Amikor ezt visszamondták nekem, természetesen boldog voltam.

Ez volt a második lépés. Az első lépés az élet följajlása volt, a második, hogy tanulmányoztuk őt. Most jön a harmadik.

A lelkipásztorkodás gyakorlata

Kicsit mindig kíváncsi voltam szellemileg. Élt abban a korszakban néhány híres teológus, és amit írtak, tetszett, ízlett. Néha jobban ízlett, mint Kentenich atya, mert Kentenich atya nem volt olyan lelkesítő, hanem „csak” normális és amit mondott, az a helyén volt. És akkor jött egy nagyon szép megtapasztalás: Gyóntattam – akkoriban mindannyian sokat gyóntattunk – szombatonként három óra hosszat. Megtapasztaltam, hogy amikor a gyóntatásnál lelki tanácsként a nagy modern teológus „barátain” gondolatait mondtam, hát az is jó és kedves dolog volt, de nem mozdította meg az embereket. De amikor azt mondtam, amit Kentenich atyánk mondott, amikor őt közvetítettem nekik, akkor valami életre kelt, új élet keletkezett. És sokan jöttek hozzám gyónni. Mindenki tudta, hogy Tilmann

atyánál úgy kell kezdeni a gyónást, hogy ez és ez volt a jóföltételem... Természetesen csak minden harmadik, ha megtette. Ha nem csinálta meg a jóföltételét, akkor azt mondtam: Nézze, jobb, ha van jóföltétel, és adtam neki. És kialakult egy gyónó kör, akik mind csináltak is valamit. És nem tartott sokáig a gyónás. „Két perc” és kész volt. Nem kell sokat beszélni, dolgozni kell! Ma másképp van. Sokáig kell gyónni, mindent jól meg kell érteni és magyarázni... Volt még más is: a prédikáció. Ez a Jóisten ajándéka, hogy mindjárt tudok prédikálni. De amikor a beszédeimben a „nagy teológusok” szellemiségéből, eszméiről beszéltem, az nem volt olyan jó, mint amikor Kentenich atyát közvetítettem; amikor az ő szellemében dolgoztam.”

Kentenich atya az én lelkiatyám

„Még volt valami: egy belső megtapasztalás. Akkoriban mindenkinek volt lelkiatyja, lelki vezetője, akinek havi írásos beszámolót kellett írnia a lelki életéről. Bizonyos idő múlva megjelent, és egyre hangsúlyosabb lett a felismerés, hogy **Kentenich atya az én lelkiatyám**, ő vezet engem. Hogy nézett ez ki a gyakorlatban? Nem kereshettem választ nála minden kérdésemre, mert nem tudtam, hogy hol keressem. Ezért azt csináltam, hogy arra figyeltem, azt kerestem a szövegei olvasása közben, ami megérint, ami jól tesz, ami ízlik, ami nekem érdekes. Arra bízattam másokat is, hogy gyűjtsék ki azokat a Kentenich szövegeket, amelyek megérintették őket bensőleg. Így egészen személyes szöveggyűjtemény, egy Atya-könyv jön létre.

Amikor Kentenich atya visszajött Milwaukee-ből, egyszer együtt volt azokkal, akik felajánlották az életüket. Már nemcsak négyen voltunk, ez már egy nagyobb kör volt. Az volt az életünk célja, hogy Kentenich atya lelkiségét elismerje az egyház, a pápa. Akkor Kentenich atyának előveztettem a kör szívügyét. Nem én voltam a kör vezetője, de

én tudtam a legjobban beszélni erről. Ezért én magyaráztam el neki, hogy mi a mi célunk: 1. Szeretnénk nagyon közel lenni Kantenich atyához... Mire ő így válaszolt: *Igen, szeretnék közel lenni hozzám. De van itt még valami. Önök mind részesülnek az én személyes karizmából, de természetesen különböző mértékben.*

Ez az utolsó szó nekem nagyon érdekes volt, mert ebben a körben mindenki felajánlotta az életét Kantenich atyánkért. Természetesen mi csak részesedni akartunk az ő karizmájából. És akkor ő azt mondja: *különböző mértékben.* Bennem nagy vágy volt, hogy lehetőleg nagy mértékben részesülhessek. Nem jó erről beszélnem, ezt magyaráznom, de az Önök számára fontos lehet... Az volt a meglátásom, hogy ez növekszik. Kantenich atya születésének 100. évfordulóján II. János Pál pápa nagy beszédet mondott Kantenich atyáról. Ő is használta ezt a szót: *Az a hivatásotok, hogy részesedjetez abban a kegyelemben, amelyet az alapítótok kapott, és azt az egész egyház számára közvetítsétek. Mert az alapítók karizmája olyan, mint egy lélekben ható tapasztalat, melyet áthagyományoztak a tanítványokra, hogy azok aszerint éljenek, azt védjék, elmélyítsék és állandóan továbbfejlesszék, mégpedig a közösségben és az egyház javára.* De a pápa elhagyta ezt a nehéz szót: *különböző mértékben.* Ez most Schönstatt nagy kérdése: sikerül-e Kantenich atya karizmáját elevenen tartani? Nagy ajándékot kaptunk a Jóistentől azzal, hogy örülünk Kantenich atyának. És ha beszélünk, Kantenich atya szól belőlünk. Ez egyszerűen szép! Ez a lélektani oldal, hogy szimpatikusak a gondolatai, és tetszik nekünk (Kantenich atya). A másik oldal Isten kegyelmi ajándéka. Személyesen azt kívánom, hogy egyre jobban részesüljenek Kantenich atya karizmájában.”

A mozgalmat Kentenich atya vezeti

„Kentenich atya velük lesz. Kérni kell őt, hogy legyen a vezetőjük. Talán egészen lassan megy ez. Nem úgy fog egyszerre megvalósulni, hogy azt mondjuk neki: *Csináld Te!* Ez lassan fog növekedni, és öt év múlva nagyobb lesz, mint most. Akkor jobban fog tudni Kentenich atya belőlünk beszélni. Ez a mi munkánk: tanulmányozni Kentenich atyát. Nem kell mindennek tökéletesnek lennie. Ha pl. elromlana a légkör, akkor ne azt mondjuk, hogy baj van, hanem: Ez most Kentenich atya volt! Ne csináljunk „inkvizíciót”, ez nem jó! Nem azt mondjuk, hogy ez helytelen volt, hanem megmutatni, hogy mi lenne jobb; hogy Kentenich atya mit tanácsol most. Pl. hogy mi a jobb: menjen-e az anya dolgozni vagy ne menjen? Most mit válaszol erre atyánk? Kentenich atya nem tud olyan embert használni, aki nem ismeri a gondolkodását. Nem elég, ha valaki sokat tud, Kentenich atyát kell ismernie.”

2014-ben egy emlékhelyet alakítottunk ki Óbudaváron. Tilmann atya sok-sok kis fényképéből egy nagy Kentenich atya-képet raktunk ki. Ezzel azt fejeztük ki, hogy Tilmann atya teljesen csak Kentenich atyát akarta közvetíteni felénk.

PRO CARITATE CHRISTIANA

Tilman atya ígéretéhez híven évente meglátogatta a hazaköltözött Gódány családot Óbudaváron. Így történt ez 1983 márciusában is. Látogatása idejére esett az első kis családcsoporthoz veszprémi összejövetele, ahová spontán módon elhívták őt is. Az éjszakába nyúló lelkesült összejövetel Tilman atya számára jeladás volt. Nem kellett sokáig töprengenie, hogy rájöjjön, mit akar ezzel neki a Jóisten mondani. Olyan ember volt, aki mindig készen állt az újabb és újabb bevetésekre. Isten hívására egy határozott tettel válaszolt: elkezdett magyarul tanulni.

Tilman atya nagy hangsúlyt fektetett a családok látogatására. Ha hívtuk, szívesen eljött az otthonunkba, minden érdekelte, a munkánk, a gyerekek, a gondjaink és örömeink. E találkozások során Tilman atyát közvetlenül, személyesen ismerhettük meg. Anélkül is, hogy sokat beszélünk volna, oldódtak a nehézségeink, mert mintegy az ő szemével, személyiségének, Isten-kapcsolatának fényében láttuk életünket. A lelkivezetésnek ez egy nagyon mély és hatékony módja volt. Hasonlít ez ahhoz, ahogy a családban a szülők a gyermekeik mentorai, elsősorban nem a szavaik, hanem a létük, az életük által.

25 éven keresztül volt a magyar Schönstatt vezetője: családokat látogatott, háziszentélyeket szentelt, lelkigyakorlatokat tartott, apostoli utakat szervezett.

Amikor Tilman atya megkapta a magyar püspöki kártól a „Pro Caritate Christiana” díjat, az alábbi rövid életrajz és méltatás született. Szó szerint véve a Pro Caritate Christiana (a keresztény szeretetért) díj nagyon illik Tilman atya munkásságára. Ugyanis egész életét, szavait és tetteit áthatotta a gyakorlatias keresztény szeretet.

LAUDÁCIÓ³

P. Tilmann BELLER
katolikus pap, schönstatti atya

P. Josef Kentenichnek, a Schönstatt nemzetközi lelki-ségi mozgalom alapítójának és atyjának tanítványa. Kezdetben ifjúsági vezető, majd a mozgalom családos ágában dolgozott. Miután Ausztriában felépítette a Schönstatt-mozgalmat, 1980-tól jár át Magyarországra – a sok egyéb feladata mellett, a szabadsága alatt – és felépítette a hazai Schönstatt Családmozgalmat, benne több kisebb közösséget, és elindította a fiatalok önálló közösségeit. Több éven keresztül egész nyáron át családos lelkigyakorlatokat tartott hetente kb. 15 család részvételével. Később tudatosan

3 Elhangzott a Magyar Püspöki Konferencia által adományozott „Pro Caritate Christiana” díj átadásakor 2008. április 7-én Óbudaváron

kinevelt egy előadói közösséget, akik fokozatosan átvették a lelkigyakorlatok, családnapi tartását.

Egyedülálló módon mélyült el a magyar lélek sajátoságaiban. Arra törekedett, hogy Magyarországon ne a német modellt vegyük át automatikusan, hanem hogy a mi saját, egyéni, magyar családmozgalmunkat építsük föl.

Felrázva Mária országát, bemutatta a családoknak az aktív, élő nevelőnőt és Anyát, a Szűzanyát, akivel bátran és hitelesen válaszolhatunk korunk kihívásaira. Felmutatva a házasság szentségének kimeríthetetlen gazdagságát és lehetőségeit, mellyel országot lehet menteni, önbizalmat és küldetést adott Szent István és a Szűzanya népének!

Számos kiadvány és könyv szerzője. Az ő nevéhez fűződik az „első európai háziszentély kongresszus” megszervezése Schönstattban 1998-ban.

Nagy terve és víziója a jövő egyházáról:

„A plébániatemplomok körül egyre inkább a keresztény családok házai is őrségben állnak annak tudatában, hogy az Úr ott él a házasság szentségében, ott működik a Szentlélek a bérálás kegyelme által, és a keresztény házak összekapcsolódnak egymással. A szeretet hálója keletkezik.”

Gondoskodott olyan közösségek – családszövetség – létrejöttéről is, amelyek elmélyültebben és tudatosabban törekszenek megélni a hétköznapiakban is házasságukat, imaéletüket. Bizonyos értelemben törekszenek az evangéliumi tanácsok megélésére. A családszövetség családjait személyesen is végiglátogatta és elmélyült lelki beszélgetéseket folytatott velük. Mikor ereje csökkent, sokat tartózkodott Óbudaváron, ahol sok házaspár kereste föl lelkivezetését kérve. Közel 100 családban maga szentelt háziszentélyeket, vagy pedig személyesen elindította a családokat a háziszentélyhez vezető úton. Legfőbb érdeme, hogy egy olyan közösséget nevelt ki, akik az ő távolléte mellett is önállóan törekszenek a növekedésre.

JELEN LENNI ÉS BEFOGADNI⁴

Az elveszett dzseki

Tilmann atya mindig arra tanította az előadókat, hogy előadásaikban a hallgatók kérdéseire adjanak választ. Vagyis az előadónak tudniuk kell, hogy mi foglalkoztatja a hallgatóságot. Ezért előzetes információkra van szükségük a résztvevőkről. Tilmann atyának attól voltak mindig annyira találóak a szavai, mert előadás közben – név nélkül – konkrét személyek aktuális kérdéseire válaszolt.

„...Van itt egy fontos folyamat: Jelen lenni, és befogadni. Kentenich atya nagyon sokszor mondta: *Ezt és ezt az embert befogadtam.* Ez érdekes munka, befogadni. Ha valakit magamba befogadok, akkor él bennem. Ami őt megindítja, mozgatja, az engem is megindít. Az ő gondjai az enyémekek is. Vannak emberek, akik erre a természetüknél fogva képesek.

Én ezt nem tudom a természetemnél fogva. Az egyetemen egy szörnyű ember voltam. Vitatkoztam, és általában győztem...

Amikor pap lettem, tudtam, valami mást mond a beszélgetésről Kentenich atya, mint amit én csinálok. Aztán dolgozni kezdtem magamon. Föltettem magamban, hogy minden apró dologgal törődni fogok, ami a rám bízottakat érinti. Tízéves fiúkat tanítottam hittanra, amikor ezt megfogadtam. Aztán hozzám jött egy kisfiú az osztályból: *Tilmann atya, nincs meg a dzsekim!*

Teológiát tanultam. A világ értelméről gondolkodtam. Tudtam, hogy új világ van születőben. Hívatva vagyok en-

4 Részlet Tilmann atya előadásából: Családnapok, 1991. június 26. szerda, 2. előadás

nek építésére. Tudtam, hogy Schönstattnak nagy küldetése van. És akkor jön ez a gyerek, hogy nincs meg a dzsekije. (*Mi közöm hozzá?! – gondoltam.*) De éppen ez volt az én különleges jófeltételem. És akkor mi ketten végiggondoltuk, hogy hol lehet a dzsekije. Egész értelmi képességet mozgásba hoztam. Hol lehet a dzseki? Igazán nehéz munka volt. Nem találtuk meg. Tényleg szomorú voltam. Még ma is látom a fiút magam előtt. Három nappal később ismét hittanóra volt. Az óra elején a fiú kijött hozzám: Tilmann atya, megvan a dzseki! És akkor mindketten nagyon örültünk...”

Bátran vállalni értékeinket A SPIEGEL-INTERJÚ⁵

Az első időkben Tilmann atya gondosan távol tartotta a kis magyar Schönstatt-mozgalomtól a német és osztrák Schönstattot. Mert azt akarta, hogy valami eredetien magyar jöjjön létre. Később, amikor már erősebbek lettünk, nem versengésre serkentette a családokat nemzetközi szinten és a magyar Schönstatton belül is. Tilmann atya többször is erőfeszítést tett arra, hogy harci készségre neveljen bennünket. Az itt következő saját példáján keresztül is próbált kedvet csinálni a harchoz. Mert feladatunk nemcsak az, hogy jól túrjuk a feszültséget és törekedjünk a békességre, hanem hogy védjük meg bátran a hitünket, az értékeinket ebben a mai világban.

A titkárnőm mondta, hogy a Spiegeltől kerestek. Cikket akarnak írni Schönstattról, és ehhez interjút akarnak készíteni velem.

„Ezekkel nem tárgyalok!” – mondtam a titkárnőmnek.

A Spiegelben 1950 óta nem jelent meg pozitív cikk az egyházzal. Mindig csak a rosszat keresi, arról ír. Az egyház „szétmarcangolását” tűzte ki célul. Mindenki fél tőle, mert a Spiegel nagy erő és hatalom. Hetente 150 oldal 1,1 millió példányban jelenik meg. Mintegy 330 munkatárssal dolgozik, ebből 80 az archívumot kezeli, ahol naprakészen, témák szerint feldolgozzák a többi újságok cikkeit.

Figyelmeztettek azonban Schönstattban, hogy ha nem adok interjút, akkor is meg fogják írni a cikküket. Így jelent meg az „Opus Dei”-ről is egy hírhedt, lejárató cikk. Akkor már talán mégis jobb, ha beszélek velük. Rosszabb a

⁵ Tilmann atya után szabadon, elhangzott: Máriabesnyőn, 1995. április 8-án; A cikk Schönstattról a Spiegel 1996/4. számában jelent meg; lásd: <http://www.spiegel.de/spiegel/print/d-8870659.html>

Spiegel, mint a kommunisták. Mert azoknak legalább volt valami céljuk. De ennek nincs, csak a rombolás.

A riporter az első telefonbeszélgetésünkör arról beszélt, hogy az archívumukban szinte semmit sem talált Schönstattról, és anyagot kért tőlem, hogy felkészülhessem. Sok mindent, egy kis könyvtárra valót összeválogattam a számára Kentenich atyától és a schönstatti irodalomból, és elküldtem. Aztán néhány hét múlva ismét beszélünk telefonon és kérdeztem, hogy küldhetek-e még néhány folyóiratot is, mire ő ezt válaszolta: „Igen, de csak egyet, mert nem akarok doktori disszertációt írni, hanem csak egy újságírókat.” Ez volt a célom, hogy érezze, bőséges irodalma van Schönstattrak, nagy anyagmennyiség áll a rendelkezésre.

Az előzetes telefonbeszélgetésekből az is nyilvánvalóvá vált, hogy melyek azok a fő kérdések, amelyekről írni akar. Így elsősorban, hogy honnan van Schönstattrak pénze. Mi ez a nagy személyi kultusz Kentenich atya körül? Miféle küldetése, missziója van Schönstattrak?

Megérintett és elgondolkodtatott, hogy a Spiegel-archívumban nincs semmi Schönstattról. Világossá vált előttem, hogy Schönstatt mennyire elrejtetten él. Nem szerepel a nyilvánosság előtt, nem írnak róla sem a vallásos, sem a világi újságok. A hallgatás fala veszi körül. Ez még abból az időből maradt vissza, amikor Kentenich atya száműzetésben volt és nehéz időket éltünk.

Az előzetes megbeszélések szerint március 9-én került sor a látogatásra és az interjúra. A riporter egy híres fényképészt is hozott magával, én pedig Werner barátomat, aki egyébként egy jó nevű, független ügyvéd.

Váratlanul, teljesen „véletlenül” előző este megérkezett a nővérem is, és ugyanabban a házban lakott, ahol az újságírókat fogadtam. A nővérem, mint schönstatti anya, egyébként is sokat imádkozik a számomra, és a láthatatlan

jelenléte jó volt. Sokan mások (a magyarok is) imádkoztak akkor értem és Schönstattért.

A bemutatkozások után őszintén elmondtam, hogy a jelentkezésük és a tervezett cikkük rémületet keltett bennünk itt, Schönstattban. Mire ők leereszkedően bátorítottak, hogy nem kell azért tőlük annyira félni. Erre megkérdeztem, hogy miért nem. Jelent-e meg a Spiegelben valaha is pozitív újságcikk? „Igen, erről mi is szoktunk vitatkozni a szerkesztőségben – válaszolta a riporter. – A Spiegel egy kritikai hetilap, és mi kritikus újságírók vagyunk” – zárta le a témát.

Az volt a célom, hogy nyílt sisakkal küzdjünk, mint férfi a férfival. Ezért akartam rögtön az elején tisztázni, hogy ismerjük őket, és nincsenek illúzióink. Hogy ők is érzékeljék, nem holmi tudatlan kis „ministránsokkal” állnak szemben.

Először én beszéltem kb. egy órát, és bemutattam Schönstattot. A 20 féle közösséget, Kentenich atyánkat és alapítónkat, a történelmet, az életet... Utána jöttek a kérdések keményen, provokatívan. Mindent magnóra vettek. Látszott, hogy a riporter jól felkészült. Igazán sokat olvasott és tanulmányozta Kentenich atya életét és műveit. Egyébként megtudtam, hogy a Spiegel 10 legjobb újságírója között emlegetik a nevét.

A kérdésekből:

„Honnan van Schönstattnak ennyi sok pénze, hogy itt ezt a sok nagy házat építette és fenn tudja tartani?”

Vártam ezt a kérdést, de nem tudtam a kedvük szerint válaszolni. Egyszerűen nem bírták bevenni, hogy itt nincs egy központi pénztár és központi könyvelés. Hogy valóban minden közösség önálló, és tényleg nem tudom, hogy honnan van pénzük.

„Mi ez a nagy személyi kultusz az alapító atya körül? Minek az a nagy kiállítás (milyen drága lehetett!), ahol nemcsak az írásait, hanem még a cipőjét is látni lehet? Minek ez az idejétmúlt, szentté avatási procedúra?”

„Igen, ez egy nagyon fontos dolog!” – válaszoltam. Majd kifejtettem nekik, hogy egy ilyen sokféle tagból álló laza közösségnek mennyire fontos, hogy legyen valami, ami összeköti. És nem elég a tanítás, az írások és könyvek, mert azt mindenki a saját szája íze szerint értelmezheti. Ezért igenis fontos a „cipő”, mert a cipő az egyértelműen csak cipő. És hasonlóképpen fontos a szentté avatás is.

„Igen, igen, de ez a Kentenich-kiállítás mégis nagyon sokba kerülhetett. Honnan volt rá pénz?” – kanyarodott vissza többször is az eredeti kérdéshez. „Igen, szerintem is sokba kerülhetett!” – hagytam rá...

„Mindenütt csak az ő képét lehet látni, meg azt a másikat képet (a schönstatti Mária-képet), meg mindenütt ugyanazt a kápolnát az egész világon. Minek ez az állandó ismételtetés?”

„Jó szemük van, dicsértem őket, de ez igazán egy nagyon fontos dolog!” – kezdtem a válaszomat. És elmeséltem nekik, hogy amikor utazásaim során egyszer egy teljesen ismeretlen országba, városba érkeztem, a nyelvet sem tudtam, milyen rossz érzés fogott el, mennyire idegennek, magányosnak éreztem magam. A repülőtérről kijöve aztán az egyik épület falán megláttam egy reklámot: egy ismerős világcég ismerős emblémáját. Megörültem neki. Aztán találtam még néhány hasonló ismerős reklámképet. Sokat enyhített az idegenség érzésem. „A mindenütt ismétlődő képek és a kápolna is ezek szerint Schönstatt reklám-jelképei?” – kérdezett rá a riporter. „Igen, ez az!” – feleltem, és mindannyian örültünk, hogy megértettük egymást.

Jó érzésem volt egyébként végig a riporterrel. Keményen, provokatívan kérdezett ugyan (ehhez nem vagyunk az egyházban hozzászokva), de nyitott volt. Nem tértem ki a kérdései elől, hanem megerősítettem, és megvilágítottam neki a dolgok értelmét.

– Mit jelent Schönstatt küldetése?

Előhalászott a riporter a sok iromány közül egy füzetet, amelyben Kentenich atya Schönstatt küldetéséről ír. Közvetlenül a II. világháború után, a Dachauból való szabadulását követő hetekben ezt írta Kentenich atya:

...Legyőztük a nemzetiszocializmust, most a bolsevizmus következik. Le kell azt is győzni, vagy szellemi, vagy pedig tényleges fegyverekkel...

„Ezek szerint Önök keresztes hadjáratot akartak indítani a Szovjetunió ellen?” – rémüldözött az újságíró.

„Igen, így van!” – válaszoltam, és hogy csökkentssem a rémületét, hozzátettem: „Nemde a nemzetiszocializmust is így, fegyveresen győzték le?!”

A „küldetés”, a „misszió” eszméje számukra valami borzalmasat jelentett. Hiába próbáltam megértetni velük a kor szavát, Európa küldetését vagy a pusztuló értékek átmentését az új korba... Erőfeszítéseimet végül is az újságíró így summázta:

„Az öreg (ti. Kentenich atya) keresztes hadjáratot akart, a fiatal (mármint én) ugyanazt a célt a modern menedzsment eszközeivel akarja elérni.”

Közben a fotós tekerccszám készítette a felvételeit rólam. Sok képet csinált úgy is, hogy miközben beszélek, a háttérben ott látszik Kentenich atya képe.

A „misszió” gondolatától való irtózás eredetét ismerem. Ez főleg a liberális-szabadkőműves társaság öröksége. Eredete visszanyúlik a 30 éves háborúig. A hit miatt kirobbant háborúk szétdúlták egész Európát. Ebből a tapasztalatból sokan azt vonták le tanulságképpen, hogy a hit nem

segít az igazság keresésében. Az isteni küldetés hangsúlyozása pedig szembefordítja egymással és elválasztja egymástól az embereket, népeket. Ezért valami más kell! Az igazságot az értelemmel kell keresni (felvilágosodás), az egységet pedig a közös emberi értékekben (humanizmus) lehet megtalálni.

Kentenich atya azonban világosan rámutatott, hogy az Istentől elfordult humanizmus bestiálissá és ördögivé teszi az embert. „Ha az ember már nem imádkozik, akkor állatiassá és gonosszá válik!”...

„Én nem imádkozom, tehát Ön szerint gonosz és állatias vagyok?” – vágott vissza a riporter. Elgondolkozva ránéztem: „Biztos abban, hogy nem imádkozik?” – szegeztem neki a kérdést. Kicsit zavarba jött, és ezt mondta: „Hát legalábbis nem úgy, ahogy Önök szoktak.”

Próbáltam megvilágítani neki, hogy ha egy ember átéli, hogy Isten örömmel tekint rá, szereti őt, mint apa a gyermekét; hogy Isten elfogadja őt úgy, ahogy van, akkor ez az ember könnyebben megbékél magával, és örömmel el tudja ő is fogadni a többi embert...

A hosszú beszélgetés után megkértem az újságíró, mint a Spiegel egyik legjobb riporterét, hogy viszonzásképpen mondjon valamit arról, hogy hogyan kell egy jó újságcikket megírni. Szeretnék én is tanulni valamit. És akkor 10 perces előadást adott. Valóban jól érti a mesterségét, tanulhattam tőle.

Mindezen beszélgetések azonban nem változtattak az ő leereszkedő, hatalmi pozíciójukon. Világossá is vált ez az autóban lezajlott kis epizódon. A háromórás interjú után ugyanis beültünk Werner barátom Mercedesébe, hogy megmutassuk nekik Schönstatt nevezetességeit, és a fényképész képeket készíthessen. Útközben megkérdeztem az újságíró, hogy ha nemet mondtam volna az interjúra, akkor is írt volna Schönstattról? Mély hallgatás volt a válasz,

csak a fényképész húzta el alig észrevehetően egy kicsit a száját.

„Tudok ám a gondolatokban olvasni!” – törtem meg a csendet.

„Megmondom, hogy mire gondolt most a fényképész?” – kérdeztem az újságírót. „Igen!” – mondta.

„De akkor majd kérem, nyilatkozzon, hogy eltaláltam-e?”

„Így lesz!” – válaszolta a fényképész.

„Ön a kérdésem után, az előbb azt gondolta, hogy ez az ember hülye.” „Így volt!” – hagyta helyben a fényképész.

Hát ilyen öntudatuk van ezeknek! Az 1,1 milliós példányszám olyan hatalmat jelent, hogy azt hiszik, azt tehetnek, amit akarnak.

Mindemellett az újságíró még lehet őszintén érdeklődő és nyitott is. Írhat Schönstattról akár egy jó cikket is. Az eredmény akkor is ugyanaz lesz. Nem lehetnek illúzióink! A Spiegelben megjelenő cikkek végső formáját, élet és mondanivalóját ugyanis nem a riporterek adják meg. Ők csak a munkát végzik. A „nyers” cikkeket egy központi bizottság fogja majd „megfelelőre” formálni.

Fényképeket készítettünk Kentenich atya sírjánál és az osszentélyben is. Az éppen ott imádkozó schönstattiak, amikor meghallották, hogy a Spiegel akar itt fényképezni, pillanatok alatt eltűntek. Senki sem akart ily módon híressé lenni. Érezhetően féltek.

Pár nappal később még egyszer visszajött a fényképész, hogy további képeket készítsen a Mária-testvérek ötvösműhelyében és boltjában is. A boltban megakadt a szeme egy kis bronz érmén. „Ezt szívesen elvinném, hogy otthon jobb képeket készíthessek róla” – mondta. Vettem neki egyet ajándékba, és ezekkel a szavakkal áldottam meg és adtam át: „Kérem, hogy Kentenich atya közel legyen, amikor a cikket írják.”

Sokat foglalkoztatott az elmúlt hetekben, hogy mi a Jóistennek ezzel a Spiegel-interjúval a célja.

A tervezett 3 oldalas, „leleplező”, rágalmazó Spiegel-cikk Németország-szerte beszédtemává teszi majd Schönstattot. A családjainknak ez nem tud ártani, de pl. a schönstatti anyáknak igen. Náluk otthon ugyanis a férjüket, a nagy gyerekeiket ellenük fordíthatja. Fel kell tehát készülnünk a támadásra. Az elmúlt napokban végigjártam a vezetők közösségeit, és mindenütt beszéltem a „Spiegel-cikkről”. Sokan bátran és harcra készen várják, de vannak olyanok is, akik félnek... Országszerte párbeszéd, támadások és ellentámadások fognak következni.

„Egerek, ki a lyukból!” Anyánknak és a Jóistennek szüksége van ránk!

Ezért Schönstattban akarok lenni, amikor megjelenik a cikk. Azonnal tárgyszerűen reagálni akarok rá, és ezt szétküldjük a vezetőknek. Nem várjuk készületlenül a bajt. Aztán a sajtó legjobb ellenszere maga a sajtó. A Spiegelnek pl. a Frankfurter Allgemeine Zeitung vagy a televízió. Itt is vannak lehetőségeink, hogy megvédjük magunkat.”

1996. január 22-én jelent meg közel egymillió példányban, a Spiegelben a cikk, melynek címe: „Teufel oder Tier” („Ördög vagy állat”). A Spiegelben nem jelent meg még pozitív írás az egyházzal, sem a lelkeségi mozgalmakról. A lap most is hű maradt önmagához. Egyvégtében gúnyolódik és mindent nevetséges színben tüntet fel.

Tilmann atya „Schönstatt a Spiegelben és a valóságban” címmel egy terjedelmes vitairattal azonnal válaszol. Részletesen magyarázza és helyre teszi a Spiegel által kiemelt témákat.

A vitairatot még azon a héten kinyomtatták és kiküldték Németország-szerte minden schönstatti címére.

A Spiegel cikkekre adott válasz⁶ jól példázza Tilmann atya felelősségtudatát, melyet a rábízottakért érzett, valamint harcrakészségét, hogy a támadásban rejlő erőket Schönstatt javára kihasználja.

Ezzel a gondolattal indítja válaszát: A Spiegel cikk esélyt jelent nekünk, hogy Schönstattot megismertessük a világgal. A cikk sok jó kapcsolódási pontot kínál pl. egy baráti beszélgetés számára. Kérem, hívják meg barátaikat és ismerőseiket egy „Spiegel-beszélgetésre” Schönstattról. Olvassák el együtt a cikket, majd mondják el barátaiknak, hogy ezzel szemben hogyan élik meg Önök Schönstattot. A témák megvitatásának tárgyszerű megalapozásához használják fel a mellékelt vitairatot.

6 A válasz alább érhető el: www.csaladakademia.hu/olvass#o61

TILMANN ATYA VEZÉRESZMÉJE

Tilmann atya sokat munkálkodott azon, hogy elősegítse a személyes eszményünk megtalálását. Ezért beszélt sokat a vérmérsékleti típusokról, a két fő szenvedélyről; a spontán röpirákról, rengeteg példát hozott, és arra biztatott, hogy imádkozzunk is személyes eszményünkért. Azt is kifejtette, hogy nem elég megtalálni azt, hanem hozzá kell kapcsolni, köréje kell csoportosítani életünk minden értékét, célját. Az így létrejövő „eszményképes terület” biztosítja aztán, hogy a megtalált eszmény élő maradjon és személyiségünk mozgató központjává váljon.

Miközben ezen dolgoztunk mi, az első magyarországi schönstattiak, találgatni kezdtük, hogy vajon mi lehet a személyes eszménye Tilmann atyának. Ő fiatal pap korában Stuttgartban dolgozott először együtt a nála 14 évvel idősebb M. Elmengard Pimpl schönstatti Mária-nővérrrel, aki a Mária-nővérek első generációjához tartozott. Vele együtt alakították ki közös vezéreszméjüket.

Elmengard nővér temetésén így beszélt erről Tilmann atya:

„Ez az a kép... kezdetben még kicsiben, mintegy csíraszzerűen van csak jelen. Ebből aztán lassan kifejlődik teljes formája és kihat azokra az emberekre, akik belőle nővekedtek. Tehát az, ami majd eljön, a menny, már most elkezdődik itt a földön...

Átvettük és a helyzetünkre alkalmaztuk alapítónk szavát: *„Isten az élet Istene. Ahol engedi, hogy valami összeomoljon, széttörjön, meghaljon, azért engedi, hogy ott új élet keletkezessen. Egy csodálatos új világnak kell jönnie, melyet Isten növeszt ekkora pusztulásból.”*

Ennek a csodálatos új világnak a megjelenése lesz az új Sion, a mennyei Jeruzsálem, ez mozgatta Elmengard nővért, ez mozgatott bennünket, ezért vetettük be teljesen magunkat.”⁷

Tilmann atya nem önmagát, nem a saját személyes eszményét hirdette. A vezéreszméjével élt, abból nyerte hajtóerejét, de a rábízottak életét akarta önzetlenül szolgálni; azt adni nekik, amire a pillanatnyi élethelyzetükben szükségük van.

Az Óbudaváron tett utolsó látogatásakor az aranymiséjét ünnepeltük. A mise után a „Schönstatt, Isten városa” c. kis könyvét⁸ dedikálta és adta emlékebe mindenkinek.

* * *

7 Részlet Tilmann atya beszédéből Elmengard nővér temetésekor. Kösching, 2011. január 19.

8 P. Tilmann Beller: Schönstatt, Isten városa (Gondolatok Tilmann atyától), Családakadémia-Óbudavár Egyesület, Óbudavár, 2012, 80 oldal, ISBN 978-615-5149-20-7

TILMANN ATYA „TESTAMENTUMA”⁹

Tilman atya türelmes volt velünk a végtelenségig és lelkesen üdvözölte minden megtett kicsi lépésünket. Nem sürgetett. A családnapiak végén gyakran mondta, hogy „csak egy dolgot határozzanak el, és legyenek türelmesek magukhoz. Ha három év alatt sikerül valamit megvalósítani, akkor az nagyon kedvező eset. Csak lassan-lassan, csaknem semmit, hogy legyen idő a gyökerek kifejlődésére.” Ugyanakkor önmagát egy cseppet sem kímélte. A családnapiakon annyira bevetette, égette magát, hogy a hét végére teljesen kimerült. Ilyenkor gyorsan elbúcsúzott és elment. Hova ment? Gyakran az erdők ösvényeit járta, itt keresett nyugalmat, pihenést, kikapcsolódást. Az idő, a betegség, a sok munka lassan felőrölte a szervezetét.

2007 nyarán e szavakkal szakította félbe a családnapiakat: „Nem vagyok jól! Még élek! Ne szomorkodjanak! Néhány napja a határon élek. Azt gondoltam, hogy menni fog, és akkor eldöntöttem, hogy maradok, de látom, hogy nem megy! Ma délután (szerda) haza akarok menni. Kérem, hogy imádkozzanak értem, és ne legyen gondjuk! Ez a kimerültségnek a folyamata, és ennek megfelelően érzem magam...” Majd búcsúzóul hozzátette, „Azt szeretném, úgy emlékezzenek rám, hogy Tilman atya azt tanította: Isten irgalmas.”

Tilman atya kérte, hogy a Tecsengő házaspárjai 2007. október 27-28-án utazzanak Bécsbe. Ott adta át a vezetést a négy házaspárnak és Gertrud-Mária nővérnek, és mondta el gyakorlati útmutatásait.

Két évvel később, 2009 márciusában a Tecsengő meglátogatta Tilman atyát Münchenben. Ekkor elsősorban Ken-

9 Búcsúzóul a magyarokra hagyományozott fontos mondanivalója

tenich atyáról és a vele való kapcsolatáról beszélt, és lelki útmutatást adott.

I. A vezetés átadása a TECSENGO számára¹⁰

Döntések bejelentése

- *Visszavonulok a magyar Schönstatt-mozgalommal való munkából.*
- *Áthelyeztek Münchenbe.*
- *A főnököm, Franz Brügger tartományfőnök atya ki mondta, hogy vége a szövetségi munkámnak, és ezt meg is írta az Általános Elnökségnek, hogy Tilmann atya már nincs a szövetség számára. Tehát a szövetségért Gertrud-Mária nővér a felelős.*
- *Majd akkor jövök Óbudavárra, mihamarabb meggyőződtem arról, hogy Önök ténylegesen átvették a lelki-szellemi vezetést, ha már nem lesz Önökben az a csendes vágy, hogy meg kellene kérdezni, mit szólna ehhez Tilmann atya, vagyis ha meglesz az az érzésük, hogy Önök jobban tudják.*

¹⁰ Részletek a TECSENGÓnak (Gódány, Csermák, Endrédy és Ther házaspár) mondott beszédből 2007. október 27-én, Kahlenberg, Bécs

Ahhoz hasonlóan és olyan gyakorisággal, ahogy felnőtt/családos gyermekek elmennek szüleikhez tanácsért (kb. évente egyszer) úgy jöhetnek Önök is, de nem gyakrabban. A lelki kapcsolat, kötődés természetesen megmarad. Mindig kész vagyok egyekkel a személyes ügyeikről beszélgetni, de nem akarok a vezetésbe belefolyni.

Gertrud-Mária nővérről

Felbukkant valami, ami nagyon erősen érint engem. Azt is lehet mondani, hogy valaki felbukkant. Gertrud-Mária Erhard Mária-nővérről beszélek. Mindenképpen elmentem volna. Azt mondtam volna, hogy felnőttek vagytok. És akkor azt mondta a Szűzanya, hogy ezt így nem lehet csinálni. És akkor elküldte Gertrud-Mária nővért a Szövetséghez. Nem értettem meg, hogy e mögött egy isteni terv van. Azt gondoltam, hogy arról van szó, hogy Gertrud-Maria nővér a munkatársam lesz. Később, amikor érezhető volt, hogy én már nem tudom ezt a munkát csinálni, attól féltem, hogy Gertrud-Mária nővér nem fogja nélkülem folytatni. Mert ez számára is egy új helyzet volt. Most talán meg lehet érteni. Kivesznek egy férfias tekintélyt, de ezen a helyen belép egy női erő. És ez, ahogy én látom, ez egy ajándék.

A mozgalomban dolgozó emberek, atyák és nővérek között minőségi különbségek vannak. Az emberek különbözőek. Németországban vezettem a Centrálét. Ide tartozott kb. 20 pap és 45-50 nővér. De, ami a minőséget, a képességeket illeti, olyan, mint Gertrud-Mária nővér, talán őt olyan van közöttük az egész Centrálében, a papokat és a nővéreket belevéve. Kicsit tréfásan szólva: mást nem is fogadtam volna el.

Az egészségem összeomlása által ismertem fel a Jóisten tervét, mely azt mondta nekem: ők (a magyarok) ké-

pesek nélkül is (boldogulni). És most még hozzátette, hogy adok hozzá egy új erőt: Gertrud-Mária nővért, aki kísérheti őket, aki elsősorban lélek és szív lehet. Érezni fogják, hogy vele másképp lesz, mint velem. A nővér inkább olyan lesz, mint egy erőforrás. Segítséget fog nyújtani abban, hogy növekedjen a vezetői kapacitásuk.

Gertrud-Mária nővér lesz most valamilyen módon a mozgalmunk szíve-lelke.

A vezetés önálló felelőssége

„Kentenich atya fontosnak tartotta, hogy egy közösség képes legyen arra, hogy maga döntsön. Így bánt velünk: Nem szólt bele, hagyta, hogy én döntssek, de a döntésemről később kiderült, hogy helytelen volt. Akkor azt mondtam Kentenich atyának: *„Ön a hibás ezért a helytelen döntésért! Én azt gondoltam, hogy Ön ezt a döntést helyesnek tartja, hiszen biztatott, hogy csak csináljuk önállóan. Önnek világos volt, hogy mi lesz ebből. Ha megengedi, hogy önállóan döntsünk, akkor helytelen lehet a döntés.”* És akkor ő ezt válaszolta: *„Igaz, én nem ezt a döntést akartam. De azt akartam, hogy önállóan döntsenek, vállalva azt a veszélyt is, hogy hibázni fognak.”*

Én nem vagyok Kentenich atya, de látom, hogy Önök felnőttek...”

„A gyengeségem csak egy jel. Nem tudok dolgozni. Amikor ezt a levelet megírtam – négy óra hosszát tartott –, utána két napig használhatatlan voltam. És az Önökkel folytatott beszélgetések után, talán hetekig tart majd, amíg rendbe jövök. A nyáron az I. szövetségi évfolyam családnapijain két nap alatt kész voltam. El kellett mennem. Ez nem az én stílusom.

Vagyis most nem az a kérdés, hogyan lehet minél többet még kihozni belőlem, hanem nyugalomra van szükségem. És ez a jel. Kérem, értsék meg! Ez a jel nem azt jelenti, hogy várunk, amíg újból egészséges leszek, és akkor majd

meglátjuk, hogy mi megy még, és mi nem megy, hanem azt jelenti, hogy mostantól fogva Önök a felelősek. Ez egy más beállítottság. A közösséget érintő dolgokra ez áll. Nem várnak az én véleményemre, hanem Önök döntenek...

Az egyesekkel való személyes beszélgetéssel más a helyzet, ott nincs szó, nem lesz szó a mozgalomról.

Szerintem az a Jóisten terve, hogy most Önök jönnek, ez az Önök feladata. Természetesen Gertrud-Mária nővérrel együtt, ő elég okos, azt láttuk."

„Az az alapelvünk, hogy a vezető nem egyedül vezet, hanem egy tanács segítségével. Így van ez a mi közösségünknel, a nővéreknél is. Soha nem egy csúcsvezető van, hanem mindig egy kis közösség. Sok olyan dolog van, amiben a főnök egyedül nem is dönthet. Pl.: egy új tagot nem vehet fel egyedül.

Jónak találnám, ha beszélnének erről a közös feladatról. Menningen atya ezt közösségi irányításnak mondta a halála előtt: Ez több, mint amire az egyes képes. Ha elmegyek, és Önök ezt elkezdik, ennek nagyobb ereje lesz, mint ha itt maradnék egyedül, és néha valaki csinálna valamit. Ez egy új stílusú szellemi munka. Ezen mindig kell dolgozni. Mindenkinek megvan a saját területe, munkája, de segítjük egymást. Nem inkvizíció vagyunk, hanem mindig gondoskodni kell arról, hogy folytatódjon a munka és épüljön a kapcsolat. Mindig újra kérdezni, hogy van ez és ez."

A felelősség továbbadása

„Gondoskodnunk kell arról, hogy a fiatalokkal megosszuk a felelősséget. Éspedig hamarosan!"

Vezetőképzés, utánpótlás nevelése

„Továbbá nagyon fontosnak tartom, hogy egy fiatal vezető nemzedék növekedjen fel mellettünk. Módot kell találni arra, hogy együtt legyünk a fiatal vezetőkkel. De ezt

nem lehet néven nevezni. Nem lehet tudni, mi lesz 3-5 év múlva. Talán egy fiatal házaspár most jónak tűnik, de 2 év múlva már nem... Kell tehát egy fiatal kör, mely törekszik, tanul, dolgozik... A továbbiakban a saját belátásuk szerint járjanak itt el. Az volt az elképzelésem, hogy legyen egy fiatal kör, akik mélyen foglalkoznak Schönstatt-tal, akik nagyon értelmesek, akiknek vezetői képességeik vannak, rendszeresen találkoznak, és olyanok, akiknek még nincs felelősségük. Egy utánpótlás-iskolát alapítani. A vezető kör ezt hordozhatja, és vállalhatja érte a felelősséget.

Itt tehát Schönstatt szellemében egy fiatal nemzedék szellemi képzése folyik... Olyannak képelem ezt, mint egy kis egyetem, ahol öt év képzés után lehet használni az embereket. Még nem mondható, hogy mi lesz belőlük, régióvezető, vagy a szövetségbe mennek, vagy a liga-tagságba. De ez egy kis egyetem, ahol fiatalokat képezünk.”

Maradjunk nyitottak atyánk és alapítónk felé

„Már többször mondtam itt vagy amott, a prédikációban is szó volt róla. Maradjunk nyitottak atyánk és alapítónk felé. Ebben az összefüggésben talán jó, ha ehhez egy meghatározott formát is találnak. Amikor itt, Bécsben a 25 éves nagy jubileumra készültek, akkor minden ülésen – a pénzügyi csoportban is – közös atya-tanulmánnyal kezdtek az elején. Olvastunk Kentenich atyától, csendet tartottunk, és aztán mindenki elmondta, hogy mi érintette meg. Itt nem a körről van szó, nem arról, hogy tanulunk együtt valamit, hanem arról, hogy tudatosodjék az egész körben, hogy mi Kentenich atya tanítványai vagyunk. Ehhez kell egy kis szervezés is.”

A schönstatti minőség biztosítása

„Talán szükségünk van egy karizmatikus rendszerre, melyben mindig újra tartunk napokat és találkozókat, ahol

atyánkat tanulmányozzuk. Talán kell évente 5-7 vagy 3 hétvége, amikor összejövünk és olvassuk Kantenich atyánkat. Talán lehet a jelmonddal kapcsolatban találni egy szöveget, és azt tanulmányozni. Gondoskodjunk arról, hogy a mozgalmunkat mindig újra kapcsolatba hozzuk Kantenich atyánkkal. Meg kell figyelni, hogy mi van az Akadémiában, a családnapokon, az előadók, a régió- és csoportvezetők körében.

Vannak (schönstatti) papok is és mások is, akik pl. azt mondják, hogy ezen vagy azon a területen jobban használható a tranzakció analízis vagy az amerikai pszichológia, mint Kantenich atyánk. Fontos tehát arról gondoskodni, hogy a konkrét témákban Kantenich atya válaszait keressük és alkalmazzuk. Tehát tanulmányozzuk, hogy mit mond Kantenich atya. Ez nem könnyű, igazán nem. Másodszor keressük, hogy mit mond, csinál Kantenich atyánk ebben vagy abban a konkrét helyzetben.

Van valami más is még. Ezt itt még nem értettük meg. Itt van a szentély, ahol mi, mint schönstattiak, összejövünk. Ez a kápolna kapcsolatban áll az egyes családok otthonaival, háziszentélyeivel. Vagyis a mi kápolnánk más, mint a falusi templom. A falusi templom csak akkor élő, ha körülötte a falu, az egész térség (milió) keresztény. Ma ez már nem így van. Szükség van a házakba helyezett súlypontokra. A schönstatti kápolna egy olyan szentély, melynek sok oldalkápolnája van. Egy olyan szentély, ahol Mária mint nevelő van jelen. És az ő nevelési eszköze, a „keze” a képzőház. Ez egy egészen új gondolat. Továbbá a háziszentély a központ része. Erről még nem volt szó eddig. A háziszentélyhez is tartozik egy „képzőház”, ez maga az otthonunk. A Szűzanya a háziszentélyben nemcsak segít, hanem a nevel is. Beszélünk vele a konkrét problémáinkról, pl. hogy hogyan növekedhetne az egymás iránti szeretetünk, ha már sokéves házasságok is vagyunk. Hogyan leszünk

úrrá a kereszten és a szenvedésen? A nappalink tehát egy képzőközpont. De nemcsak számunkra és a családtagjaink számára, hanem mindazok számára, akik betérnek hozzánk. Itt először is nem előadásokat tartunk, hanem érzik a szeretetünket. Ezt nem szabad szem elől tévesztenünk. Kell valaki, aki erről gondoskodik.”

Biankó felhatalmazás

„Biankó felhatalmazásról beszéltek. Ettől függ minden. Olyan korban élünk, ahol nagyon sokféle eszme van. Az egyház is tele van jó gondolatokkal, melyek jönnek és mennek. Ha biankó felhatalmazást adunk, akkor készségek vagyunk a Szentlélekkel szemben.”

Tilman atya vasárnapi homíliája (2007. nov. 28.)

„A Jóisten hívott minket. Ez nagyon szép és fontos, hogy nem mi csináljuk, amit csinálunk. Hanem a Jóisten hívott minket, és azt mondja: Veled vagyok! – és szabad azt is mondani: Benned vagyok! Mert azt mindenki tudja, hogy a szívünkben lakik a Szentlélek. Keresztények vagyunk és Jézussal együtt élünk. Ebben nincs semmi különös. Jézus – a Jóisten ereje a szívünkben – használ minket és odafordul az emberekhez. Ilyen módon, amit teszünk vagy mondunk, a Jóisten szava. Barátaim, amit mi teszünk, az nem más, mint a Jóisten ereje, szava és szeretete. Odafordulunk, de nemcsak mi, hanem mint az Ő eszközei. Kentenich atyánk nagyon szép és fontos szava, gondolata: Eszközök vagyunk. Isten az, aki igazán cselekszik velünk, bennünk. Talán most jön egy olyan idő, amikor Ő fog használni minket.

Van még egy másik nagyon fontos gondolatunk: Kentenich atyánk olyan nagy, óriási próféta a mai korban, hogy azt lehet és kell mondanunk, hogy nem tudjuk megérteni. Tréfásan már sokszor mondtam, hogy csak egy

igazi hiba lehetséges a Kentenich atyával való kapcsolatokban. Csak egy igazi hiba: Ha valaki azt gondolja, hogy megértette őt. Ő mindig nagyobb nálunk. Igaz, ez nagyon veszélyes is, mert ha mindig ezt gondoljuk, akkor Kentenich atya hatalma csak kicsi lesz a közösségünkben. Ez a mi feladatunk, erről beszéltem éppen Róberttel, hogy Kentenich atya mindig növekedjen bennünk, hogy újra meg újra találjunk valamit magunknak nála. Hogy találjunk mindig újra valami újat az írásaiban és ezt befogadjuk a szívünkbe, a közösségünkbe. Nagyon érdekes, hogy ilyen módon Kentenich atyánk növekszik majd a szívünkben, a fejünkben.

Van még egy harmadik lépés: A Jóisten szeretetét érezhetjük a Szűzanyával való kapcsolatban, a szeretet-szövetségben. A Jóisten szeretete nemcsak „van”, hanem növekszik. Ezt mondja a nagy szentek élete. Megmutatják nekünk, hogy a Jóisten, a Szűzanya szeretete növekszik bennünk, a szívünkben. Hála Istennek, nem marad olyan, mint amilyen volt, amikor még kicsi volt. Ha sok nagy szenvedés volt a szívünkben, az életünkben, a közösségünkben, ha ezeket elfogadjuk és felajánljuk édesanyánk kezével, az ő kezei által a kegyelmi tőkébe, akkor növekszik bennünk a szeretet. Van erre sok szép példa Schönstatt történelmében.

Kedves Barátaim! Növekszik bennünk az a küldetés-tudat, hogy a Jóisten használni akar minket. Növekszik a kapcsolatunk. Egyre többet értünk meg Kentenich atyából. Növekszik a szeretetünk Isten és a Szűzanya iránt.

Ha itt a Szűzanyánál együtt vagyunk, akkor növekedni fog ez a három oldal: az apostoli hivatásunk, Kentenich atya ismerete, a Jóisten és a Szűzanya szeretete.

Gyermekével Szűzanyánk szent áldását adja ránk.
Ámen.”

II. A TECSENGŐ és Gertrúd-Mária nővér látogatása Münchenben (2009. március 19-20.)

Tilman atya beszéde a TECSENGŐ és Gertrúd-Mária nővér érkezésekor

Kedves Barátaim!

Van egy hivatásunk. Ez egy kicsit új helyzet. Már akkor elkezdődött, amikor a szentélyt elkezdtük építeni.

Németországban először volt az Összentély. És aztán szép lassan érlelődött egy új gondolat. Kentenich atyánk azt mondta: Vigyék a kegyképet haza, adjanak neki az otthonukban egy szép helyet! És így a szoba, az otthonuk élő szentély lesz.

Nálunk, Magyarországon másképpen volt. Nálunk minden a háziszentélyekkel kezdődött. És amikor végre elkezdtük építeni a kápolnát Óbudaváron, a magyarok nem (nagyon) akarták. Azt kérdezték, hogy miért kell ez a kápolna Óbudaváron, mikor már van háziszentélyük. És

szép lassan meg kellett érteniük, hogy miért. Nagyobb területre lett szükség, hogy sokan elérjenek. Látják, ez más életérzés. Mi a házakban kezdtünk egész csendben. Kápolnáról nem volt szó, de most tovább kell lépünk.

Önöknek most éppen nincs schönstatti atyjuk, mint eddig. De van a nővér, aki Mária képe. A Szűzanya jelen van. Szűz Mária Jézussal együtt a leghatalmasabb személyiség. És Ő ilyen módon (ahogy nálunk Magyarországon) nem működött sehol máshol az egyházban. Remélem, hogy helyesen értik, amit mondok! Nekem nagyon szép volt most egy kicsit beszélni a nővérről, akiben Mária lelke van.

Most nincs olyan vezető, mint volt eddig Tilmann atya, hanem van ez a négy család. (És ha valaki kérdezi, hogy ki a vezető? Hát jó, Önök döntsék el, hogy mit mondanak.) Ez egy fontos, új helyzet. Ez a négy család kb. olyan, mint egy kis zsinat. Egy élő zsinat; egy folyamatos zsinat. Látják, ez a vezetésnek egy másik képe. És holnapután talán az egész egyházban is el fog ez terjedni. Nem csak egy csúcsvezető van, hanem egy ilyen kör. Ezt Kentenich atyánk mindig akarta. Schönstatt kezdetekor a Mária-kongregációban a tulajdonképpeni irányító szerv nem elsősorban a prefektus volt, hanem a magisztrátus (tanács). Vagyis az emberek egy köre, csapata. A nagy schönstatti közösségekben ez ma is így van. Az egészen fontos döntéseket a tanács hozza. Ez nagyon érdekes. Természetesen ott van a nővérek általános főnöknője is. De az egészen fontos, alapvető ügyekben a főnöknő nem dönthet egyedül, hanem csak a tanács, melyet 6-7 nővér alkot. Remélem, hogy érzik a párhuzamot!

Nálunk Schönstatt nem a kápolnával kezdődött, és nem utána alakultak a kis háziszentélyek. Nálunk a „háizszentélyek tanácsával” kezdődött. Kicsit érthető? Ez ugyanaz. Megszületett a sok háizszentély közössége, és végül a központ: a kápolna. Nálunk (a mostani vezetőség-

ben) van öt háziszentély (TECSENGŐ + Gertrud-Mária nővér), mely egy közösséget képez. És most vigyázat! Ki a mozgalom tulajdonképpeni vezetője? – Kentenich atyánk. Ez nagyon érdekes, Barátaim! Nagyon érdekes! Ez a közösségnek egy új formája. Olyan, mint a nagy schönstatti közösségek vezetősége. És a közösségünk generálisa (általános főnöke): Kentenich atya.

Ez jelenti ma a nemzetközi Schönstatt-család legnagyobb problémáját. Miért? Mert Kentenich atya olyan nagy. És még a legnagyobbak, a szent schönstattiak is kb. semmik őmellette. Természetesen elkezdődött a folyamat, hogy egyes schönstattiakat szentté avassanak. Pl.: boldog Karl Leisnert és a többieket. Jó és kedves emberek voltak. S bár a szentek a legnagyobbak az egyházban, olyan szellemi óriás, mint Kentenich atya, több évszázadot egybevéve is csak néha születik. A jövő számára van egy sajátos, fontos kívánságom: *hozzuk, hívjuk magunk közé Kentenich atyát*. A kápolnát a háziszentélyek által hoztuk Óbudavárra; volt 100 élő szentély, és a központba felépítettük a kápolnát. A magyar Schönstatt-kápolna egy kicsit mindig különbözni fog a többitől; mindig ott lesz, hogy ezt a kápolnát a háziszentélyek hordozzák. Nálunk nem úgy van, hogy a Schönstatt-kápolnának lettek „leányszentélyei” (a háziszentélyek), hanem fordítva: a háziszentélyek tették lehetővé a Schönstatt-kápolna létrejöttét és fennmaradását. Ez valami új. Egészen kicsi dolog, de új.

Mondhatjuk, hogy a háziszentély egy jel: az élő házasság-szentély jele. És még tovább menve, a házasság-szentélyt a szív-szentélyek hordozzák... Látják, így épül fel Schönstatt. Alulról épül: a szív-szentély, a házasság szentélye, a család háziszentélye, és csak ezután az óbudavári nemzeti szentély. Később, ha megkérdeznek egy schönstattit: „Kik vagytok ti, schönstattiak?” Azt fogja válaszolni: „Élő szentélyek vagyunk. A szívünkben lakik a

Jóisten. Ez Schönstatt!” Ha tovább kérdezik: „De van családmozgalmatok is?” A válasz: „Igen, a házasságunkban is jelen van a Jóisten! Ez a Schönstatt-családmozgalom.” „De azt hallottuk, hogy Nektek beszélgetni kell egymással minden héten.” „Természetesen. Ha mi beszélgetünk egymással, akkor ez olyan, mintha a templomban lennénk, ahol Jézus jelen van az eucharishtiában.” „De meg is kell értenetek egymást. Hallottam, hogy milyen komoly kommunikációs technikát fejlesztettetek ki.” „Természetesen. A házastársam szívében jelen van a Jóisten. Meg kell Őt hallanom, meg kell értenem, és még egyszer megértenem. És azt adni, ami Neki tetszik, ami erőt adó...” Vagyis a házasság-pedagógiánkat a szív-szentélyből kiindulva fejlesztjük ki. Ha aztán ünnepeljük az eucharishtiát, akkor az Úr a szívünkben van, a házasságunkban van, és jelen van a közösségben is.

Ez fontos. Azt akarom mondani, hogy amit most mondtam, *egy alapító okirat*.

Ha megértették, akkor meg tudják jegyezni. Ha nem jegyzi meg, akkor nem értették meg, akkor majd később megint elmondom.

Ez egy új kezdet. És itt van a Szűzanya, ránéz Kentenich atyára: „Hallottad? Te vezeted ezt a közösséget a Mennyeországból. És ezek a vezetők fognak egy külön szeretetszövetséget kötni veled. Te vagy az ő vezetőjük. Te hozzátartozol ehhez a közösséghez úgy, ahogy az általános elnök hozzátartozik az általános elnökséghez. (Pl. a schönstatti atyáknál vagy Mária-nővéreknél)” De ez még nem realizódott, mert előbb még meg kell választanunk őt, és meg is kell hívnunk. Akkor fog közénk tartozni. Ezt Önöknek kell eldönteni, hogy akarják-e.

Lehet vele szövetséget kötni, de a lelki-szellemi kapcsolat még fontosabb. Hogy megélték Kentenich atyát, hogy olyan közelinek éljék meg, hogy azt mondják: ő köz-

tünk van, ő a lelki-szellemi középpontunk. De a legfontosabb, hogy éljen a szívünkben. Ez a legfontosabb. Fontosabb, mint egy nagy ceremónia.

Majd némelyek csodálkozni fognak. Pl. ha megkérdezi egy püspök: Ki vezeti a mozgalmat? – Kentenich atya vezeti az égből.

Önök most King atyához mennek majd, és ő beszélni fog Önökkel. King atya nagyon sokat tud (Kentenich atyáról). Ha őt hallgatják, ez jó. Sok-sok ezer oldalt olvasott Kentenich atyántól. Nagyon okos. Talán kérdezzék meg tőle, hogyan kell, lehet Kentenich atyát tanulmányozni. Nem ismerek senkit, aki ezt nála jobban tudná.

De még fontosabb, hogy kedveljük Kentenich atyát, hogy közel legyen hozzánk. Hogy úgy legyen közöttünk, mint nagy nevelő. Ő gondoskodni fog arról, hogy a Szűzanya közel legyen hozzánk. Ez az ő nagy programja.

Gyermekeivel Szűzanyánk szent áldását adja ránk!
Ámen.

Beszélgetés Tilmann atyával¹¹

Engem foglalkoztat ez az életfolyamat, amiről a kápolnában beszélt a szentmise elején Tilmann atya (összentély, leányszentély, háziszentély, szív-szentély). Nekem úgy tűnt, hogy itt párhuzamot lehetne vonni: a család: alap és korona ~ a szív-szentély: alap és korona; Hogyan néz ez ki, ha az életfolyamatokat tekintem?

Látja, ez a kérdés, hogy a család valóban (Schönstatt) alapja és koronája-e vagy sem. Ez a kérdés ma már nem kérdés. Ez így van már az egész világon, Magyarországon is. Ez már nem eszmény (amire törekedni kell). Vegyük a magyar Schönstatt-mozgalmat. Itt a család valóban a

¹¹ a TECSENGŐ + Gertrud-Mária nővér beszélgetése Tilmann atyával

mozgalom alapja és koronája. Az egész világon így van ez. De mégis, Németországban még nincs így. Mert itt van ezerötszáz Mária-nővér, összességében több mint kétszáz schönstatti pap – ez egy lelki hatalom, ugye –, aztán még a Mária-testvérek is (másutt ilyen nincs is).

Tick atya nagy szívügye volt, hogy felmutassa a család jelentőségét. Egyszer azt mondta nekem: „*Itt, Ausztriában Ön rögtön mindent helyesen csinálhat.*” És ezt így is tettem. Tick atya szerint ez a „*helyesen*” annyit jelent, hogy a család a legfontosabb központ. Németországban ez nem így volt. Ott egészen más volt Schönstatt arculata. És ezért volt fontos (főleg az indulásakor) a családmozgalom jelentőségére rámutatni, és kimondani, hogy ez az egész Schönstattmozgalom alapja és koronája is. Ezt a szót (a család: alap és korona) – ha minden igaz – Kentenich atya nem is használta, talán egy levélben csak egyszer vagy kétszer. Mindig nehéz volt (igazolni), megmutatni, hogy hol is mondta ezt Kentenich atya. Tick atyának azért volt ez fontos, mert abban a (schönstatti) környezetben a családmozgalom indulásakor a család kb. semmit sem számított. Ott volt már a kifejlett fiúmozgalom, a férfimozgalom, a lányok mozgalmá, a Mária-nővérek, a Schönstatti nők, az anyák mozgalmá (ezer anya tartozott ide) és akkor elkezdődött a családmozgalom is. Ez nehéz helyzet volt. Ezért Tick atyáéknak fontos volt hangosan kimondani, hogy a család lényeges, fontos. Külföldön, Dél-Amerikában Chilében, Argentínában stb. természetesen mindenütt a családmozgalommal kezdődött Schönstatt. A többi schönstatti ágazat is jelen volt kicsit természetesen: a fiúk, az egyetemisták... De ez más helyzet volt (mint Németországban). Mindenkinek az marad meg a szívében, amit először fogadott be, amikor még alakítható volt. Tick atya befogadta a család fontosságát.

Tick atyát elhoztam magammal Ausztriába és Magyarországra is; vagyis belevontam a munkámba. Németországban „elegánsan” félreállították. A fiatal schönstatti atyáknak nehéz volt elviselni az „öreget”. Nekem nem volt nehéz, jól tudtunk együttműködni. Szép volt, sokat tanultam a szünetekben. Kérdeztem tőle (a családkról). Ő elmondta a megfigyeléseit, és én erről beszéltem a következő előadásban.

Tick atya Németországban egy másik világban élt, amelyben hangsúlyoznia kellett a család fontosságát. De a mai pogány korban a háziszentélyek és a keresztény családi házak (maguktól is) egyre fontosabbak lesznek.

Ez nekem is fontos. Önök már nélkülem dolgoznak Magyarországon, és mondják, hogy ezt is, meg azt is én mondtam, kezdeményeztem. Már nem is emlékszem, hogy mi mindent mondtam. Talán nem is igaz, hogy mindezt én mondtam.

Tilmann atya tegnap beszélt nekünk Kentenich atya karizmájáról, ill. az abban való részesedésről. Bennem egy párhuzam merült föl: ahogy Szent Pál szerint Krisztus misztikus testének tagjai vagyunk, úgy részesülhetünk Kentenich atya karizmájában is a különbözőségeinknek megfelelően. Mindenki azt ragadja meg belőle, ami a saját eredetiségének megfelel. Jól értem ezt?

Mindig két síkon mozgunk, mint egy ház két emelete: természetes és természetfeletti síkon; természetes és isteni síkon.

Most a természetesről beszélek. Olvassuk az evangéliumot: *Szeresd felebarátodat, mint önmagadat!* Ez először is egy emberi bölcsesség. Ezt mondhatom minden buddhistának is, és minden modern pogánynak is. Azt fogják rá válaszolni: Igen, ez jó, forduljunk oda embertársainkhoz!

És mondhatom ugyanígy, hogy a keresztények, akik bensőséges kapcsolatban vannak egymással, nem egyszerűen egy tömeg, hanem csoportokat alkotnak. A legkisebb csoport a család, a ház. De vannak baráti körök, sportegyesületek, zenekarok, sokféle más közösség is a nagy emberi közösségen belül. Nem egyszerűen egy tömeg! Az egyházon belül is vannak különféle közösségek: baráti körök, plébániák, kolostorok, szerzetesrendek, karizmatikus mozgalmak stb. Ez még mind a természetes sík. Nem kell hozzá Isten, hogy ez érthető legyen, ahogy a sportegyesülethez sem. Emberek, akik szeretik egymást, és valamit csinálnak együtt. Olyan ez pl. mint az Endrédi család, amikor összejönnek és szeretik egymást. Hasonlóképpen a Csermákék, a Therék, a Gódányék és a Mária-nővérek is szeretik egymást.

De most jön valami más: A Jóisten letekint ezekre az emberekre, rátekint egy személyre, és azt mondja: *Szeretlek Téged!* Ezáltal létrejön egy tartós áramlás Istentől a személy szívéhez. Isten teremtette őt. Ez mindenkire áll, a sportegyesület tagjaira is. De Isten most szeretettel odafordul ehhez a személyhez, és ez az odafordulás megváltoztatja az illetőt. Ő már nemcsak Isten teremtménye, hanem Isten gyermeke is. Isten megajándékozza őt egy sajátos vonzalommal, ad neki valamit önmagából, és ez megváltoztatja az embert. Egy másik, új ember lesz belőle. Érezhetővé válik, hogy Isten van benne. Pl.: ez ugyanaz, mint amikor egy anya vagy apa rátekint a gyermekére. Az utcán is sok gyermek látható, Önök látják és szeretik őket, mert minden embert szeretnek. De amikor a saját gyermekükre néznek, érzik, hogy sajátosan más kapcsolatuk van vele. Így van Isten is. Természetesen szeret mindenkit, ahogy mi, jó keresztények is szeretünk mindenkit. De létezik valami más, sajátos szeretet is: *Te vagy az én kedves gyermekem!* Létezhet ez egy közösséggel szemben is: egy

plébániára, egyházmegyére, egy ország keresztényeire, egy szerzetesrendre, vagy a Schönstatt-családra is mondhatjuk ezt. Vannak itt különbségek. Pl. a természetes síkon: itt van egy focicsapat sok, néhányszor tízezer drukkerrel, és itt van a mi családunk élő szeretete, mely sokkal bensősége-sebb. Így van ez az égben is. Ott is vannak különbségek. Pl.: ha Isten rátekint a jezsuitákra, egy szent közösséget lát, akik naponta egy órát elmélkednek. És ebben az egy órá-ban gyakorolják a Jóisten iránti szeretetet. Odafordul eh-hez a közösséghez nagy szeretettel, mert ők is a gyermekei a keresztség által. Ilyen a mi hitünk. Hisszük, hogy Ken-tenich atyánk gyermekei, az ő családja vagyunk, akiket a Jóisten különleges szeretettel szeret, mert olyan nagy kül-detésünk van. Ezt érezni lehet (de különböző mértékben). Vannak schönstattiak, akik pl. a zarándok Szűzanya (moz-galom) nagy közösségéhez tartoznak. Szeretetet éreznek a schönstatti Szűzanya iránt, szeretik Kentenich atyát is. De vannak olyan schönstattiak is, akiknek Kentenich atya sokkal többet jelent. Kentenich atya az ő atyjuk, tőle tanul-ják az életformájukat, hogy hogyan éljenek. Kapcsolatban vannak vele. Tapasztalják, hogy Kentenich atya átalakítja gondolkodásmódjukat. Érzik az egyház iránti nagy kül-de-tését, és rendelkezésre bocsátják magukat e küldetés szá-mára. És mindaz, amiről tegnap egy kicsit meséltem. Tehát itt különbségek vannak. Ez a (Schönstatt) család, mely szo-ros közösséget jelent legbelül, nagyon nagy (több százezer személy világszerte). És a zarándokmozgalommal együtt még sokkal többen vannak, zarándokok, akik tehát eljön-nek a szentélybe. Előfordul, hogy negyvenezer ember jön egyszerre.

Nekünk, Nektek most az a kérdések, hogy mi a kül-detésünk.

Az a küldetésünk, hogy Kentenich atya legyen a mi igazi vezetőnk!

Kicsit érthető? Itt van Jézus nagy „(misztikus) teste”, és mi (schönstattiak) ennek egy tagja, talán a szíve vagyunk/leszünk. Majd meglátjuk.

Mire kell figyelni a vezetők kiválasztásánál?

Kentenich atya mondja: Egy vezető nagy ügyért él; egy vezető a közösségéért él.

Előszőr: a vezető nagy ügyért él.

Akár hegyivezető vagy egy számítógépeket gyártó cég vezetője, vagy gondoljunk azokra, akik az internetes világhálót létrehozták (Tim Berners-Lee és Robert Cailliau). Mindig ott volt a nagy ügy, amiért élni lehet. Az emberi élet nemcsak egyszerűen egy élet, hanem olyan élet, amelynek értelme van. Az emberi életnek irányultsága van. Másképp néz ki ez egy növény vagy egy állat esetében. Egy növény csak azzal foglalkozik, ami őt életben tartja. Másra nincs képessége. Egy állatot csak az érdekli, ami ízlik. Vagyis érdeklődés-perspektívával rendelkezik. Ez egy egészen szigorú program. Egy őz nem eszik rántott húst. Mondhatom neki, hogy a rántott szelet jó, és egyen még hozzá egy vitamintablettát. Mire az őz azt válaszolja: Van elég vitaminom. Az állatnak (programozott) ösztöne van: az észlelés és cselekvés szilárd kombinációja. Az embernél ez másképp van. Az ember „szabad”. Vagyis el tudja dönteni, hogy ezt akarom, azt meg nem. De az ember is gyakran úgy cselekszik, mint az állat: Lát valamit és akarja. Ez nem szabad döntés, hanem ösztöndöntés. Ilyenkor mondjuk, hogy csak ösztönösen cselekszik; hogy nem szabad ember. Létezik ez a vallásos világban is. Itt is megtaláljuk az ösztöncselekvést. Pl. itt van Isten. Ha Hozzá fordulok, ízlik, finom, kedves, szimpatikus; a szívemben jó érzés jön létre: ezt nevezzük vigasztalásnak. (És ösztönösen akarom, keresem, nyúlok utána.) De Isten néha keresztet is küld: pl. a

házastársamat. Ő néha vigasztalás, akkor nem nehéz szeretni; de néha kereszt. Akkor a házastársam mögött megkeresem a Jóistent és azt mondom neki: *Édesapám?!*

Mi tehát a célunk? Mit csinál egy vezető? Van egy nagy célja. Ez a nagy cél lehet pl. az, hogy szeretni akarok mindenkit; vagy sokat meg akarok tudni a Jóistenről. (Pl. amit én most csinálok is. Sokat olvasok. Tanulmányozom az Istennel kapcsolatos dolgokat.) Tehát egy vezetőnek van egy nagy célja. Oda szeretné vezetni az embereket ehhez a célhoz, hogy legyen az életüknek értelme, hogy megtalálják azt az értelmet, melyet Isten adott az életük számára. Tehát ha egy jó vezetővel van dolgom, akkor megtudom tőle, hogy mi végre élek. A természetes síkon: pl. ha találkozom egy nagy sportolóval, akkor én is sportoló akarok lenni. Talán a természetem valami mást mond, s akkor egy másik vezetőt keresek. Olyan vezetőt keresek, aki megfelel nekem. Így van ez a természet síkján, és megtaláljuk ezt a vallás területén is. Pl. egy fiatalember ránéz Loyolai Szent Ignácra és a szívében érzi a nagy ügyet. *Ez jó dolog, én is jezsuita leszek!* – mondja. De holnapután olvas egy könyvet a Fokoláré mozgalomról, és érzi, hogy ez is jó. *Akkor inkább oda megyek!* – nyilatkozza. Tehát megjelenik egy cél, és bennem fogadókészség van az abban foglalt értékek iránt. Ez minden emberben más. Ez áll a párválasztásra is. Szeretnék egy társat. Fontos, hogy ez a társ nagy, szép, erős legyen. Amikor aztán jön valaki, és mondja: *Legyél a társam!* – akkor azt mondom: *Te nem tetszel nekem! Nekem az tetszik, aki a vágyódásomnak megfelel. Te nem az a nagy valaki vagy, akit keresek.* Tehát várok, hogy jöjjön valaki más. Vagyis az ember célra irányuló lény. Egy vezetőnek nagy célja van, mely felé magával viszi a többieket. A többiek érintkezésbe kerülnek vele, és felfedezik benne a saját céljukat is, és vele mennek.

A második: a vezető a rábízottaiért él.

Tehát vannak, akik a vezetőjükkel együtt törekszenek a nagy céljuk elérésére. A vezető barátainak nevezhetjük őket, bár ez nem fejez ki mindent. Mert a barátok egyenértékűek. Olyan szó kellene, mely kifejezi a vezető nagyságát, és azt is, hogy a többiek kapcsolódnak hozzá. Tehát hogy a vezető beveti magát az övéiért, és viszont, a követők bevetik magukat a vezetőjükért. Keresünk egy ilyen szót. Talán az „*atya*”?! Ő az atyánk, és mi a gyermekei. De ez a szó, hogy „*gyermek*”, talán túl kicsi. Egy gyermek nem igazi társ. Keresni kell egy másik szó-párt, mely kifejezi, hogy az egyik a *vezető*, a másik a *követő*. De megfelelhet az *atya-gyermek* is; a *barát-barát* is; *király-polgár*; *igazgató és alkalmazott* is lehet. Erre az esetre mondja Kentenich atya: *vezető és követői*. De nemcsak így nevezi. Úgy is mondja: *atya-gyermekek*. Kentenich atya többféle kifejezést is használ. Mi most éppen így mondjuk: a *vezető és követői*. És azt mondja Kentenich atya: a vezető a követőiért él. Másképp van ez, mint általában a gyárigazgatónál. De ő is élhet a beosztottaiért, és viszont, a beosztottak is élhetnek érte.

Vagy a német Schönstatt-mozgalom vezetője a rábízottakért él, és viszont, a Schönstatt-család a vezetőjéért él. De ha már nem ő a vezető, akkor vége ennek a szeretetkapcsolatnak. Ez nem baj, de ez így olyan, mint egy nagy cégnél az igazgató és az alkalmazottai. Ha jön az új vezető, akkor azzal lesz személyes kapcsolat. De mégis meg lehet kérdezni, hogy ez valóban mély igazi személyes kapcsolat volt-e, vagy csak munkakapcsolat. De Önök, magyarok mások. Itt vagytok. Miért jöttetek el? Mert Tilmann atyától tanulni akartok? Vagy a személyes kapcsolat miatt? Ebben az esetben Önök különös emberek a mai korban. Mert Önök megőrizték a személyes kapcsolatot velem. Természetes, hogy ebben az esetben nem kell „minden nap kezét fogni”, vagy az internettel kezét, szívet megérinteni. Hiszen

felnőttek vagyunk. De néha találkozunk egymással, és ez nagyon szép dolog.

A vezető és a követői között mély személyes kapcsolat van.

Tehát a vezetőnek van egy nagy eszménye és vannak követői. De a vezető nemcsak a nagy eszméjéért él (mint az igazgató), hanem a követőiért is; vagyis szereti őket, tesz is valamit értük. Persze nem mindig azt teszi, amit a követői akarnak. Egy anya vagy egy apa sem vesz meg mindent, amit a kislánya akar (pl.: azt a nagyon drága ruhát). Azt mondja: „*Nem!*” De néha a kislány is, a vezetettek is mondanak „*nem*”-et. Tehát ez egy kölcsönös kapcsolat a vezető és a vezetettek között: A vezető odaadása a nagy eszme iránt és odaadása a követői iránt, és a követők odaadása a vezető eszméje és a vezető személye iránt. Nagyon egyszerűen azt mondhatjuk: A vezető egy nagy ügyért él, és azokért a személyekért, akik vele mennek. És a követői a vezető nagy ügyéért élnek és a vezetőjükért.

Mit jelent ebben a vonatkozásban az engedelmisség? Ugyanezt: odaadást a vezető eszméje és személye iránt, de egy konkrét esetben, egy konkrét dologra vonatkozóan.

Hogy van Tilmann atya és mivel tölti az idejét?

Egészen egyszerű. Felfedeztem valami újat. Az emberi életben különböző életszakaszok vannak, és ezekben különböző életformák, különböző életcélok, különböző feladatok. Itt van a csecsemőkor, ahol az anya feladata, hogy szeressen, és a gyermek feladata, hogy felébredsz az anya szeretetét... A fiataloknak 25-28 éves korban az a feladatuk, hogy meghódítsanak maguknak egy helyet a világban... És közben a kamaszkor... Ezt nevezem az első életszakasznak, mely sok kis részszakaszból áll. Aztán jön a munka, a hivatás időszaka 30-65 éves korig (az éveken le-

het vitatkozni). Közben van az életközépi válság („*midlife crisis*”, 40-45 év körül).

A 65-70 éves kor után van egy nagyon érdekes életszakasz, és ez még nem igazán ismert. A legtöbb ember számára ez az öregkor, amikor egyre inkább gondoskodni kell róla. De az öregkorban is van több részzszakasz. Az öregkorban az embernek különleges küldetése van. Ez most nekem nagyon érdekes. Létrejön körülötte a személyeknek egy köre, akikkel szívbéli kapcsolatban áll, értük él, kapcsolat van közöttük, néha találkoznak (néha csak kétszer egy évben). De ez a kör ott van körülötte. Másképp van, mint a munka korszakában, amikor a munka által jöttek létre a kapcsolatok (munkatársak). De ha már 65 éves elmúltam, és otthagytam a céget, akkor gyakran e kapcsolatoknak is vége. A nyugdíjasnak más személyes kapcsolatai vannak.

Régebben azt gondoltam, hogy ezeket a nyugdíjasokat meg kellene szerezni, nyerni, hogy dolgozzanak Schönstatt számára. De nem sikerült, mert a nyugdíjasok nem akartak jönni a Schönstatt-központba, és ott ülni és csinálni valamit. Hanem otthon maradtak, és a plébánián és a baráti körben ténykedtek. Ez nem tetszett nekem. Ezek fontos emberek, mert van nyugdíjuk, nem kell fizetni nekik. De a nyugdíjasok nem jöttek, hanem otthon maradtak, és kis nyugdíjas baráti kört csináltak. Saját személyes kapcsolataik vannak. Ez az első.

Másodszor fontos, hogy csináljon az ember valamit. Pl. elmegy sekrestyésnek. Tetszik neki, ízlik, finom. A sekrestyét szép rendben, tisztán tartja. Ez is fontos dolog. Vagy kertészkedik; vagy a baráti körben csinál valamit. De csinál valamit, és azt jól csinálja. Nekem például fontos dolgom, hogy olvasok. És ez csodálatos valami. Mindig voltak könyvek, amiket szerettem volna elolvasni, de nem tettem, mert nem volt rá időm. Mindig dolgoztam. Most

van időm, és olvasok. Ez Schönstatt számára is fontos. Az már nem fontos, hogy előadásokat tartsak, hanem hogy személyesen növekedjek. Ez jó Schönstattnak is. Olyan ez, mint amikor a sivatag sok köve között egy gyémánt rejtőzik. Ez által az egész sivatag megváltozik. Elsősorban nem az fontos, hogy továbbadjak, hanem hogy személyesen növekedjek. Ez most nekem nagyon szép. Ezért most olvasok.

De mások talán elvállalják a sekrestyét, vagy a magyarok Spanyolországba mennek, és ott gondoskodnak a gyermekekről (tréfásan mondva). Nem Schönstattért dolgoznak, hanem a gyerekekről gondoskodnak, jönnek-mennek (tréfásan mondva). Ez már nem az az ember, akinek fontos megbízatása van, hanem aki itt-ott barátkozik, és valamivel elfoglalja magát. Pl. Schönstattban van a pallottionusoknak egy teológiai főiskolája, és minden ötödik hallgató nyugdíjas. Érdekes, ugye? Édesapám, amikor nyugdíjba ment, elkezdett héberül tanulni. Hallotta, hogy az Ószövetséget eredetileg héberül írták, és elkezdett héberül tanulni. És a Szentírás egy közismert szakaszát elmondta nekem héberül, de én nem ismertem fel. Sokat olvasott és a plébánián is dolgozott. Az édesanyám, amikor apám nyugdíjba ment, mindjárt elosztotta a házi munkákat: Apám dolga volt a bevásárlás, meg még ez és ez és ez... Ő mosogatott is, és természetesen ő jobban mosogatott, mint bárki előtte a világon (tréfásan mondva). Természetesen, mert az édesapám mindent jobban csinált, mint a többiek. Nem érthető, ugye, hiszen én igazi alázatos ember vagyok!

Tehát egy jó munka és baráti kör. Ugyanaz, mint amit néhány perce a vezetőről mondtam... Ez a harmadik időszak még nincs eléggé feltárva, nem közismert, mert általában amikor „nyugdíjast” mondanak, akkor olyan valakire gondolnak, akiről gondoskodni kell; akit sajnálni kell. Kérem szépen, tessék figyelni! Ennek az életkorszaknak

nincs szüksége a sajnálatra, mert ez tulajdonképpen életünk célja! Itt nem a „rendszer” mondja meg, hogy kivel legyen kapcsolatban (mint pl.: a cégnél az igazgató), a nyugdíjasnak saját élettere, saját baráti köre van. Szabad ember, király a saját birodalmában.

A második, hogy nagy dolgokért élünk. Senki sem mondta a nővérnek, hogy Magyarországra kell mennie.

Érthető egy kicsit? Nagy ügyért élünk, és vannak körülöttünk emberek, akikért élünk. És nyugdíjasként mindkét esetben nagy szabadságunk van. Ez az emberi élet célja, hogy saját szabad élettere legyen. Hogy olvashassak, amit akarok, és abban tevékenykedhessek, amiben akarok. Ez nagyon érdekes. Valamilyen módon ez az ember célja.

De van egy kis nehézségem is. Tilmann atya egy csavargó, de most mindig otthon vagyok. Hát jó, azért elmegyek Magyarországra, Magyarországra szabadságra; és meglátogatom a rokonaimat Friedrichshafenben. Mindkét terület elég érdekes: a karmeliták meg a rokonság. A sógorom (elég okos ember, a politikában és az iparban dolgozott) segített ezeket a gondolatokat kifejezni a harmadik életszakaszra vonatkozóan. És egy kicsit elutazom ide meg oda; és ahova nem akarok elmenni, akkor azt mondom, már nem tudok utazni (tréfásan mondva). De már nem vándorolok és nem dolgozom, nem tartok előadásokat, és családnapiakat sem. Ha valaki akar tőlem valamit, az idejön. És ha túl sokat dolgozom, akkor megtapasztalom a határt, amin túl már nem megy. Tegnap (este) is így voltam egy kicsit. Érdekes, hogy korábban ezt a határt nem vettem észre, hanem tovább dolgoztam, és aztán egyszer csak összeomlottam; és akkor másfél évig semmit sem tudtam dolgozni. Manapság ezt már észlelem, pl.: tegnap este mondtam, hogy most már elég, elmegyek. De ez nem mindig könnyű. Mert jó és fontos a beszélgetés, és akkor

érzem, most kellene elmennem. Néha nehéz ilyenkor dönteni. Ez a harmadik életszakasz nekem nagyon szép.

A harmadik az imádkozás: kapcsolat a Jóistennel. De most már elég.

Kentenich atyánk, mi nagy atyánk, áldj meg minket; ez az áldás nagyon hatalmas, kérlek, áldj meg minket, amikor adom az áldást:

Szűz Mária közbenjárására áldjon meg Titeket, áldjon meg minket, áldja meg az egész családot, akit Önök vezetnek, a Jóisten: az Atya, a Fiú és a Szentlélek. Ámen.

Köszönöm, ez igazán szép volt! Nincs olyan érzésem, hogy a régi területemen dolgoztam – ott már nem dolgozom –, nem adtam tanácsot, hogy mit tegyenek, hanem az az érzésem, hogy beszélgettem Önökkel Kentenich atyánkról. Ez egy más életérzés.

Ha Kentenich atyáról akarnak hallani, akkor mindig jöhetnek.

Természetesen akkor is, ha a saját életükről akarnak beszélni velem.

TILMANN ATYA SAJÁTOS ÉRTÉKEI

A TECSENGŐ-kilenced¹²

Előszó

Sajátos kilenceddel készültünk Tilmann atya aranymiséjére. A gondolat Ritától és Róberttől származik, hogy az előttünk álló kilenc hét során kiemeljük Tilmann atya tevékenységének súlypontjait, ahogy a személyiségét megéltük, amilyennek láttuk.

Jó volt ismét számtalan dolgot felidézni, és visszagondolva megállapíthatjuk, hogy a Szűzanya Tilmann atyán keresztül elkényeztetett bennünket a tőle kapott sok-sok ajándék által.

1. Sokat utazott

Általában Róbert szokott érte menni Győrbe az állomásra. Fáradtan érkezett, kevés holmival. Útközben nem csevegett – talán imádkozott vagy pihent –, legfeljebb tájékozódott a konkrét helyzetről, hogy mi vár rá. Megérkezve elfoglalta egyszerű, igénytelen szálláshelyét. *„Két négyzetméternyi vízszintes hely elég nekem”* – emlegette többször.

1983. március 2-án este utaztunk először hármásban Veszprémbe Rábelékhez, ahol éjszakába menően, fél háromig dolgozott értünk teljes bevetéssel. „Régen voltam ilyen boldog” – mondta Zsuzska a búcsúzásnál. Tilmann atya lenyűgözve és kimerülten jött vissza Óbudavárra, és valahogy „kábán” vészelte át a következő napot.

¹² Részletek a TECSENGŐ kilencedéből Tilmann atya aranymiséjére, 2012. június 24-re

1988. március 5-8 között került sor az első nagy apostoli körútra. A helyszínek a következők voltak: Budapest, Hódmezővásárhely, Zomba, Ajka.

Ittlétei során akkoriban minden alkalommal egy estét Keszthelyen töltött. Gazdálkodott az erőivel, pl. útközből csak úgy benézni valakihez, ez szóba sem jöhetett.

Az utazásai, ittlétei közötti időszakban „csönd, szünet” volt. Mi nem számoltunk be neki a történetekről, és róla sem tudtunk meg semmit. „Ezek a magyarok csinálnak, amit akarnak” – mondta gyakran viccesen. Érdekelte, kutatta a magyar „lelket”. Elég rázósnak élte meg a káoszunkat. Azt mondta, ha nem lett volna neki köztes állomás-ként Ausztria, nem birkózott volna meg velünk.

Felmerülhet a kérdés, hogy ki milyen mértékben hagyta magát nevelni. A mi (R&R) önvizsgálatunk e tekintetben azt mutatja, hogy messze nem volt arányban Tilmann atya fáradozásával. Szeretnénk ezen a héten időt szakítani arra, hogy igyekezzünk egy-két tekintetben bepótolni az elmulasztottakat.

* * *

Nálunk is aludt néhányszor utazásai során a veszprémi lakásban. Egyik alkalommal mi is hívtunk családokat, hogy mások is megismerhessék Schönstattot. Sok erős egyéniség volt jelen. A beszélgetés késő éjszakába nyúlt. Miután mindenki elment, ő is vette a kabátját, hogy sétáljon még egyet, és a sok benyomást magában elrendezze.

A szállással nem voltak nagy igényei, nem kért ágy-neműt, hozta a hálózsákját, ez jelentette az állandóságot nála. Egyszer a távozása után egy normál boríték méretű barna bőrtárcát találtunk a szobában az asztalon. Aggódva nyitottuk ki, hogy nem az útlevele maradt-e itt. Két kép volt benne: a Szűzanyáról és Kentenich atyáról: az úti háziszentélye.

Az évek múlásával az utazásokkal kapcsolatos szigorúsága enyhült. Az utolsó időszakban többször is mentem érte Győrbe. Bár általános vélemény volt, hogy nem eszik semmit az autóban, én mégis készítettem neki egy zacskóban valami pogácsát, és egy kisüveg vizet, amit – mivel nem ebédelhetett –, elfogadott. Zircre érve a MOL kútnál megjegyezte: *„Itt most megállunk, és eszünk egy fagyaltot!”*

Mi is szeretnénk a személyes odafordulást mások felé úgy gyakorolni, ahogy tőle tapasztaltuk.

* * *

Amikor egy családhoz vagy egy rendezvényre, találkozóra kísértük, többször is nagyon fáradtan ült a kocsiban. Amikor azonban kiszállt, mindezt legyűrve bámulatos intenzitással és figyelemmel fordult a családokhoz. Egy alkalommal karácsony előtti időben utaztunk Budapesten. Az autósok türelmetlenül szabálytalankodtak, a gyalogosok sok-sok csomaggal rohángáltak a szürkességben. Tilmann atya megszólalt: *„Milyen szép, hogy ez a sok ember mind valaki másnak akar örömet szerezni!”* – Ez többet mondott nekünk, mint egy hosszú prédikáció.

Még amikor autóval utazott, gyorsajtásért megállította a rendőr. Így mesélte: *„A rendőrnő azt mondta, hogy gyorsan mentem, és pénzt kért tőlem. Mondtam, hogy nekem nincs pénzem, csak kártyám. (Akkoriban nálunk még ritkaság volt a kártya.) Most mit lehet tenni? Kiszálltam a kocsiból és látta, hogy pap vagyok, elmondta, hogy neki is van egy pap rokona. Ekkor egy szép beszélgetés kezdődött közöttünk...”* – Mindenkiel megtalálta a kellő hangot.

Az utóbbi időben két hátizsákkal érkezett, egyik a hátán volt, a másik a mellkasán. – Találékony és erős.

Amit szeretnénk ebből megtanulni: minden idő „cserkészidő” – ahogy Papp Sándor bácsi szokta mondani.

* * *

Hogy Tilmann atya Óbudaváron egy-egy bevetésnél mennyire kimeríti magát, akkor éltem meg először, amikor 1993-ban vele utaztam autóval Németországba. Egy másik Tilmann atyát ismerhettem meg, aki egész úton, kb. 11 órán keresztül szinte egy szót sem beszélt.

Másrészt Tilmann atya a hosszú magányos autótutakat munkára szokta felhasználni. Így írta, ill. diktafonba diktálta útközben pl.: a 2000. jubileumra írt kilencedeinek egy részét is. Megtörtént – mesélte –, hogy éjszaka utazott Schönstattból Bécsbe, és annyira elmerült a munkában, hogy csak Salzburg közelében ocsúdott fel, hogy valahol eltévesztette az utat, és rossz autópályára tért.

Az első években gyakran hoztuk-vittük a Trabanttal. Tél volt, a hátsó ülésen kucorgott. „*Ez nem autó, ez betegség!*” – mondta. Egy alkalommal, amikor elhúzott mellettünk egy Mercedes, így szólt: „*Ez a Mercedes nem tudja, hogy egy királyi Trabantot előzött meg. Mert velünk utazik Nagyasszonyunk, Mária...*”

Sokat utazott és sokat dolgozott, sok kegyelmet/segítséget közvetített, de néha egy-egy betegség megakadályozta útjait. Ilyenkor magunkra hagyatva kellett boldogulnunk. „*Ebből is áldás fakadt, így lettek önállóak*” – mondta egyszer később.

A másik oldalon a Tilmann atyával szervezett utak/programok a szervezőknek sem voltak könnyűek. Áldozatra minden oldalon szükség van. Egy alkalommal, amikor körutat szerveztünk vele, a nyomás már olyan nagy volt, hogy kicsúszott a számon: *Bárcsak ne is jönne Tilmann atya! Mert ezt már nem lehet kibírni!* Nem telt bele fél nap, és üzenetet kaptunk, hogy megbetegedett, nem tud jönni. Ez megdöbbsentett bennünket! Már próbáltam visszaszívni: *Édes Istenem, én nem így gondoltam! Mi lesz akkor a családokkal, akikkel már szerveztük a találkozókat, és várják Tilmann atyát?!* Néhány nap múlva egy esküvőn

vettünk részt, Ritával és Róberttel együtt. Az esküvő után együtt imádkoztunk, majd egy utcai fürkéből felhívtuk Tilmann atyát, hogy megkérdezzük, nem tudna-e mégis jönni. Nem történt-e egy kis csoda? Nagy meglepetésünkre és örömünkre azt válaszolta: „*Jobban vagyok, az orvos is elenged. Jövök!*” – Nagyon megkönnyebbültünk!

Tilmann atyát nem a látnivalók, hanem az emberek érdekelték. Nem lehetett elvinni városnézésre vagy múzeumba. Papp Sándor bácsi azonban egyszer mégis „elcipelte” a Szent György-hegyre. Ez volt Sándor bácsi kedvenc hegye; ezt Tilmann atyának is látni kell. Még fényképet is készített Tilmann atyáról, aki nem értette, hogy miért kell neki ide eljönnie. Aztán a hely, a balatoni kilátás szépségétől megragadva azt mondta: „*Építsünk ide egy Schönstatt-központot!*” És ezt akkor olyan komolyan gondolta, hogy utána még hosszú időn keresztül mindig-mindig visszatért rá. Még most is emlékszem arra az érzésre, ami ennek hallatára elfogott. Olyan lehetetlennek tartottam az egészet.

Mielőtt valahova útnak indultunk, ill. megérkeztünk, Tilmann atya rendszeresen imádkozott velünk a háziszentélyben.

Mit szeretnénk ebből megtanulni Tilmann atyától?

Minden út legyen apostoli út, mely emberekhez vezet. Kérjük a háziszentélyből a Szűzanya áldását, hogy áldozatra készen induljunk, és a visszatértünkkel adjunk hálát.

2. Előadásokat tartott

Sok-sok előadást hallhattunk tőle, melyek általában hosszabbak voltak, mint amit megcélzott, nemcsak a tolmácsolás miatt, hanem a mondanivalója miatt is. A fordítás miatt neki is és a hallgatónak is több ideje és lehetősége volt az elmélyülésre, beszivárogtatásra. Mindig szabadon beszélt. Nem vette zokon, ha az ebéd utáni órák-

ban néha közben elbóbiskoltunk. „Szabad aludni, megy a magnó” – hallhattuk jó párszor.

Szándékosan igyekezett kerülni, hogy saját magáról beszéljen. Amikor előfordult, „kigyulladt a piros lámpa” – mondta utólag a szünetben.

Többször is megállapította, hogy a Jóisten az otthoni hétköznapi közegben a társai között edzésben részesíti. Így amikor házaspárokhoz beszél, jobban tudja érzékelni, hogy mi zajlik a házastársak között, akiknél nincsen szünet, kikapcsolódás vagy „vizontlátásra”.

Előadásaiba beleszötte az egyeseknek szánt válaszokat, miközben más irányba nézett, és burkoltan nevelt is a megfigyelései, eleven érzékelése alapján.

„Nem kell, de szabad. Nem kell, de kérem, csinálják, amit mondok!” Jó légkört, oldottságot teremtett.

Jó volt, hogy sokat ismételt, egy dolgot különböző oldalakról járt körbe. Nem az érdekesség, hanem az élet mozgatta.

Életet serkentő, a kor mozgásait figyelembe vevő előadásokat tartott olyan intenzitással, hogy bizony kifáradt, és többször kihagyta az ebédet, hogy hosszabb időt nyersen az egyedülléthez, pihenéshez.

* * *

Üdítő volt az Ő szemüvegén keresztül látni a kor jelenségeit. Vagyis meglátni a dolgok, jelenségek mögött a Jóistent. Sokszor úgy éreztük, hogy gondolatolvasó. Sajátos humorával még jobban kiemelte a lényegét, hisz az így jobban rögzült. Pl. amikor a háziszentély előtt panaszkodó férjet idézte: „Persze, Ti nők, összefogtok!...” Türelemmel viselte, hogy nem valósítottunk meg mindent abból, amit mondott. „Én beszélek, és a magyarok azt csinálnak, amit akarnak.”

Még a kezdetekben egyszer előadást tartott a lakásunkon. Ismerőseink, barátaink voltak jelen, akik korábban

„csak” templomi prédikációkat hallottak. Később azt kérdezték tőlünk az ismerősök, honnan tudja egy pap, hogy ilyen problémáink vannak a házasságban. Talán nem is katolikus, hisz többes szám első személyben beszélt!

Előadást szabadon tartott, de a szentmisére a könyörgéseket nagyon precízen – segítséget kérve – leírta, ezzel is növelve a segítséget nyújtó illető személyiségét.

A szentmisek ötperces prédikációi különösen értékesek voltak! Egy családi körben ünnepelt szentmise után Marci vejünk – akkor hallotta először Tilmann atyát – azt mondta: hihetetlen, hogy ilyen egyszerűen megfogalmazott, tört magyarsággal is ki tud fejezni zseniális gondolatokat. Mi még hozzátesszük, hogy a családnapokon a fiataloknak, a gyerekeknek is tudott ebben az öt percben annyit adni, hogy ők is érzékelhették Jézus és Mária jelenlétét.

Ennek érdekében újra és újra nekiállt a magyar nyelv gyakorlásának. Kicsit megnyugodott, amikor István elmesélte, hogy Gellért püspök nem tudott jól magyarul, mégis kinevelte Szent Imrét.

* * *

Talán 1991-ben a Kahlenbergen az osztrák Családakadémia előadóképzőjén hallottuk Tilmann atyát először németül előadást tartani. Állva, lendületesen beszélt. Mintha egy másik ember lett volna. A nyugodt, tagolt, lassú előadásmódnak nyoma sem volt. Élt, sziporkázott, gesztikulált. Akkor arra gondoltunk, hogy nálunk talán a tolmácsolás miatt beszél másképpen.

A 2000-es (utolsó magyarországi) években egy újfajta előadásmódot is megismerhettünk, és újra csak tanulhattunk tőle. Ezek nem összefüggő, előre felépített hosszú előadások voltak, hanem rövid, személyes, mély reflexiók. Az Atya-szemináriumokon, de máshol is, pl. a jelmondatkibontón is megtapasztalhattuk ezt. Miután a résztvevők elmondták, hogy mi az, ami őket megérintette és foglal-

koztatja, Tilmann atya is elmondta a véleményét, röviden, de nagyon mélyen megvilágítva az érintett kérdéseket.

Tilmann atya előadásainak titkát egyszer maga mesélte káplán korából. Eleinte az előadásaiban, prédikációiban és gyóntatói tanácsaiban szívesen idézte kora más nagy teológusainak (Rahner, Congar, von Balthazar) gondolatait is. De pozitív visszajelzést érdekes módon mindig csak Kentenich atya gondolataira kapott. Akkor aztán elhatározta, hogy a jövőben csak ebből az egy forrásból merít.

Amikor 1984 novemberében Óbudaváron először hallottuk Tilmann atya előadásait, megdöbbentünk. Sorra olyan dolgokról, kérdésekről beszélt, amelyek öntudatlanul bennünk éltek, mozogtak, életbe vágó kérdések voltak számunkra. Honnan lát így belénk?! – kérdeztük egymástól.

Az előadások által olyan közösség, elfogadó és megértő légkör jött létre, mely csodálatos otthonosság-érzést adott. Nem véletlenül énekeltük mi is sokakkal együtt: *„Óbudavár, te gyönyörű táj, minden magyar schönstattinak szíve idefáj!”*

Tilmann atya beszédeiből általában jóság, bizalom, szabadság, biztatás sugárzott. Úgy beszélt, hogy attól jobbnak és szabadabbnak érezte magát az ember.

Mit szeretnénk ebből megtanulni tőle?

Szeretnénk újra bizalommal, jósággal, a másikat nagy-nak látva, nagyra értékelve fordulni egymáshoz!

* * *

Két személyes élményünk:

Az első, régen történt, a Padányi iskola indulása utáni tavaszon (1992), mikor Tilmann atya Magyarországra jött előadói körútra, és megkértük, hogy tartson előadást az iskolában is. Nehezen állt kötélnek, talán nem érezte úgy, hogy neki erre is szól a küldetése. Az volt az érzésem, hogy végül is azért mondott igent, mert látta, hogy ez nekünk

mennyire fontos. Hidegkútról Gódányék Trabantjával mentünk be az iskolába, már sötétben (Rita vezetett, majd fordított), és még az autóban is azt kérdezte Tilmann atya, hogy vajon tényleg kell-e mennie. Aztán Nemesvámos előtt egyszer csak azt mondta: *„De hát érzem, hogy Édesanyánk akarja, hogy menjek.”* Jó előadást tartott, és utána is nagyon jó tanácsokat adott az iskolával kapcsolatban, melyekből talán *„ott egyik-másik / szívben még Jónás szava kicsirázik / mint a jó mag, ha termőföldre hullott, / s pislog mint a tűz mely titkon kigyulladt.”* (Babits)

A második kb. öt éve történt. A szövetségi évfolyamunkkal volt egyik hétvégén Tilmann atya. Valahogy arra terelődött a szó, hogy fiatalabb korában sokkal szigorúbb volt, és nem beszélt eleget a Jóisten végtelen irgalmasságáról, és ahogy ezt mondta, odafordult hozzánk, és azt mondta, hogy a Therék emlékeznek erre. Mire azt válaszoltuk, hogy arra jobban emlékszünk, hogy néhány éve bármiről beszél, mindig a Jóisten irgalmasságánál lyukad ki.

Arra tanít ezzel bennünket, hogy az irgalmas Atya képe számunkra nagyon fontos, és hogy másokkal szemben mi is gyakoroljuk ezt az atyai irgalmat.

3. Családokat látogatott

Ha jól emlékszünk, Tilmann atya mindkét irányba hajlott: várta a személyes meghívást a családokhoz, de kezdeményezte is, ha olyan volt az élethelyzete egy-egy családnak, ill. olyan volt a házaspár „típusa”. Nagyon nyitott volt az érzékeléskapcsolatra. A személyek, a házastársak „felállása”, életszakasza, szülői munkája, a gyerekek „erőssége” vagy törekenysége, az otthonuk színvonala, a háziasszony gondoskodása (pl. a petrezselyemzöldjével meghintett leves a minőségi hozzáállásról tanúskodott), mind

érdekelték. Ezeket megfigyelte, majd reagált rá a Szűzanya, a Szentlélek segítségét kérve és megkapva. Engedtessek meg két életpéldát hozni:

Egyszer egy családnál volt látogatóban Tilmann atya, akik – mint mesélték –, zavarban voltak az elhelyezése miatt. (Talán még nem voltak készen a tetőtérrel.) Tilmann atya feloldotta azzal, hogy persze, jó lesz neki az az egyszerű fekhely. *„Mi ez a dachauai láger körülményeihez képest, ahol Kentenich atya volt hosszú ideig!”*

A másikat éppen a múlt szombati csoportösszejövetelünkön mesélte el Ági. Náluk volt Tilmann atya, és körülnézve a lugasukban, látta az itt-ott felakasztott különféle régi tárgyak, használati eszközök gyűjteményét. *„Ez a Szentlélek!”* – volt a reakciója.

Ági számára nagyon sokáig érthetetlen volt ennek a jelentése. A csoportösszejövetelünkön Tilmann atya egyik előadásával foglalkoztunk, mely a Szentlélekről, az ő légköréről szól. Ehhez csatolta Ági az akkori „lugasos” megnyilatkozás felelevenítését.

* * *

Amikor megismertük Tilmann atyát, amikor meghódította a szívünket, nagyon nagyon láttuk. Ezért aztán inkább csak halk sóhaj formájában hagyta el a szánkat, hogy milyen jó lenne, ha Tilmann atya Keszthelyre is ellátogatna. Nem is mertünk úgy fogalmazni, hogy kérjük, látogasson meg bennünket, mert úgy éreztük, nem vagyunk rá méltók; egy ilyen nagy embernek biztosan nincs is ideje családlátogatásra. Ezért aztán nagyon megörültünk, amikor azt válaszolta, hogy ha legközelebb jön, akkor szívesen meglátogat bennünket. Örömmel és izgalommal vártuk, és azon voltunk, hogy másokat is meghívjunk magunkhoz; hogy mások is találkozhassanak vele és részesülhessenek Tilmann atya karizmájából. Így lett a megérintettségünk-

ből, Tilmann atya nagyságának és a saját kicsinységünknek átéléséből apostoli látogatás.

Családlátogatásainak apostoli jellege később is megmaradt. Egyik évben éppen augusztus 18-át is nálunk töltötte. A szövetség napjának havonta szokásos összejövetelét akkor éppen nálunk rendeztük. Eljöttek a környékről többen is a schönstatti családok közül. Olyan sokan összejöttünk gyerekekkel együtt, hogy alig fértünk a szobába. Tilmann atya nagy örömmel áldotta meg a családias szép együttlétet.

Amikor meglátogatott bennünket, már listával vártuk, hogy mi mindent akarunk megbeszélni vele. A beszélgetések főleg a párkapcsolat és a gyereknevelés körül forogtak. Szavait, tanácsait felírtuk. Volt, amit csak később, sokkal később értettünk meg. Erőt adó volt, ahogy a gyerekekben bízott. Türelemre, megértésre intett bennünket.

Mindig érdeklődött a munkánk iránt. Mindketten a Balaton környezetvédelmében dolgoztunk; a Balaton megmentési programjában, ahol a vízminőség javítása volt a cél. Amikor erről beszéltünk, akkor mondta Ezekiél próféta látomására utalva: *„a templomból forrás fakad, mely végül a Holt tengert is meggyógyítja.”*

Családlátogatási körútjain nehéz volt neki, hogy naponta új helyen szállt meg; néha úgy aludt, hogy csak egy függöny választotta el a családtól...

* * *

A gyerekekre is meglepően sok időt áldozott. Képes volt „megismerkedni” a számítógéppel is, ha ez nyitotta meg az utat egy gyermekhez. Képes volt megnézni egy színdarabot, melyben a család gyermeke játszott. Utána Ő nyugtatta a szülőket a merészebb jelenetek miatt. A nyomasztó, depressziós darab nézői ijesztő külsejű fiatalok voltak. Tilmann atya, látva őket, a tenyerét dörzsölte: *„De szívesen foglalkoznék ismét fiatalokkal!”*

Az egyik család mesélte, hogy egy családlátogatás során, amikor Tilmann atya megpillantotta a falat, mely tele volt ikonokkal, középen pedig a háziszentély, ezt mondta a háziasszonynak: „*Barátnőm, ez sok!*”

Szeretnénk mi is teljes szívvel a ránk bízottakért élni!

* * *

1987 őszén hallottuk először Tilmann atyát Óbudávaron az öreg házban. Tilmann atya egy kérdéssel indított: „*Ki a társam, mit jelent nekem a társam?*” – vagy valami hasonlóval. Mindannyian válaszoltunk, és ezekre a válaszokra építette fel az előadását. Olyan embert ismertünk meg benne, aki igazán a másik ember felé fordul. Úgy mondtam pár nap múlva apósomnak, hogy „igazi jézusi” ember.

Aztán nem sokkal később Tilmann atya meglátogatott bennünket Veszprémben. Rita és Róbert is vele voltak, ők tolmácsoltak. Tilmann atya hamar tisztázta magát a jövőtelével kapcsolatban, hogy nem udvariassági látogatásra jött. „*Ha nem akarnak szent családdá válni, nem érdekelnek.*” Ez annyira keményen hangzott, hogy Rita és Róbert egészen megütköztek. De mi nem sértődtünk meg. Pontosan tudta, kivel milyen hangot kell megütnie, kinek mit kell mondania.

Mit tehetnénk? Azt adjuk a másiknak, amire igazán szüksége van.

4. Személyes beszélgetéseket folytatott

Hát, Tilmann atya ennek is nagy mestere volt.

Az egyik kápolnabúcsú alkalmával történt. Egy fiatal budapesti családból a feleség a képzőház teraszán összefutott a tömegben Tilmann atyával. Ott és akkor spontán kis beszélgetés jött létre kettőjük között. Én (Rita) a feleség szavainak lehettem fültanúja még mindig fönt a teraszon a tömegben, amit a férjének mondott csendesen és boldogan:

„*Én csak ezért jöttem el ide!*” Vagyis minden előzetes emberi szervezkedés nélkül teljesült a vágya.

* * *

Tilman atya – Kentenich atya tanítványaként – mindig személyes volt. Nekünk is ezt tanította, hogy vagy a személyes, az életbe vágó kérdésekre adjunk választ, vagy inkább hallgassunk. Előadásaiban is a jelenlevők kimondott vagy ki nem mondott személyes kérdéseire igyekezett válaszolni. Az előadásainak keretében is a személyes beszélgetéseket folytatta.

Talán éppen tapintatból beszélt néha „általánosságban” a mai kor emberének gondjairól, miközben bizonyos konkrét személyek problémáira gondolt. Ily módon is tiszteltben tartva a másik ember szabadságát.

Szívesen hívta és várta a házaspárokat „magán” beszélgetésekre. Ilyenkor mintegy köszöntésképpen feltette a kérdést: „*Szeretik még egymást?*” – ezzel mintegy megadva a beszélgetés alaphangulatát.

Jó érzéssel kihallotta a mélyben rejlő gondokat, de nem volt rámenős. Ha nem akartunk beszélni valamiről, nem erőltette.

Amikor kérdéssel fordultak hozzá, először visszakérdezett, pontosan meg akarta érteni a másikat. Aztán kis időt kért, és csukott szemmel befelé fordult. Csak ezután válaszolt. Jó érzés volt, hogy ilyen komolyan veszi a kérdéseinket, és nem vág rá azonnal kész válaszokat.

Tilmann atyának – Kentenich atyához hasonlóan – nem okozott gondot előadást tartani bármikor, bármely kérdésről. Ami igazán fárasztó – mondta egy alkalommal –, az a személyes beszélgetés, abban is a másik megértése. Úgy érezte, hogy talán erre van a legnagyobb szükség, ez a legértékesebb munkája.

Mit szeretnénk ebből megtanulni Tilmann atyától?

Szeretném én is kikérni a Szentlélek tanácsát, mielőtt válaszolok, hozzászólok egy kérdéshez. Illetve, ha nehezen megy a személyes kapcsolat, fohászkodom a Szűzanyához, hogy segíts, imádkozd le rám a Szentlelket, adj egy jó, igaz gondolatot, tarts meg, adj személyes erőt, megértést, érdeklődést: adj több szeretetet!

* * *

Évekkel ezelőtt életünk egy különösen nehéz szakaszában fordultunk Tilmann atyához, még az öreg ház hátsó szobájában. Természetesen nem maradt el a kérdés: „*Szeretik még egymást?*” Ma is magunk előtt látjuk, ahogy befogadja szavainkat – hasonlóan ahhoz, ahogy Kentenich atyáról mesélik a kortársak –, csak mi léteztünk a számára. Aztán kis csend után adott néhány szívünkbe hatoló konkrét tanácsot, és mondott néhány biztató szót, amivel a saját magunk elfogadására buzdított bennünket. Jobb embernek éreztük magunkat a jelenlétében.

Jó volna megtanulnunk ezt a teljes személyes odafordulást a ránk bízottakhoz.

5. Szentmisét ünnepelt velünk

A legtöbb szentmisét a családnapokon ünnepelte velünk. Ezeken a szentmiséken a gyerekekhez, fiatalokhoz fordult elsősorban, őket szólította meg. Gyakran volt a szeretet a témája. Nagyon konkrétan igyekezett élesíteni és személyekre irányítani a szeretetet. Késztetett minket, hogy csendben gondoljunk valakire, és a szívünkben mondjuk neki, hogy „szeretlek”. Az izgó-mozgó gyerekeknek nem egyszer odanyomott valamit a kezükbe, hogy tartsák, pl. egy gyertyát. A fiatalokat is sikerült neki többször megszólítania, amit mindannyian telitalálatnak éreztünk.

Bennem úgy idéződnek fel Tilmann atya szentmiséi – bár ez akkor még nem tudatosult bennem –, hogy összhang volt egyfelől az élete és munkája, másfelől a szentmise ünneplése között. Nem akart színjátékot játszani, ill. azt megengedni. Lélekkel áthatva, egyszerűen mutatta be a szentmiseáldozatot. Nyugodt, jó volt mindig a légkör. Érzékeléskapcsolat volt közte és a jelenlevők között. Most három unokánk elsőáldozása kapcsán különösen is foglalkoztat, hogy mi is Jézus szándéka azzal, amit az utolsó vacsora alkalmával ránk hagyományozott.

Nekünk, mélabús magyaroknak különösen is fontos mozzanata volt a szentmisének, amikor a bűnbánati részt a konkrét életből vett példákkal vezette be, megnevezte, hogy mik bánthatnak, nyomaszthatnak minket. Aztán legyintett egyet és mosolygott; „*Nem baj, mert a Jóisten jó-ságos, irgalmas, és szeret minket!*” Ez felszabadítóan hatott ránk, megkönnyebbülhettünk.

A könyörgéseket talán sohase vettük könyvből, hanem ő elkezdte a saját szavaival, néha több könyörgést is egymás után, és várt, hogy mi is mondunk-e kéréseket, „*nem kell, csak szabad*” alapon. Az énekeket mi választhattuk ki tetszésünk szerint.

A szentmise Tilmann atyának sokkal többet jelentett, mint nekünk. Ő ebből élt. Jézus volt az ő társa, aki kiegé-

szította, aki megtartotta sokféle gondja közepette. Annyira átélte ezt, hogy igazán hitelesen tudta mondani a szentmise elején: *„Bűnösök vagyunk, de ez nem baj, mert a Jóisten jó és irgalmas. Most Hozzá megyünk, és megmutatjuk magunkat Neki, és kérjük, hogy segítsen.”* Nem mulasztotta el egyetlen nap sem, hogy szentmisét ünnepeljen; a családnapok szerves részévé tette, méghozzá lehetőleg főidőben.

A szentmise: közösségi ünnep és élmény volt a családnapokon, a „nagyszobában”, gyerekekkel, a fiatalok énekével, jó társaságban, közösségben. A szentmise személyességét éltük meg: személyes közösségben, személyes prédikációban, személyes könyörgésekkel, kézfogással, együtt-énekléssel... „A szentmise – életmise.”¹³

Mit szeretnénk megtanulni Tilmann atyától?

A szentmise fontosságának, kegyelmeinek személyes benső átélését. Hogy mi is átélhessük, felfedezhessük iga-

¹³ Tilmann Beller: A szentmise mint életmise (Család - Élő szentély 2.) Családakadémia-Óbudavár Egyesület, Óbudavár, 2003 (2. kiadás) ISBN 963 86278 8 3, ára: 300 Ft

zi mély jelentőségét, értékét! Talán az életmise útján, talán ezért imádkozva, figyelve, jegyzetelve.

* * *

Számomra is az volt felemelő a szentmisékben, hogy Tilmann atya az eszmény és a valóság összhangját modellezte. Jézus jelenvalóságát természetes eszközökkel is érzékelhetővé tette.

Az egyszerűen megfogalmazott mondatok különös erővel hatottak: „*Jesus ist hier! (Jézus itt van!)*” (még németül is). Eközben a legnagyobb természetességgel fogadta a váratlan, szokatlan helyzeteket. Pl. egy alkalommal szemtelen legyek telepedtek meg az oltáron. Tilmann atya intett a 9 év körüli Péternek, hogy ha a kehelyre száll, legyezze el. Péter úgy megörült a feladatnak, hogy elkezdte körbe-körbe üldözni a legyeket. Tilmann atya mosolyogva megjegyezte: „*Azért hajtóvadászat nem kell!*”

Szeretnénk mi is megtalálni a szent és a profán egyensúlyát a liturgiában és a hétköznapi életben.

* * *

Mély élmény számunkra, ahogy egy-egy látogatásakor szentmisét ünnepelt az otthonunkban. Úgy éltük meg ezeket a szentmiséket, mint az emmauszi tanítványok, amikor Jézus este betért velük a házba, velük maradt és asztalhoz ült velük. Így tért be hozzánk Tilmann atya is, és velünk maradt. Asztalközösség volt ez vele szent és profán értelemben egyaránt az élő kenyér után a közös vacsorával.

Mindig a bordó úti misekönyvből misézett. Előttünk van, ahogy az Eucharisztikus imádságot kitárt karral mondja „...*a keresztfán kitárt karral elszenvedte a kínhalált, hogy feloldja a halálnak átkát, és a feltámadásról bizonyosságot adjon nekünk.*” Bizonyosságot adott.

2009. március 19-én a TECSENGŐ müncheni látogatásakor rögtön érkezésünk után szentmisét ünnepelt velünk a kápolnában. Nagyon várt bennünket. A prédikációt

megtartotta a mise elején még a lelkiismeretvizsgálat előtt, annyira fontosnak tartotta azt, amit a *szívszentélyről* mondani akart nekünk. Magyarul beszélt végig, és nem volt szüksége tolmácsra. A Lélek beszélt általa:

„A házastársam szívében jelen van a Jóisten. Meg kell Őt hallani, érteni, még egyszer megérteni. És azt adni, ami Neki tetszik, ami erőt adó... Vagyis a házasság-pedagógiánkat a szívszentélyből kiindulva fejlesztjük ki. Ha aztán ünnepeljük az eucharishtiát, akkor az Úr a szívünkben van, a házasságunkban van, és jelen van a közösségben is. Ez fontos. Azt akarom mondani, hogy amit most mondtam, egy alapító okirat.”

Szeretnénk ezt a szívszentélyt ápolni magunkban.

6. Előadóképzőt tartott

Ezen a héten azon akarunk elgondolkozni, és azért hálásnak lenni, amit Tilmann atya az előadóképzés területén tett értünk. Közel 19 évvel ezelőtt 1993. június 27-től július 3-ig tartott egy előadóképző hetet. Így kezdte:

„Nagyon boldog vagyok, mert a Magyar Schönstatti Családmozgalom történetében egy új fejezet kezdődik. Kezdjük megérteni és elfogadni, hogy van valaminek, amit a családoknak továbbadhatunk. (...) Nekünk, mint közösségnek, van egy adományunk. Tudjuk, hogy hogyan kell a keresztény házasságban élni.”

Így folytatta Tilmann atya: *„A megvilágosított családi élet is a Szentlélek adománya. Ez egyfajta kombinációja a pásztorkodás, a prófétálás, a jótanács és a megkülönböztetés adományainak. Ez egy külön adomány. Ez tesz képessé bennünket arra, hogy a családi életünkben megtaláljuk a helyes utat. Természetesen szükségünk van a lelki erősség adományára is, hogy a helyes úton járni is tudjunk.”* Jöjj Szentlélek Úristen!

Igyekezett a tudatunkba sulykolni, hogy vagy választ adunk, vagy inkább hallgatunk. Ehhez szükség van annak kutatására, hogy mi foglalkoztatja az embereket. Ő a jelenlevőket is tudta úgy érzékelni elég rövid időn belül, hogy válaszokat szőtt az előadásába, úgy, hogy másfelé nézett, mint akinek szánta a választ.

Tehát tanította a „schönstatti előadás” tartalmát, lépéseit, előkészítő munkáját (pl. a megfigyelések gyűjtését). Gyakorlásra is kaptunk lehetőséget a nap felépítésében, hasonlóképpen a pozitív „kritizálásra” is, hogy őt szó szerint idézzük.

Arra is felhívta a figyelmünket, hogy mennyivel nagyobb „hatóereje” van annak, ha egy házaspár ül ki és beszél, mintha egy pap teszi ugyanezt – saját magát is beleértve –, még akkor is, ha az egyedülálló személy nagyon jó előadást tart.

Tanította, hogy a családi élet problémái nem onnan erednek, hogy az emberek rosszak, hanem hogy nem tudják, mit, hogyan kell csinálni. Megosztotta velünk, hogy álmában az utolsó ítéletnél milyen sokan mutogattak rá, hogy ő tudta, és nem adta tovább, nem tanította meg nekik.

* * *

Tilman atya tervszerűen felépítette az előadók megnyerésének és képzésének folyamatát. Első előkészítő lépésként az általa tartott családnapokon bevonta munkájába a házigazda házaspárt. „*Hogy érzik magukat a családok?*” – kérdezte és ösztönözte őket, hogy akivel csak lehet, személyesen beszélgessenek: „*Mi foglalkoztatja a családokat, mi nehéz, minek örülnek?*” Aztán, ha úgy adódott, felkérte őket egy-egy aktuális tapasztalat elmesélésére.

1991-ben kihívta a TECSENGŐ-t Bécsbe az ottani alakuló Családakadémia előadóképzőjére. Gyanakodva kér-

deztettük, hogy mi lehet ezzel a szándéka. Tilmann atya biztatására mi is megpróbálkoztunk vele.

Amikor 1992-ben arról kezdett beszélni, hogy majd a családoknak kell tartani a családnapokat, mert nem tud több hétre jönni, és a mozgalom Magyarországon emiatt nem állhat le, megijedtünk és képtelennek tartottuk magunkat, hogy Tilmann atya helyébe lépjünk. Így aztán égi anyánk (ahogy más esetben is) kész helyzetet teremtett, és mintegy (kis túlzással szólva) „halálugrásra” készítetett minket. És 1993-ban megtapasztalhattuk, hogy a Szentlélek a házaspárok által is működik. Így aztán a májusban kezdődő előadóképzőn Tilmann atyának már nem kellett meggyőznie a családokat, hogy a házaspárok is képesek családnapokat tartani. Ettől kezdve évente előadóképzőkön és jelmondatkibontó napokon rendszeresen foglalkozott a családnapi előadókkal. A „szakmai” felkészítés mellett nagy gondot fordított a küldetéstudat élesztésére, ápolására. Bátorított, lelkesített, mindig az életet állította az előtérbe mind az előadók, mind pedig a résztvevők szempontjából. Sokszor kifejtette, hogy mennyivel hatásosabb, mennyivel hitelesebb a beszéd egy házaspár szájából. *„Egy átlagos házaspár is jobb előadást tud így tartani, mint egy kiváló szónok”* – mondta.

* * *

Hálások vagyunk az előadóképzős alkalmakért is, ahol tanulhattunk a nehezebb, de eredményesebb útról: a résztvevők megfigyelésétől a konkrét válaszadás mikéntjeiről.

Köszönjük a megelőlegezett bizalmat, hogy Tilmann atya képesnek tartott bennünket a feladatra, a látható ügyetlenkedéseink ellenére. Köszönjük, hogy mindenkiben talál valami jót, ami az illetőt felemeli. Köszönjük, hogy a Jóisten szeretetét ez által is bemutatta! Köszönjük, hogy azt is érzékelhettük, Tilmann atyától is kemény munkát követelt a profizmus.

A sok ajándék minket is arra kötelez, hogy mindebből valamennyit mi is megtanuljunk és továbbadjunk.

* * *

Mi 1993 nagyhétében nemet mondtunk a mélyvízbe ugrásra. Bár részt vettünk 1991-ben a Kahlenbergen az alakuló osztrák Családakadémia képzésén, nem éreztük alkalmasnak magunkat a feladatra. Később a Jóisten kész helyzetek elé állított bennünket: csinálni kellett!

Ma sem tekintjük magunkat rutinos előadónak, még mindig papírból beszélünk. Jó tolvaj módjára ollóztuk össze Tilmann atya előadásaiból első előadásainkat, összegyűjtve, amit az adott témáról itt-ott elmondott. Hol vagyunk attól, hogy azonnali reflexiókkal töltsük meg a rendelkezésre álló időt az alapján, hogy végighallgattuk, ki, milyen élethelyzetből érkezett!

Az évek során annyi minden került a tarsolyunkba Tilmann atyától, amit nem tarthatunk meg magunknak! Így a Szentírás szavával mondjuk: *„Ingyen kaptátok, ingyen is adjátok.”*

7. Családakadémiát alapított

A családnapok és a liga családcsoporthoz, valamint a családsvetoség megalapítása után 1996-ban Tilmann atya ötlete alapján, vele együtt alapítottuk a Családakadémiát, a családtréner-képzést. Amellett, hogy megerősíti a résztvevők házasságát, családját, egyfajta előadó és családcsoporth vezetőképző is, melyben két éven át 6-8 házaspár vesz részt.

Többször is hangsúlyozta Tilmann atya, hogy a Családakadémia a Schönstatt-családmozgalom kifelé forduló arca.

A Családakadémia sok előadó házaspárt adott a mozgalom, a családnapok számára. Működése pezsdítően hatott az apostoli szellemre.

Az egyházmegyéek családpasztorációs megbízottjai, csoportjai is sok esetben hívták/hívják a Családakadémia előadóit. Magát a Családakadémiát pedig külön kategóriában, mint „duplikátor képzést” tartja számon és támogatja az egyház.

8. Családszövetséget és apostoli közösséget alapított

Tilmann atya 1995-ben azzal kezdte meg a Családszövetség szervezését, hogy a hosszú távon való fennmaradás és identitás miatt szükség van egy Schönstatt iránt mélyebben elkötelezett közösségre. A Családszövetség a befelé fordulással, elmélyüléssel, zártabb közösség alapításával biztosítja, hordozza a magyar családmozgalmat. Előkészítette és vezette a Schönstatt-szentély felépülését, és gondoskodik annak fenntartásáról.

Ismételten hallhattuk tőle, hogy egyes házaspároknak az életszentségre való törekvéshez kötöttebb, zártabb közösségre van szükségük (Családszövetség), másoknak pedig éppen ez jelenthet akadályt.

E házaspárok számára hozta létre az apostolok közösségét. Ők kevesebb kötöttséget igényelnek, illetve viselnek el. Sok schönstatti házaspár találta meg lelki otthonát az apostolok között.

9. Vezetett és vezetőket képezett

Mondhatjuk, hogy a Magyar Schönstatt Család történelmében különösképpen is felismerhetjük a Jóisten vezetését. Egy német pap Ausztriába kerül, és ott a megszokottól eltérő mentalitással találkozott. Több mint 15 éven át volt alkalma megélni ezt a mentalitást, mielőtt magyar családokkal érintkezésbe került. Képzeljünk el két lépcsőfokot, az első 50 cm magas, a második onnan 60 cm, és valaki az előtt a kihívás előtt áll, hogy egyből lépjen fel a másodikra. Így élte volna meg Tilmann atya azt, ha Né-

metország után egyből itt, Magyarországon kellett volna dolgoznia.

Az élethelyzet mindkét fél számára – Tilmann atya számára és a mi számunkra – egyaránt sajátos volt azért, hogy Tilmann atya nem volt itt folyamatosan. Gyakran mondta, hogy *„elmegyek, és a magyarok csinálnak, amit akarnak”*. Mi joggal tehetjük hozzá azt, hogy *„amit tudnak”*. Ez a helyzet – az utóbbival együtt – eredményezett bizonyos önállóságot. Több minden adódott, amit magunknak kellett megfontolnunk és eldöntenünk, amit aztán utólag mindig megosztottunk Tilmann atyával is...

* * *

Tilmann atya nevelése során számtalanszor elmondta, hogy a Szűzanya eszközei vagyunk, bocsássuk magunkat a rendelkezésére, és a Szűzanya a kegyelmi tőke segítségével megtanít bennünket szeretni, megtanít bennünket mások felé fordulni, dolgozni és harcolni, akkor is, amikor nehéz. Olyan embereket nevel, akik nem a maguk javát keresik, hanem akik felelősséget vállalnak másokért. Ez a szeretet-áramlat teremti meg a kápolna különleges kegyelmi légkörét. Mi is megéljük Óbudaváron, amit az apostolok Táborhegyén tapasztaltak meg: *„Jó nekünk itt lennünk.”*

Tilmann atya beszélt a különböző vezetési módokról, hogy a nyugati ember a feladatra, a keleti ember személyre szervez. Nem lehetett neki könnyű németként a mi „kevert” gondolkodásmódunkat befogadnia. Emlékszünk a kápolnaszentelés előtti napra, amikor hangyabolyként nyüzsgöttek az emberek, és mindenki csinált valamit látványos irányítás nélkül. Ekkor jegyezte meg egy német atya a látványra: *„a káosz spontaneitása”*. De ő ebben is örömet lelte.

Tilmann atya arra tanított bennünket, keressük Isten vezetését a személyes életünkben és a családjunk életében. Így tettünk a mozgalom 25 éves jubileumakor is,

amikor a magyar Schönstatt szent történetét vizsgáltuk, vagy amikor a kápolnaépítés nehézségeit bizonyos idő távlatából szemléljük, és megtapasztaltuk a Gondviselés működését az események által. Mindig a felmerülő nehézségek leküzdése által iskolázódtunk. 2007 októberében a Kahlenbergen azt mondta nekünk, hogy a magyar mozgalom felnőtt, és a döntéseket mostantól nekünk kell meghoznunk Gertrud-Mária nővérrel együtt, mint egy tanács. Körvonalazta, hogy ki, milyen területért lehetne felelős. Aztán hozzátette, hogy legyünk nyitottak alapítónk iránt, és hívjuk meg, hogy ő vezessen bennünket. Valóban megtapasztaltuk, hogy Kantenich atya szellemisége növekedett körünkben és a mozgalomban egyaránt.

Azt is mondta, hogy a legnehezebb feladat alapítónk, Kantenich atya karizmáját hitelesen továbbadni. Tudjuk, hogy ez imádság és áldozatok nélkül, csupán emberi eszközökkel nem megy.

Add Istenünk, hogy hűségesek maradjunk!

* * *

„A mozgalmat vezetni kell!” – mondta a TECSENGÓ-nak Tilmann atya 1997 októberében.

Hogyan kell vezetni? – kérdezzük, és próbáljuk utólag felidézni, hogyan vezetett bennünket Tilmann atya.

Hamar rábukkantunk egy nagyszerű előadására 1992 júniusából, melyet nekünk tartott a vezető emberről. Így kezdte:

- A jó vezető valami nagy ügynek él.
- A jó vezető a rábízottakért él.
- Átlag fölötti képességei vannak azon a területen, ahol vezetnie kell.

Így vezetett Tilmann atya is.

A nagy eszme, melyért élt saját bevallása szerint: „Schönstatt: Isten városa” volt. Felépíteni a szent város egy

házát: ez minden schönstatti család hivatása. Ki nem fogott az ötletekből, példákból, hogy ezt vonzóan bemutassa, hogy segítséget nyújtson hozzá. Érezhető volt, hogy betölti, amit mond; hogy szíve bőségből beszél.

A rábízottakért élt. Személyesen ismert bennünket, és törődött minden ügyünkkel. Soha nem esett nehezőre személyes hangon megszólítani övéit és ez nem volt üres társalgás; nagyon hamar a „lényeghez” ért. A személytelen tömegemberrel szemben saját példáján mutatta be a személyesen kötődő, a másikat szeretettel, nagyrabecsüléssel hordozó embert.

És lenyűgöző volt átlagon felüli vezetői képessége. Nemcsak Kentenich atya hűségese és kiváló tanítványa volt, hanem a Szűzanya, a Szentlélek karizmatikus eszköze, aki azt és akkor adta, mondta, amire éppen szükségünk volt.

Van tanulnivalónk Tilmann atyától.

A rábízottak iránti jóindulata, ahogyan érzékelt és tiszteletben tartott bennünket, a szabadságunkat, ahogyan szerves egyoldalsággal igyekezett bennünket a növekvő igaz, mély kapcsolatba bevezetni, amit a szeretetszövetség jelent. Türelemesen elfogadott bennünket gyarlóságainkkal együtt.

A családnapokon vállalt házigazdai és előadói feladat is vezetői munkát jelent bizonyos értelemben.

Köszönjük, Istenünk, hogy Tilmann atyát megismerhetjük, vele élhetünk, a munkatársai lehetünk, és lelki-szellemi örökösei lehetünk. Kérjük, add meg nekünk és az utánunk jövőeknek az ő karizmáit, a jó vezető karizmáit, hogy a magyar Schönstatt betölthesse hivatását!

A KIVÁLASZTOTT ESZKÖZ

Amikor Tilmann atya 2003-ban, a Családszövetség egy európai találkozásán meglepetésszerűen és mintegy mellékesen megkérdezte, hogy érdekelne-e a munka Magyarországon – először évi három hétről volt szó –, jóformán spontán igent mondtam. Csábított a kilátás, hogy megismerjek egy új kultúrát és nyelvet, és hozzá egy olyan Schönstatt-mozgalmat, mely kezdettől fogva a saját gyökereiből növekedett, és magán viselte a Kentenich-tanítvány: Tilmann atya innovatív kézjegyet.

Egy évvel később hivatalosan is megkaptam a megbízást, hogy Magyarországon dolgozzam.

A felkérésre, hogy foglaljam össze Tilmann atyával való együttműködésemet Magyarországon, egy összehasonlítás mentén szeretnék eleget tenni.

Mindig újra és újra megjelenik előttem a Szentírásból, konkrétan az Apostolok Cselekedeteiből egy látomás, amelyben Krisztus megbízza hűséges tanítványát Ananiást, hogy elmenjen a megtért Pálhoz: *„Menj csak, mert őt választottam eszközü, hogy nevemet hirdesse a pogányok, királyok és Izrael fiai előtt.”* (ApCsel 9,15)

Pál apostolhoz hasonlóan Tilmann atya is megbízást kapott, hogy a kereszténységet, Schönstatt üzenetét elvigye más népekhez. Pál apostolhoz hasonlóan Tilmann atya munkája is szerfelett gyümölcsöző volt. Valójában ő egy „kiválasztott eszköz” is volt. Volt bátorsága, hogy

¹⁴ Schönstatti Mária-nővér, a magyar Családszövetség alapításának megbízottja és a Schönstatt-mozgalom magyar vezetőségének tagja.

Schönstatt legbensőbb lényegét újra kibetűzgesse, belehelyezze a mába, és megvalósítson egy olyan dobást, amely bár bizonyos szempontból egyoldalúnak tűnhetett, de a Schönstatt-mozgalom nemzetközi fejlődését tekintve stratégiaileg biztos befektetés volt.

Részesedés Kentenich atya karizmájában

Egész életén át „Kentenich-kutató” volt. Mindig újra azt fürkészte, hogyan tudja a saját gondolkodását és cselekedeteit Kentenich atya gondolkodása szerint irányítani és szabályozni. Legutóbbi éveiben Kentenich atya „Ég felé” imakönyve alapján „ellenőrizte” röviden a legkülönbözőbb helyzetekben, hogy a gondolkodása és döntései Kentenich atya „értelmében” helyesek voltak-e.

A stratégia

Munkamódszere alapján Tilmann atya stratégia volt.

• Életközelség

Közvetlenül az életre épített. Vagyis Kentenich atya példáját követve megfigyelte az egyes embereket, közösségeket és a társadalmat. Az előadásában és beszélgetéseiben pont ezeket az aktualitásokat és igényeket hozta szóba, és összekapcsolta „csepegtetve” egy-egy hitigazsággal, ill. a schönstatti megoldás-perspektívával. (*„Már gyakran elmondtam, van egy tágas háttértáram, vagyis mindezen nagy igazságot ott kell tárolnom ebben a háttértárban. Amit azonban engedek előbuggyanni, azt „testre kell szabnom” hallgatóim számára. Ebben áll a pedagógus, a nevelő, a tanár mestermunkája.”* J. Kentenich (1930): *Der Heilige Geist*, 180.)

Ezzel érte el hallgatóinál a magas fokú asszimilációt és azonosulást. Ha belemártózunk a magyar Schönstattba, az

lesz a benyomásunk, hogy itt a lelkesültség szikrája pattog: mintha Schönstatt mindig is eleve magyar lett volna.

Tilmann atya ezért nagyon hálás volt, és büszke volt rá.

- Hosszú távú hatás

A mozgalmat teljesen tudatosan hosszú távú hatással számolva építette fel. Előfordult, hogy egyetlen család miatt utazott Magyarországra, ott megszállt, beszélgetett velük az aktuális munkahelyi nehézségeikről, valamint az életükről, kapcsolatukról és nevelési problémáikról, majd útravalóul megoldási javaslatokat adott nekik.

Közben minden kétséget kizárt afelől, hogy honnan van a bölcsessége. Önmagát mindig Kentenich atya tanítványának tartotta és remélte, hogy különleges mértékben részesülhet karizmájában.

A számítása bevált. Ezek a családok a magyar Schönstatt-mozgalom oszlopai lettek.

A magvető

Alkotó tevékenységét jellemezte az improvizáció, ahogy ő jellemezte egyszer saját magát. Rendkívül érzékeny antennáival megérezte, hogy mire van éppen szüksége az egyéneknek és a közösségnek. Olykor ezt mondogatta: Ezt intuícióval, a női oldallal csinálom. Aztán megstratégaként – a férfi oldalával – fordított egyet, felvázolt egy képet és kedvet csinált a beinduláshoz.

Eközben sajátja volt egy szinte kimeríthetetlen kreativitás és eszme-gazdagság. Sokfelé szétszórta a vetőmagjait. Ezek nem keltek ki mindenütt, de néhány helyen gazdag, túláradóan gazdag termést hoztak. Hogy a vetőmagok kikeltek-e, nagyrészt attól is függött, hogy kivel dolgozhatott és építkezhetett. Szüksége volt emberekre, „másodpilótákra”, akik az általa kiszórt vetőmagot ápolták, hogy azok termést hozzanak.

Magyarországon ezek a munkatársai első helyen Gódány Róbert és Rita voltak, valamint az első nemzedék további házaspárjai.

Humor

Személyiségének kiemelkedő vonása volt a humor. Nem volt olyan előadása, amiben ne lett volna valami mulatságos.

Újra meg újra mesélik a magyarok, hogy Tilmann atya utalva Kentenich atya sírfeliratára: „*Szerette az egyházat*”, azt mondta: „Az én sírkövemen majd ennek kell állnia: „*Szerette a kávé*.” Tudatában volt kicsi, szeretetreméltó és nagyobb korlátainak is...

Szent Pál leesik a lóról

Tövis a testében

Tilmann atya nemcsak teljes odaadásában és gyümölcsözőségében hasonlított a népek apostolához, hanem abban is, ahogyan belső küzdelmet folytatott a „testében levő tövissel”.

„De hogy a kinyilatkoztatások nagyszerűsége önhitté ne tegyen, tövist kaptam testembe.” (2Kor 12,7)

Gyakran kellett azt gondolnom, hogy Tilmann atya minden tehetsége, sikeres munkája, igen, a karizmája mellé Istentől egy rendkívüli tövist is kapott a testébe, hogy *„önhitté ne váljon”*.

Tilmann atya mélyrehatóan beszélt egy Kentenich atyával való találkozásáról, amikor gyónásban feltárta neki a lelkét. Úgy élte meg itt önmagát, mint akit teljesen megismertek, átláttak és egyidejűleg elfogadtak. A gyóntató Kentenich atya mintegy Tilmann atya szájába adva a szavakat, ezt mondta: *„Ilyen vagyok.”*

Ezeket a szavakat Tilmann atya az előadásaiban sok alkalommal elismételte. Jót tettek neki e szavak.

„Éppen imádkozik” (ApCsel 9,11)

Tilmann atya minden lelki beszélgetésben, legkésőbb a végén, együtt imádkozott azzal, aki hozzá fordult. Feletébb kifinomult érzékenységgel mindig újra feltette a kérdést: Mit akar Isten és mit akar az ellensége?

Már gyermekkorától kezdve megszokott volt a lelkében a gyermeki ima. Élete folyamán meghonosodott benne egy személyes ima-rituálé. Pl.: minden reggel egy maga által összeállított szentek-litániáját imádkozta.

Amikor egy alkalommal felhívta őt egy asszony, ezekkel a szavakkal lepte meg:

„Éppen most kértem a Szűzanyát, hogy készítsen nekem valami örömet: és erre felhívott Ön!”

Ilyen bizalmas volt a kapcsolata az éggel.

Hallottam, hogy életének utolsó óráiban Tilmann atya többször vágyakozva nyújtotta ki a kezét az ég felé és mondta: „*Vágyom haza, vágyom haza!*”

Minden félelem nélkül vágyakozott az ég után. Ebben is ismét emlékeztet Pálra, aki leesve a lováról – gyámoltalanul – a kezeit felfelé tárta.

A Tilmann atyáról szóló írásból valami lényeges hiányozna, ha nem emlitenénk meg a Szűzanyát. Amikor első ízben készültem családnapokra Magyarországra, arra kért, hogy beszéljek a Szűzanyáról. Vele mély kapcsolata volt, melybe nagyon beleélte és beleimádkozta magát. Erről tanúskodik az általa írt Mária-musical. A musical végén a szavakat adja a Szűzanya szájába, melyeket ő maga is így vagy hasonlóan élhetett meg:

„Az Isten küld, hát induljatok el,
Jézus az Úr, Ő a mi Urunk,
ezt kürtöljétek szét,
ismerje mindenki nevét!
Menj, testvér, menj!
Az út kemény és rögös.
Menj, testvér menj, eljött az idő.
Menj, mondja a Lélek.
Az Ő tüze ég benned.
Ő mutatja neked az utakat.
Ő hordoz téged itt és most.”

Bíró László püspök:¹⁵

A teológia, a spiritualitás és a hétköznapiak összeillesztése

Bíró László 1996 decemberében, Szent Család vasárnapján látogatott első ízben Óbudavárra. Ekkor ismerkedett meg személyesen Tilmann atyával, akinek a munkásságát már akkor így értékelte:

„Meglepett, hogy Tilmann atya mennyire konkrétan nyúl a házassághoz: Schönstatt a házasság gyakorlati teológiája. Ez volt az, ami megérintett... Az, amit Tilmann atya egész egyszerűen el tud mondani, annak nagyon mély teológiai gyökerei vannak... Tényleg éljetek abból, amit a Schönstatt-lelkiség meg tud fogalmazni! Úgy tűnik számomra, hogy nagyon jó egyensúlyban sikerült a teológiát, a spiritualitást és a hétköznapiakat egymáshoz illeszteni.”

* * *

Tilmann atya meghívására Bíró László püspök volt az első európai háziszentély kongresszus díszvendége. (Schönstatt, 1998. június 3-7.) A záró szentmisén mint főcelebráns ezt mondta:

„...A magyar családok közül megkérdezte valaki: Mit tehetünk Magyarorszáért, a magyar egyházért? Azt hiszem, hogy a schönstattiak akkor teszik a legjobbat a hazájukért, az egyházukért, ha igazán hitelesen élik saját lelkiségüket. A schönstatti kegykép idegen test lesz az ott-

15 a Magyar Katolikus Püspökkari Konferencia családreferense

honunkban, ha nem élünk ebből a lelkeségből. És ha a szó és a tett nem képez egységet, akkor nem fogunk tudni másokra vonzó hatást gyakorolni. Örködni akarunk afölött, hogy a háziszentélyünk és a háziszentélyünkben végzett imánk soha ne üresedjen ki...”

* * *

Bíró László mint a MKPK családreferens püspöke mintegy 25 éven át figyelemmel kísérte Tilmann atya munkásságát, a Magyar Schönstatt-családmozgalom fejlődését. Ott volt a Családakadémia alapításakor és az alapítás 20 éves jubileumán is, ahol így beszélt:

Jövőkép, türelem, átprogramozás¹⁶

„Kedves jubiláns anyák és apák!

Gondolataimat a mai szentmise három szentírási szövegéhez fűzöm.

Jövőkép

Az első olvasmány Izaiás próféta könyvéből való (Iz 35,1-6a.10). Izaiás végigköveti a déli országrész sorsát. Amikor fellép, az északi ország már elveszett, Júdea szétessett, leigázták az asszírok. Még tengődik Júdea déli része Jeruzsálem központtal. A próféta tisztán látja, hogy mi történik. Ácház király arra vetemedik, hogy az Isten-ellenes erővel, Egyiptommal szövetkezzen, hogy megvédje az országot. Ahelyett, hogy Istenhez fordulna. A nótának az a vége, hogy a déli rész is elesik. A próféta az elhurcolt zsidósághoz szól. A rezignált, összeomlott világot így szólítja meg: „Örüljön a pusztaság és a kiaszott vidék, ujjongjon a sivatag, és viruljon, mint a lilium. Virulva viruljon és örömeiben ujjongva daloljon! Erősítsétek meg az eler-

¹⁶ Bíró László püspök beszéde Óbudaváron, a Családakadémia 20 éves jubileumi szentmiséjén 2016. december 11-én, advent 3. vasárnapján

nyedt kezeket, és a roskadozó térdeket szilárdítsátok meg! Mondjátok a csüggedt szívűeknek: Bátorság! Ne féljetek! Íme, eljön Istenetek, eljön, hogy bosszút álljon és megfizessen...” Izaiás egy összeomló birodalmat lát maga előtt. És az tetszik benne, hogy nem nosztalgiazik. Nem mondja, hogy: Gyerekek, milyen szép volt ez a birodalom! Milyen szép volt a salamoni templom! Nem nosztalgiazik rossz értelemben. Hanem a jövőbe tekint.

Kentenich atyának az egész alapítása is erről szól. 1912-14-ben, amikor még nem tört ki az I. világháború, de a szellemi zűrzavar óriási. Ebben a szellemi zűrzavarban Kentenich atya nem siránkozik, hanem előre tekint. Ezt tette Tilmann atya is velünk. Megismerte a mentalitásunkat. Nem mindig dicsért bennünket, de meglátta az értékeinket is. És volt bátorsága alapítani a magyar lelkünkre, a magyar gyökereinkre. Ő sem nosztalgiazik, mint Izaiás. De tulajdonképpen ott van az identitástudat: Isten választott népe vagyunk, és hogy mire vagyunk meghívva. Kentenich atyának, Tilmann atyának, és nem utolsósorban a Gódány házaspárnak ott van a hite. Letelepszene itt, Óbudaváron, a világ végén, és várják a jövőt. Mindig ezt látjuk. Tulajdonképpen a mai ünnepen is ez van. Itt vannak még az öregek – alig vagyunk –, és itt van a következő nemzedék. Ez jelenti valahol a jövőt, az előretekintést. Egyszerre él a múltba ágyazottság és jövőbe tekintés. Ez Izaiásnak a világa is; ez Kentenich atyának a világa is. Kentenich atya lelkisége mélyen belegyökerezik a Grignion-féle lelkiségbe, mennyire érzékeli XII. Pius világát, mennyire próbálja kihámozni a korból azt, ami nekünk való és előre mutat! Amikor találkoztam Tilmann atyával, meglepett a magyarság-szeretete. Sose felejttem el, tőle tanultam meg, leírva nem is láttam sehol, hogy hogyan szenvedtük el az augsburgi vereségünket, a Lech mezei csatát. Hogyan és kik kerítették be a hőzöngő magyarokat. Tilmann atya

megértette, hogy a magyar gyökerekből kell a magyarságnak újjászületnie. Kicsit kívülállóként jobban érzékeltém, amit Tilmann atya megfogalmazott a magyar gyökerekről. Ferenc pápát is foglalkoztatja e kérdés, a memóriáját vesztett Európa kapcsán. Tilmann atya volt az, aki a 89-es fordulat utáni zűrzavaros identitásunkban mert bennünket magyarnak tekinteni. Mentünk a nagy Európa felé, és ő végig a magyarságról beszélt. Ferenc pápa azt mondja, hogy azért nyúlunk vissza a gyökerekhez, hogy megkeressük az éltető szikrákat. Tilmann atya ezt tette. Nagy türelemmel utána bogarászott a magyar történelemnek, és megkereste az éltető szikrákat. Így jutott el a Családakadémia névadójához, Szent István királyhoz és családjához. Szépen megfogalmazta, hogy a magyarság indulásánál ott van a házasság szentsége. Ahogy a magyarság újraindulásánál is ott van a házasság szentsége. Fontos, profétai szikrák!

Nem úgy tekint Tilmann atya a jövőbe, mint egy ejtőernyős. Hanem idejön, keserves munkával, aprólékosan megismeri a történelmünket, szeretettel tud szólni a magyar szent családról. Neki is lehet valami kötődése, hiszen Boldog Gizellának a világát ismeri, meg a mögötte álló püspöknek a világát is, a bajor világot.

A múltból a jövőbe! Ez Izaiás próféta világa, ez a 89-es váltás világa is. 89-ben idejön egy német ember, megtanít bennünket magyarnak lenni, a saját gyökereinkből élni. Idehoz egy lelkiséget, és azt mondja, hogy ennek a lelkiségnek magyarrá kell válnia. Nem hoz ide idegen előadókat, hanem nekiáll, és az alapoktól kezdve felkészíti az analfabétákat egy jövőbe mutató lelkiségre. Ő mondja el nekünk, hogy erősítsétek meg az elernyedte kezeket, a roskadozó térdeket szilárdítsátok meg, mondjátok a csüggedt szívűeknek: bátorság, ne féljete! Íme, eljön a ti Istenetek. Ez volt nekünk Tilmann atya, és valahol azt gondolom, hogy ez volt ennek az akadémiának az indulása is. Amit

azért újra meg újra meg kell fogalmazni az elkövetkező nemzedéknek. Ők már nem érzékelik az indulást. A történelmi eseményeket könnyű továbbadni: hogy mi volt 96-ban és mi volt utána... De azokat a finom gyökereket, hajszálgyökereket?! Talán Gódány Róberték tudnák legjobban elmondani, hogyan volt, amikor átadták Tilmann atyának a magyarság lelkét, a mi világunkat. És egy magyar Schönstatt jött létre.

Ahogy most visszatekintettünk az alapításra és az egész Schönstatra, valami nagyon szép! Sokféle nyugatról importált lelkiségi mozgalmat láttam, az idegen dalaival, a számunkra idegen dallamvilágával együtt, melyek próbáltak honosodni, megerőszkolva a magyar embert, a magyar dallamvilágát, stílus-érzékét. Nem biztos, hogy szerencsés. Tilmann atya pedig idejött, és jövőt akart hozni a saját múltunkba, a saját mentalitásunkba.

Türelem

A szentleckéhez (Jak 5,7-10) kötődően. A Jakab levelet ritkán szoktuk olvasgatni. Jakab apostol a türelemre int bennünket. A türelemről lehet olvasni itt. A türelem a rezignáció és a türelmetlenség között van. Jakab apostol a türelemre biztat bennünket: Légy türelmes! A házasságban is szoktuk egymásnak mondani, hogy légy türelmes, amittől a másik általában még idegesebb lesz. Jakab apostol: Legyetek türelemmel...! Lám, a földműves is türelemmel vár a föld drága termésére, míg a korai és a késői eső meg nem érkezik. Legyetek türelemmel ti is, és legyetek állhata-
tosak, mert az Úr eljövételének ideje közel van... Legyetek türelemmel az Úr eljövételéig!

A Családakadémia alapítását olvasgatva szembetűnik a türelem. Hajlamos a magyar ember, hogy hűbelebalázs módjára hirtelen beleugorjon dolgokba. Nem engedte Tilmann atya, hogy a schönstattiak ilyesmibe belemen-

jenek. Ismerve a magyar viszonyokat, a leterheltségeket, a magas útiköltség díjakat..., ez nem is ment volna. Láttam más mozgalmak indulását, a magyarokat bele lehet ugratni ilyesmibe nagy csinnadrattával. Úgy, ahogy annak idején őseinket is beleugratták Mária Terézia országának megmentésébe: *Életünket és vérünket*, de aztán azt mondták: *zabot nem adunk!* Ilyenek a rebellis magyarok, ezt láttam más mozgalmak indulásánál. Hiányzott a türelem. A keresztény türelem a türelmetlenség és a rezignáció között van. Mi a türelem alapja? Maga az Úr. A türelmetlenség sohse kalkulál Istennel. A türelem mindig számít az Istenre. Ez az egésznek az alapja. Ismerek egy asszonyt. Most műtötték agydaganattal. Szétesett az egész szervezete. Bemegyek hozzá, tele van mosollyal, és mondja: Akárhogy is fog történni ez a nyavalya, annyi biztos, hogy Isten mindenből, ebből a nyavalyámból is tud valakinek valami jót kihozni. Ezzel a bizalommal élt. Az egész kórterem tele volt mosollyal. Ez az, amikor kalkulálok a gondviseléssel, kalkulálok az Istennel.

Ahogy látom, a schönstatti lelkiség egyik oszlopa a gondviselésre való hagyatkozás. A szeretetszövetségnek is valahol ez a lényege. A schönstatti türelem. A türelem számol Istennel. Erről szól a fáma Jakab apostol levelében. Legyetek türelemmel az Úr eljöveteléig! Valahogy ebben a dimenzióban kell gondolkodnunk. A következő jubileumon már valószínűleg nem leszek itt. A kép is, mely az apostol levele mögött van, az is rólunk szól: Lám, a földműves is türelemmel vár a föld drága termésére, míg a korai és a késői eső meg nem érkezik. Tudom, hogy milyen a parasztember türelme. A parasztember türelemmel vár, mert tehetetlen. Nem tudja, mi lesz a vetés sorsa. Elveri-e a kukoricát a jég vagy nem veri el. De azért megdolgozott ám érte! Elverte a jég a szőlőt, pedig egész éven át permetezte, nem volt leányálom. Tehát a türelmes várakozás mögött

mindig ott van az ember munkája. Ez nem egy tétlenség, ha kalkulálunk Isten segítségével. Gyökössy Endrének van egy nagyon szép gondolata. Azt mondja, ha van egy tevékenységre 100% energiám, és abból eltürelmetlenkedek 30%-ot; már csak 70% van. Akkor, ha ezt a 30%-ot rábízuk Istenre, akkor újra 100% lesz. Ez az a türelem, amire meg van hívva a schönstatti Családakadémia. Szóval, legyenek türelemmel!

Átprogramozás

Még pár szót szeretnék mondani az **evangéliumról** (Mt 11,2-11). (Keresztelő) János barátunk keményen kiosztja Heródest össze-vissza életéért. Egy diktátorral áll szemben, aki reflexszerűen börtönbe veti. Szerette Jánost, de ahogy az most hirtelen beolvasott neki, azt nem szerette. Jánost a tanítványai látogathatták a börtönben. Jánosnak nem fér a fejébe Jézus. Azt jövendölte, hogy *a fejsze már a fák gyökerén van, szórólapát a kézben...* És aztán semmi fejsze, semmi szórólapát! Megkérdezteti: *Té vagy a Messiás?* Jézus az a javából. Jánosnak volt egy Messiás-elképzelése, ami nem jött be. Azt mondják, hogy hozza a szabadságot a rómaiaktól, és most ő börtönben ül. Nem jó dolog ám! Aztán Jézus megüzeni: Vakok látnak, sánták járnak... Boldog az, aki nem botránkozik meg bennem. Át kell Jánosnak programoznia magát.

A schönstatti lelkiségben, a szeretetszövetségben is, aminek megkötésére most is hamarosan sor kerül, ilyen átprogramozás van. Kentenich atya oly szépen mondja egyik beszédében: Elengedés, odafordulás, kötődés. Amit János kap a tanítványai közvetítésével, az egy kemény átprogramozás. El kell engedni a szórólapátot, és hasonlítani Jézushoz. A Schönbühl-lelkiségben is van egy ilyen átalakulás: Elengedés, kötődés, hasonlóságvá válás. Ebbe az irányba való mozgás. Kentenich atyának központi élménye, amikor ki-

lencéves korában az édesanyja beadja az árvaházba. Édesanyja otthagyja a kis medálját a Szűzanya nyakában. Ez is egy nagy átprogramozás volt. Úgy élte meg, hogy Mária által lett, aki lett.

Ez nem a fejszét lóbáló Messiás-kép, hanem egy másik, amit a Szűzanya hoz. Valahol a házasságon belül is ennek lettetek a közvetítői.

Jézus nem vonja meg a dicséretét Jánostól: Asszonyok szülöttei között nem támadt nagyobb Keresztelő Jánosnál! De még őnála is nagyobb az, aki a legkisebb a mennyek országában.

János rámutathatott a Messiásra, de nem léphetett be abba a közösségbe, aminek mi a részesei vagyunk a szentáldozás által, a szeretetszövetség által. Úgy is mondhatnám, hogy a legkisebb schönstatti is nagyobb, mint János. Mert nem saját erőből építkeztek. A Szentlélek használ bennünket. Nagyon kell vigyázni, hogy a belseje el ne vesszen. Ne engedjétek, hogy a külső elszakadjon a belsőtől, a szeretetszövetségtől, attól a közösségtől, amelyből fakadt.

Mert akkor elveszik a hivatásokat.”

P. Heinrich Walter:

TILMANN ATYA KÖSZÖNTÉSE¹⁷

„Manapság országunkban és egyházunkban nagy bizonytalanság van a felől, hogy mit jelent a papság, mi célból van, mi a feladata. Ez a bizonytalanság abból a sokrétű átalakulásból származik, melyet a társadalomban átélünk, és amely hatással van az egyházra is. Bizonytalanság van nemcsak a keresztény népben, hanem magában a papságban is, hogy kik is ők valóban a közösségekben és az egyházban végzett különféle szolgálatok viszonylatában.

Amikor ma összegyűltünk, hogy Tilmann atya papszentelésének 40. évfordulóját megünnepeljük, nem érint bennünket ez a bizonytalanság, ha arra a módra tekintünk, ahogyan ő a papi hivatását megélte. Belőle nagy biztonság, bizonyosság árad. Ahogy fellép, abban igazság van. Még emlékszem az első találkozásunkra. 17 éves fiú voltam a fiúmozgalomban. Markáns mondatára a mai napig emlékszem, ezt a maga módján így hagyta rám: *„Egy csoportvezető tudja, mit akar, és akarja, amit tud, és teszi, amit akar és tud.”* Nemcsak ez a mondat önmagában, hanem ahogy mondta, ahogy odaállt mögéje, teszi, hogy úgy belevésődik az ember lelkébe, hogy valószínűleg a halálos ágyáig nem felejt el.

Néhány gondolat arról, hogy milyen bizonyosságot mutat nekünk Isten a papságról. Minden hivatás, nem csak a papé, egy hívással kezdődik; valaki meghallja, hogy

¹⁷ P. Heinrich Walter, a Schönstatt-atyák tartományfőnökének köszöntő beszéde Tilmann atya papszentelésének 40. évfordulóján, 2002. június 29-én

Isten szól hozzá. A hang Isten közelébe hívja az embert; Jézus közelébe, a Szűzanya közelébe, hogy ebben a közelségben megérjen arra, hogy Krisztust képviselje, megjelenítse. A pap feladata, hogy Isten nevében beszéljen és cselekedjen, majd valóban „Krisztus-alakká” váljon az emberek, a közösségek és a csoportok számára, annak az egyénnek a számára, aki éppen vele szemben áll. Ebben a feszültségben, mely az Isten közelébe való hívás és az emberekhez, az egyházhoz, a társadalomhoz való küldetés között van, ebben a feszültségben mozog és érlelődik a pap élete. Teljesen Istentől és Istennél és teljesen a feladatánál és az emberekért.

Mi az, amit Tilmann atya ebből a Krisztus-alakból megjelenít és közel hoz hozzánk? Személyes nézőpontomból csupán néhány összetevőt emelek ki.

Szent Pálnál találtam egy rá jellemző mondatot, melyet kapcsolatba lehet hozni Tilmann atyával. Az 1. Korintusi levélben írja a közösségének: *„Elhatároztam ugyanis, hogy nem akarok másról tudni köztetek, csak Jézus Krisztusról.”* (1Kor 2,2)

Ez Pál apostol markáns hangja: Nem akarok másról tudni köztetek, csak Jézus Krisztusról! Az apostol e félreérthetetlen és világos fellépéssel és a Krisztus titkához való végső kötődéssel igen nagy hatást ért el. Szent Pál Krisztus-tanításában oly nagy világosság és erő van, mely hatékony egészen napjainkig és minden időkben. Ha a közösségekhez írt leveleket megnézzük, nemcsak Jézus Krisztusra vonatkozó tanítást találunk bennük, hanem annak a pontos leírását is, hogy hogyan éljünk a megfeszített és feltámadt Üdvözítővel, hogyan alakítsuk vele az életünket és annak a pontos leírását is, hogy hogyan működik a közösség.

Úgy gondolom, hogy valami hasonlót tapasztaltunk meg a mi Tilmann atyánk működésében. Ebben a tágas térben, őbenne itt valami ilyesmi érezhető: *„Elhatároz-*

tam ugyanis, hogy nem akarok másról tudni köztetek, csak Schönstatt titkáról.” Nem akarok semmi másról sem tudni, csak Schönstattról és az alapítóról, aki elválaszthatatlan ettől a Schönstatt-titoktól. Ezt éli és erről beszél akkora igazsággal és bizonyossággal, hogy ez egyszerűen átmegy másokra. Minden bizonnyal ez ajándék is, mely a szívébe és a kezébe helyeztetett. De valamikor kellett a hitének egy döntése is, hogy az életét teljesen felteszi erre. Nem lett volna hatása, ha nem élte volna nagy belső megragadottsággal ezt a Schönstatt-titkot: hogy nem akarok másról tudni, csak Schönstattról, csak Kentenich atyáról.

Tilmann atya prófétai módon tanúságot tesz Schönstatt útjáról, az alapító nagyságáról. Profetikus, mert akkora nyomatékkal teszi. Nem úgy teszi, mint egy ajánlatot a sok közül, hogy „ezt is lehetne”. Hanem nagy nyomatékkal hirdeti, hogy ez az ő küldetése. Profetikus, mert életerő rejlik a hirdetés e módjában. Profetikus azért is, mert provokál. Mintegy az a benyomása az embernek, hogy Tilmann atya örömét leli abban, ha ily módon provokálhat.

Profetikus azért is, mert valami annyira titokzatos és zseniális rejlik benne. A titokzatosságnak és a zsenialitásnak a keveréke. Emlékszem, ahogy annak idején fiatalember koromban beszéltünk erről. Kétszer-háromszor föltűnt közöttünk szombat-vasárnap. És ebből kellett egy éven át élnünk. Így beszéltünk magunk között: „Kijön a Sion-hegyből, szombat-vasárnap tüzet rak, majd visszamegy a hegybe, és aztán várhatjuk.” Ez valami titokzatosan zseniális volt, mert működött, jóllehet évente csak nagyon kevés órát, napot töltött velünk. De nemcsak próféta volt, hanem tanú is. Egy tanú mindig valaki másról tesz tanúságot, ahogy Szent Pál is Jézus Krisztusról. Tilmann atya nem tanúskodott senki másról, csak egyedül az alapítónkról, Kentenich atyáról, korunk prófétájáról.

Megkérdezhetjük: Hogyan jött ez létre? Minden bizonnyal fiatal teológus korában felismerte, hogy Kentenich atyában valaki olyanra talált, aki (a kérdéseire) válaszokat tud adni, amelyeken keresztül tájékozódni lehet. Ez nem történhetett a nélkül a határozott döntés nélkül, hogy a jövőben ezen az egyen fog tájékozódni. Így lett a tanúja alapítónk titkának, amely által az ő tanítványává, követőjévé vált.

Az Ószövetségben, ha körülnézünk, rátalálunk Illés és Elizeus próféta történetére. Azt hiszem, hogy ez a kép, ahogy Illés a köpenyét Elizeusra teríti (1Kir 19,19) a kiválasztás jeleként, egy kicsit illik Tilmann atyára (és Kentenich atyára). Majd később, Illés mennybemenetele előtt Elizeus ezt kéri Illéstől: *„szálljon kétannyi rész rám a lelkedből!”* (2Kir 2,9) Mert egy rész nem elég a próféta-köpenyből és a prófétaságból. Ezt a kérést hallom ki találkozásuk elbeszéléséből; ezzel a kéréssel fordult Tilmann atya Kentenich atyához, amikor Milwaukee-ban meglátogatta: *„Adj nekem dupla részt a te prófétaságodból, hogy a küldetésedet továbbvihessem!”*

Még két gondolat Tilmann atya lelkipásztori működéséről, lelkipásztori módszereiről. Mindig újra megtapasztaltam, hogy Tilmann atya pontosan megfigyeli alapítónk kezét. Nem fáradt bele, hogy közel hozza hozzánk megfigyeléseit, hogy elmagyarázza, hogyan csinálta Kentenich atya. Nem csak a szavaira figyelt, azokra is, hanem eljárás módjára, a módszereire is. Az alapító munkájának ez a pontos megfigyelése olyan tanítványt feltételez, aki alázattal mindig újra készen áll, hogy tanuljon az alapítótól, hogy egyre többet és többet tanuljon és egyre többet fedezzen fel nála. És mindenekelőtt higgyen az ő módszereiben egészen addig, amíg az ellenkezőjét be nem bizonyítják.

Feltűnik még valami. Ezt így írom körül: beszéde önálló életet teremt. Itt nem annyira a pásztor vagy egy atya

működéséről van szó, hanem olyasmiről, mint amikor valaki elültet egy élet-csírát, amely aztán egyedül tovább-növekszik. Elég neki évi kétszeri, háromszori látogatás és ápolás. Ehhez olyan karizma kell, mely nem túl sok embernek adatik meg: egy csírát elültetni, mely egyedül növekszik, majd gyümölcsöt hoz. Tudjuk, hogy Kantenich atya ezt ugyanígy csinálta, hogy ezt az adományt tőle kapta. Kantenich atya beszélt az élet-átvitelről és az életfolyamatokról, amelyekbe belenövekszünk és amelyek hordoznak bennünket. Ha valamit biztosan és határozottan hirdetnek, akkor az hamarabb is képes továbbnővekedni. Amellett, hogy 12 évig Németországban mozgalomvezető volt, megélhettük őt mint úttörőt Ausztriában és Magyarországon, vagy a Családakadémia nagy projektjében, mely közben már utódokat és gyümölcsöket hozott.

Végül szeretnék még arra rámutatni, ahogy Tilmann atya a misét kezdte, ahogy Nagyasszonyunkról beszélt. Gondolom, hogy az a belső térség, melyben Tilmann atya prófétai tanúsága növekszik és érik, amely a Szűzanya kisugárzása és hatása alatt áll, ezt nyugodtan a Szűzanya prófétai köpenyének is mondhatjuk. A Szűzanya e prófétai köpenye alatt védve és ösztönözve növekedett fel karizmájával maga az alapítónk is. Tőle (a Szűzanyától) származik az első prófétai tanúságtétel is: *„Tegyétek, amit mond!”* A Szűzanyánál, Máriánál növekedett az ő (Kantenich atya) papi karizmája. És ugyanúgy, ahogy Kantenich atya megtapasztalta, ugyanazt Tilmann atya is megélhette.

Gondolom, szabad végezetül Szent Pál prófétai szavait a Szűzanya szájába is adni, aki szívesen is mondaná és csatlakozna Szent Pálhoz: *„Elhatároztam ugyanis, hogy nem akarok másról tudni köztetek, csak Jézus Krisztusról.”* (1Kor 2,2)

P. Elmar Busse:
**TILMANN ATYA,
A LELKIPÁSZTOR**¹⁸

Lehetetlen Tilmann atya életművét egy rövid beszédben átfogóan méltatni. A Schönstatt-mozgalom felépítése Ausztriában és Magyarországon – már önmagában kötelet tenne ki –, ugyanígy a német Schönstatt-mozgalom vezetőjeként végzett munkássága is. Most csak néhány pillanatfelvételt szeretnék kiragadni, hogy megvilágítsam Tilmann atyát, a lelkipásztort.

1. Hála és elismerés

Az utolsó hetekben különböző kórházakban gyakran látogattam Tilmann atyát, és vittem neki az Oltáriszentséget. Feltűnt, hogy mekkora hálával fogadta és értékelte a kórházi személyzet legkisebb szolgálatát is. Ki tudta ezt fejteni, és meg is tette újra meg újra. Ha csak kettesben voltunk, akkor is mindig elismerően szólt a kezelő orvosokról és az ápolókról. Vagyis ez nem formális udvariasság volt a részéről, hanem teljes szívből jövő hála.

Tilmann Beller tősgyökeres ehingeni sváb családból származott. A svábok között élve mélyen belém vésődött egy jellegzetes szólásuk, melyet kb. így lehetne lefordítani: *Elég dicséret az, ha nem szídlak*. Ez olyan érintkezési stílusra vall, ahol csak akkor szólsz meg valaki, ha a másikban

¹⁸ P. Elmar Busse Schönstatt-anya beszéde P. Tilmann Beller atya gyászmiséjén, Schönstattban, az Örökimádás templomban 2012. december 22-én

valami helytelent, valami kifogásolnivalót talál. Tilmann atya nem ilyen volt.

A családokkal töltött évtizedei során a házaspároknak gyakran magyarázta, hogy aranyásóknak kell lennünk és nem ganajtúróknak; a jó dolgokról beszéljünk, ne pedig a rosszokról. Én magam is megtapasztaltam, hogy a boldog házaspárok erősek a pozitív dolgok visszajelzésében, vagy ahogy ma mondják: sok pozitív visszacsatolás van a kommunikációjukban. Magam is megéltem nemegyszer tanácsadásaim során, hogy néha már annyi is elég volt, hogy a morgolódást lefordítottam pozitív kívánságra. Így a másik fél már nem érezte magát a vádlottak padján, ahol görcsösen bizonygatni akarta ártatlanságát, hanem aktív probléma-megoldóvá vált.

A vele töltött utolsó hetekben megélhettem, hogy Tilmann atya mindezt nemcsak tanácsként mondta a házaspároknak, hanem ő maga is gyakorolta. Nem egyedül a svábok problémája, hogy szó nélkül elkönnyvelik a jó dolgokat, mint amelyek magától értetődnek, és csak akkor nyitják ki a szájukat, ha valami hibát találnak. Ugyanezt találtam a Ruhr-vidéken, Stájer-országban vagy Felső-Ausztriában is; és saját magamat is újra meg újra rajtákapom ezen. De sehol sem találtam az eredeti bűnnek e mindenhol megtalálható megnyilvánulását ily eredeti formába öntve: *Elég dicséret az, ha nem szidlak*. És ritkán találkoztam ennyire megváltott emberrel (mint Tilmann atya), aki Kentenich atya iskolájában maga körül a hála és a pozitív értékelés légkörét terjesztette. Jótékonyan különbözött azoktól az egyetemistáktól, akik amiatt dühöngtek, hogy a gregorián korálban egy hang hamis volt; ahelyett, hogy amiatt bánkódtak volna, hogy elfelejtettek köszönetet mondani.

2. Tilmann atya, mint vérbeli lelkipásztor, képes volt lelki közelséget nyújtani, és sok jót feltételezett az emberekről; tudta őket nagynak látni.

Az utolsó hetekben a betegség már annyira legyengítette Tilmann atyát, hogy én olvastam fel a leveleit és az e-maileket, melyeket az én címemre, de az ő számára küldtek. Itt még egyszer újra felragyogott előttem a vérbeli lelkipásztor zsenialitása. A lelkipásztorkodás és a lelki kísérés – mint tudjuk – nagyon diszkrét tevékenység, melyet általában a tiszteletteljes hallgatás kabátja alá rejtünk. A nyilvánosság Tilmann atyát a könyveiről és nyilvános előadásaiból ismeri. Közismert műve: „Összetartozunk”, valamint a „Gründersäkretariat” által nagy példányszámban megjelentetett kilencedei és elmélkedései. E művek tanúskodnak arról, hogy képes volt megfejteni a kor hangjait, és belőle kiszűrni Isten hangját. Aggodalom nélkül bátran hozzányúlt minden témához. Ezért kézenfekvő feltételezés, hogy a lelki kísérésben is hasonlóan működhetett.

A halálos ágyánál felolvasott levelek mellett van még más saját forrásom is. Ugyanis 1992 óta az én lelki kísérőm is ő volt. Vagyis lelkipásztori tevékenységét személyesen átélt tapasztalatból is ismerhettem.

- Részlet egy egyetemista lány leveléből: *Szívből köszönöm Önnek 11 évi hűséges kísérését a gyakran nehéz útszakaszokon és hasznos tanácsait. Sohase fogom ezeket elfelejteni, még a „félresikerültet”, az X.Y.-ra vonatkozót sem.*
- Egy fiatal nő írta: *Köszönöm felemelő megértését és erőteljes támogatását. Az Ön pillantása öntudatot és bizalmat keltett bennem. Ettől erős lettem; és ebből élek ma.*
- Egy korábbi vezető Schönstatt-házaspár férfi tagja így emlékezik vissza és mond köszönetet Tilmann atyának: *Talán nem túl sokszor találkoztunk, de*

ezek a találkozások nagy hatással voltak rám. Sőt az első találkozásunk előtt kicsit féltem is. A család-liga egyházmegyei vezetői voltunk, meg voltak a saját gondjaink. Sokat hallottunk Önről, és eléggé feszültek voltunk. Ön néhány szóval nagyon megerősített bennünket. Bizonytalanságban voltunk, hogy felnőtünk-e a feladatokhoz. Nem voltunk ügyetlenek, de újak voltunk ebben a schönstatti vezetői pozícióban, és ellenszelet éreztünk. Ezt mondta akkor nekünk: ha egy ügyben házaspárként egyetértünk, akkor jó úton járunk. Ez vezetett át bennünket a következő években a vezetés jó néhány válságán.

Vastag dosszié jött össze a kinyomtatott e-mailekből és levelekből.

Megint nyilvánvalóvá vált, hogy Tilmann atya, ez a vérbeli lelkipásztor, gazdagon részesült alapítónk, Kentenich atya karizmájában. Rendkívüli mértékben megkapta a lélekbe látás adományát is. Képes volt intuícióval ráérezni, hogy mire van szükségük az embereknek, és hogyan tudnának együttműködni Isten megváltó kegyelmével. Nagy tanítóját követve maga is mesterré lett.

Az aranymiséje alkalmából Kentenich atya ezt írta elmúlt életére visszatekintve:

„Vianney Szent Jánost, az arsi plébánost magasztalva emlegetik, hogy milyen sok órát töltött a gyóntatószékben. Sőt még megpróbálták össze is számolni ezen órákat.

Ha nekilátnék és felmérném azt az időt, melyet egész hosszú életemen át éjjel és nappal a lelkeknek szentelhettem fáradhatatlan és állandó érdeklődéssel, meglepően nagy szám jönne ki...

Élete magaslatán Szent Pál egyetlen nagy szenvedélyt ismert csak: Isten és a lelkek iránt. Ahogy a leveleiből látható, minden egyéb a háttérbe szorult... E szenvedélyből én is kaptam ajándékba... Rendkívül erős és sokoldalúan szerte-

ágazó beleérzőképesség fejlődött ki bennem, mellyel a bennem élő pszichológus a leggondosabban és leghűségesebben magába szívta a hozzá fordulók valamennyi lelki rezdülését és óhaját – úgy a tudatosakat, mint az öntudatlanokat, a jókat és rosszakat egyaránt –, legyen szó akár az egyéni, akár a közösségi lélekről. Így szinte máról holnapra itt is, ott is kialakult az a csodálatosan nyílt és őszinte lelki közelség, mely mint kiváló előfeltétel, a kölcsönös önátadásra ösztönözhet... Az örökkévalóság majd egyszer leleplezi, milyen nagy és sokféle azok száma, akiket a sziklazátonyok között Isten gyermekeinek teljes szabadságára és a tökéletesség hegyére vezethettem...”

3. Tilmann atya megújulást hozó eszméje: „az én Schönstattom”

Kentenich atya még a II. világháború alatt Dachauban, a koncentrációs táborban mondta fogolytársának, Fischer atyának: *Ha itt meg kell halnom, akkor majd az üldöztetés után nektek kell Schönstatt-tal újrakezdenetek; akkorra kétféle dolgot jegyezz meg: „A kor hangjai és a lélek mélye.”* Az alapítónk nem egy (szerzetes) harmadrendet, hanem egy önálló világi (apostoli) mozgalmat akart életre hívni.

Nem csodálkozunk azon, hogy azoknak, akik az egyházi száműzetése alatt hűségesen kiálltak alapítójuk mellett, keresztutat kellett járniuk, és a hatáskörüket nagyon megnyirbálták. Az akkori kor háttere előtt érthető, hogy az alapítóhoz hű schönstattiak a próbatétel éveit védelmezték és őrizték az eredetiségében teljes Schönstattot. Ez a törekvés létrehozott bizonyos (magatartást) stílust, mely aztán folyamatosan reprodukálta magát még akkor is, amikor az indíték (az üldöztetés, értetlenség) már régen elmaradt. Ez a stílus a „68-as forradalommal” jelzett szellemi-klimaváltozás után azonban nagyon ideologizálónak, védekezőnek hatott, és inkább taszított és visszatetszést

szült, ahelyett, hogy együttműködésre, közös cselekvésre hívott volna. Érdekes módon azok a schönstattiak, akik egy másfajta, apostoli stílus kifejlesztésével próbálkoztak, ellenállásba, elutasításba ütköztek Schönstatton belül¹⁹. Miért? Tragikus módon egy lélektani törvényszerűség itt is beigazolódott: az áldozatokból gyakran elkövetők lesznek, ha felnőve hatalomhoz jutnak, miközben végül is ugyanannak a reakciómintának a fogságában maradnak. Mit jelent ez Schönstattra alkalmazva? Pont azok, akik a legtöbbet szenvedtek a római Szent Hivatal gyanúsítgatásai miatt, most egy hasonló tevékenységet fejtettek ki Schönstatton belül, ezzel megbénítva bizonyos megújulási törekvéseket.

Ilyen kritikus, szétdarabolt helyzetben volt a német Schönstatt, amikor 1992-ben Tilmann atya, az új mozgalomvezető meghirdette az „*én Schönstattom*” vezéreszméjét. Arra bátorította a schönstattiakat, hogy az apostolkodásuk során Schönstatt lelkiségéből merítve arról beszéljenek, amivel kapcsolatban saját jó tapasztalataik vannak. És ezt a saját személyes szavaikkal adják tovább. Így most tehát nem valamiféle ideológiagyanús tanítást próbáltak továbbadni, hanem az élet-művészetet. Ez nem volt ideológiai befolyásolás, hanem (tapasztalaton alapuló) tanácsadás.

Tilmann atya ezzel a kezdeményezéssel Ausztriában és Magyarországon sok jó tapasztalatot gyűjtött; és ezekben az országokban a Schönstatt-mozgalom dinamikus növekedése jogalapot adott neki, valamint meggyőzően hatott bizonyos szkeptikusokra Németországban is.

Természetesen Ausztriában és Magyarországon a mozgalom a „késői gyermek kiváltságát” élvezhette. Vagyis hozzájuk akkor érkezett Schönstatt, amikor már lezá-

19 Ebben a vonatkozásban szoktak beszélni Kentenich atya harmadik fogságáról, mert a schönstattiak bezárták őt a saját mozgalmukba.

rult a harc a tanítóhivatal és a karizma, a Szent Hivatal és Schönstatt között. Ezekben az országokban Schönstatt tiszta lappal indulhatott, újdonság volt és érdeklődést ébresztett. És amikor a schönstattiak erre az érdeklődésre hiteles tapasztalatokkal válaszoltak, nyitott fülekre és befogadó szívekre találtak. Innen van Tilmann atya bizonyossága, hogy ez az új stílus nem fogja a Schönstatt-lelkiség felvizezését eredményezni, hanem annak inkább új vitalitást ad.

Tilmann atya érdeme ez a világosan megfigyelhető stílusváltás, mely jelentkezett a különböző német schönstatti ágazatok folyóirataiban is: az életfolyamatok, a sikerült élet pontos leírásai; a megoldásokra irányuló kommunikáció, mely inkább hívogató és tanácsadó jellegű, nem pedig oktató.

Egyébként ilyen volt az „MTA” újság stílusa is, melyet Kantenich atya 1915-ben maga alapított. Schönstatti fiai, akik az I. világháború frontjain szétszóródva gyakran nagyon magányosak voltak, ilyen módon tudta bátorítani és biztatni.

„Az én Schönstattom” – ez a felszabadító eszme, mely oly sok erőt ébresztett és helyet adott az eredetiségnek, Tilmann Beller atya nevéhez kötődött és fog kötődni.

Összefoglalva:

- A hála lelkülete
- A lelki közelség és a felemelő megértés
- Az „én Schönstattom” kulcsszóval jelzett irány- és stílusváltás

Tilmann atya személyiségének e három kiemelkedő ismervét akartam ma méltatni. Mindezekkel azonban elválaszthatatlanul összekapcsolódik, és mindezeket áthatja szívből jövő és gyermekien egyszerű Mária-szeretete. Ezt

tanúsítja ismét egy visszhang, idézet egy fiatal búcsúleveléből:

„Gondolom, örülni fog, ha meghallja, hogy Ön által új, bensőségebb kapcsolatba kerültem Máriával. A szavak által, melyeket nekem mondott, megváltónk édesanyja elevenebb és valóságosabb lett.”

A Biblián alapuló és mégis egészen személyes Mária-szeretetének kifejeződése, találánya a „korsó”, mely Bécsből, a kahlenbergi szentélyből kiindulva elterjedt az egész világon, és ma már csaknem minden Schönstatt-kápolnában megtalálható.

Ámulva és hálásan állunk Tilmann atya e valószínűtlenül termékeny és áldott papi élete előtt.

Most a mondottak elmélyítésére és kiegészítésére mindenki még hozzátehetné a saját egészen személyes találkozásait és beszélgetéseit.

A búcsúzás fájdalma indítson bennünket arra, hogy imádkozzunk és áldozatokat hozzunk, különösen is papi hivatásokért, hogy amiről alapítónk, Kentenich atya álmódott, egyre inkább valósággá válhasson.

ZÁRSZÓ

Tilmann atyával öröm volt együtt dolgozni. Örült nekünk, bátorította ötleteinket, rendelkezhattünk az idejével. Egészen természetes családi viszony alakult ki közöttünk.

A személyes jelenlét, a megszólíthatóság, a lélekbe látás és a Jóisten jeleinek és aktuális személyes üzenetének felismerése és továbbítása... – mindez egy összetett és nagyon értékes karizma. Az egyház ősidők óta ismerte a szent lelkivezetők karizmáját. Talán lehet ezt is gyakorolni és fejleszteni, de Tilmann atya arra biztatott bennünket, hogy kérjük, mindig újra kérjük Kentenich atyát: Engedd, hogy részt vegyünk a karizmádban! Ő is így tett, ezen az úton járt.

Mint a Szűzanya eszköze, Tilmann atya önmagát a háttérbe szorította és Isten irgalmát, szeretetét sugározta maga körül. Legfőbb üzenete, evangéliuma ez volt: *„a Jóisten jó és irgalmas”*. Ő tudta, érezte, élte át ezt talán a legjobban.

Köszönjük, Tilmann atya!

Tartalomjegyzék

P. Theo Breiting: Tilmann Beller életrajza	5
Kentenich atya tanítványa	11
Pro Caritate Christiana	21
Laudáció	22
Jelen lenni és befogadni	25
Bátran vállalni értékeinket: A Spiegel-interjú.....	27
Tilmann atya vezéreszméje	37
Tilmann atya „testamentuma”	39
I. A vezetés átadása a TECSENGO számára.....	40
II. A TECSENGŐ és Gertrúd-Mária nővér	
látogatása Münchenben	48
Beszélgetés Tilmann atyával	52
Tilmann atya sajátos értékei.....	65
A TECSENGŐ-kilenced	65
1. Sokat utazott.....	65
2. Előadásokat tartott.....	69
3. Családokat látogatott	73
4. Személyes beszélgetéseket folytatott.....	76
5. Szentmisét ünnepelt velünk.....	79
6. Előadóképzőt tartott.....	82
7. Családakadémiát alapított	85
8. Családszövetséget és apostoli közösséget alapított	86
9. Vezetett és vezetőket képezett	86
Sr. Gertrud-Mária Erhard: A kiválasztott eszköz	91
Bíró László püspök: A teológia, a spiritualitás	
és a hétköznapiak összeillesztése.....	97
P. Heinrich Walter: Tilmann atya köszöntése	105
P. Elmar Busse: Tilmann atya, a lelkipásztor.....	111
Zárszó.....	121

A könyvben található fotókat családjaink készítették, ill. archív felvételek. Köszönjük a rendelkezésre bocsátásukat!

Tilmann atya művei magyarul:

Megállunk, elidőzünk együtt, örömforrássá válunk, Magyar Schönstatt-Családmozgalom, Óbudavár, 1996

Mária házaiként örömmel és békével szolgálunk, Magyar Schönstatt-Családmozgalom, Óbudavár, 1997

Küldd el nekünk Üdvöztőnk Lelkét, az erő Lelkét, Családakadémia Kiadó, Óbudavár, 1998

Család-élő szentély 1. A schönstatti családok útja, Családakadémia Kiadó, Óbudavár, 1998

Általad, érted, Családok a Családért Egyesület, 1998

Család-élő szentély 2. A szentmise mint életmise, Családakadémia Kiadó, Óbudavár, 1999

A családok atyja: kilenc hét Kentenich atyával: lelki útmutató házaspárok számára, Óbudavár, 1999

Igen, Atyám!, Családakadémia Kiadó, Óbudavár, 1999

Benned bízom, Családakadémia Kiadó, Óbudavár, 1999

Szívedben az otthonom, Családakadémia Kiadó, Óbudavár, 2000

Fontos vagy nekem, Családakadémia Kiadó, Óbudavár, 2000

A házasság: öröm és feladat, Családakadémia Kiadó, Óbudavár, 2000

Szentélyeinkkel Szentélyedért, Családok a Családért Egyesület, 2001

A családi élet: küldetés és munka I., Családakadémia Kiadó, Óbudavár, 2002

Teljes szívvel, Családok a Családért Egyesület, 2002

Otthonunkkal szentélyedért, Családok a Családért Egyesület, 2003

15 perc szeretet, Schönstatt-szentélyt Magyarországnak Alapítvány, Óbudavár, 2004

Az új kezdet: Mária, Családakadémia Kiadó, Óbudavár, 2005

Lánykérdések, Családakadémia Kiadó, Óbudavár, 2006

A Kármel útja: a szeretet élete, Sarutlan Kármelita Nővérek, Magyarszék, 2008, 1. kiadás

Mária musical, Tilmann Beller (szöveg), Alois Lugitsch (zene), Családakadémia Kiadó, Óbudavár, 2008

A házasság: öröm és feladat, Családakadémia Kiadó, Óbudavár, 2009, 3. kiadás

Ma a szeretetnek más arca van (Nevelési kérdésekről beszélget Tilmann Beller atyával Uzsálné Pécsi Rita), Kulcs a muzsikához Kiadó, Pécs, 2010

Úton feléd • Párkeresőknek (de nem csak nekik), Kulcs a muzsikához Kiadó, Pécs, 2011

Schönstatt, Isten városa, Családakadémia Kiadó, Óbudavár, 2012, 2. kiadás

Küldd el nekünk Üdvöztőnk Lelkét, az erő Lelkét, Családakadémia Kiadó, Óbudavár, 2013, 2. kiadás

2000 Az új kezdet, Családok a Családért Egyesület, 2013, 2. kiadás

A családi élet: küldetés és munka II., Családakadémia Kiadó, Óbudavár, 2018

stb.

Összes kiadványunk elérhető itt:

www.schoenstatt.hu/olvass

A magyar Schönstatt-családmozgalom

www.schoenstatt.hu

8272 Óbudavár, Kistelek u. 2., Tel.: 87/655-014,
iroda@schoenstatt.hu, info@schoenstatt.hu

A Szent Magyar Királyi családról nevezett Csaladakadémia

www.csaladakademia.hu

8272 Óbudavár, Kistelek u. 2.
info@csaladakademia.hu

kiadványaink:

www.csaladakademia.hu/olvass
kiado@csaladakademia.hu

Amerre csak működött, Tilmann atya mindenütt mély nyomokat hagyott maga után. Az egyértelmű súlypontokkal, melyek működését jellemezték és az ezzel összefüggő bizonyos egyoldalúsággal természetesen nem csak barátokat szerzett magának. Sok embernek azonban határozottan segített megtalálni személyes életútját és eredeti kapcsolódását Schönstatthoz az „én Schönstattem” értelmében. Tilmann atya képes volt Kentenich atya lelki-szellemi világát mások számára élettel megtöltve továbbadni. Egyébként Tilmann atya haláláig hálát érzett nemcsak az alapító iránt, hanem tanítómesterei: Menningen atya, Klein atya és Tick atya iránt is.

Tilmann atya életének utolsó hónapjaiban tudatos és szívből jövő igent mondott halálos betegségére. Földi életének utolsó napjait az Úr eljövetelére való adventi várakozásában örömmel és oldottan élte meg. Két nappal halála előtt ezt mondta Heinrich Walternek, a Schönstatt-atyák általános előjárójának: *„Tudod, a külső ember haldoklik, minden meghal bennem. De a belső ember: itt fény van, sok fény és ez szép!”* És újra meg újra a Szűzanyáról beszélt...

P. Theo Breiting

